

Jaarverslag 2022

“Basis op orde en investeren”

Bestuurlijk verantwoordelijk:
College van B&W Hof van Twente

Coördinatie en eindredactie:
Afdeling bedrijfsvoering & concernstaf

Datum behandeling raad:
11 juli 2023

Inhoudsopgave

Inleiding	3
PROGRAMMA 1: BURGER EN VEILIGHEID	7
PROGRAMMA 2: WONEN EN WERKEN	21
PROGRAMMA 3: LEEFOMGEVING	33
PROGRAMMA 4: SPORT, CULTUUR EN ONDERWIJS	48
PROGRAMMA 5: MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	55
PROGRAMMA 6: ALGEMENE DEKKINGS-MIDDELEN EN OVERHEAD	70
Paragraaf 1: Lokale heffingen	76
Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing	83
Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen	97
Paragraaf 4: Financiering	99
Paragraaf 5: Bedrijfsvoering	103
Paragraaf 6: Verbonden partijen	109
Paragraaf 7: Grondbeleid	120
Paragraaf 8: Wet open Overheid	128
Bestuurlijke projecten en programma's	129
Bijlage 1: Overzicht beleidsindicatoren	136

Inleiding

De gemeente heeft een turbulente tijd achter de rug. De wereldwijde pandemie die ons leven op zijn kop zette lijkt achter ons. Daarnaast werden de Coronamaatregelen afgeschaft en zijn we teruggekeerd naar het 'oude normaal'.

In 2022 vonden er verkiezingen plaats waarna een nieuw college is gevormd. Na hun verkiezing hebben de leden van dit college gezamenlijk een collegevisie 2022-2026 opgesteld "Actief Noaberschap". De besluitvorming over de uitwerking hiervan heeft in 2023 plaatsgevonden door middel van de themanotities.

In 2022 werd decharge verleend aan het project 'De nieuwe werkelijkheid', waarmee de wederopbouw na de hack van eind 2022 gestalte heeft gekregen. Dit jaarverslag is het eerste jaarverslag dat na de hack weer via het reguliere proces wordt opgeleverd. Daar mogen we trots op zijn.

Het positieve rekeningresultaat van €11.939.584 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door drie factoren: een voordeel bij de algemene uitkering, een

hogere uitbetaling van de OSA-gelden (opvang vluchtelingen) en een voordeel op de WMO/Jeugdbudgetten. We hebben hoge ambities gesteld en vele zijn ook gehaald. Door de tussenkomst van nieuwe ontwikkelingen, zoals de opvang van Oekraïners en de energiecrisis, zijn niet alle ambities gerealiseerd. We hebben echter maximaal ingezet op het behalen van de gestelde doelen door in sommige gevallen extra personeel in te huren. Daarnaast is door de krapte op de arbeidsmarkt het inhuren van mensen ook fors duurder. Dit verklaart de hogere uitgaven voor de inhuur van externe krachten.

De opvang van Oekraïners was een nieuwe ontwikkeling in 2022. Vanaf maart 2022 worden Oekraïense ontheemden opgevangen in gemeentelijke opvanglocaties en bij particulieren thuis. Het opvangen van Oekraïners maar ook van statushouders en asielzoekers, is een complexe opgave waarbij we ons samen met diverse organisaties inzetten om deze mensen een veilig onderkomen en de benodigde ondersteuning te bieden.

Op diverse beleidsterreinen zijn belangrijke ontwikkelingen geweest waarover in dit jaarverslag

wordt gerapporteerd. Burgemeester Ellen Nauta is eind 2022 gekozen als nieuwe voorzitter van de netwerkorganisatie P10. Voor Hof van Twente betekent het voorzitterschap ook het organiseren van de landelijke kernorganisatie P10.

In 2022 is er gewerkt aan de visie ‘Veilig wonen, werken recreëren en samenleven in Hof van Twente’, In de visie ligt de focus op de samenwerking met maatschappelijke en justitiële partners en de door ontwikkeling van de instrumentarium (bijv. exploitatievergunning). Op alle thema’s binnen de veiligheidsagenda zijn concrete doelstellingen geformuleerd die ook zijn gekoppeld aan concrete activiteiten.

Om het woningtekort te verkleinen is in 2022 voor diverse kernen van de gemeente gestart met het voorbereiden van woningbouwplannen of zijn deze al tot uitvoering gekomen. In totaal zijn er in 2022 91 woningen gerealiseerd.

In het kader van het programma herstructurering openbare ruimte is voor het beheer en onderhoud van de Openbare ruimte een integraal beheerplan (IBOR) opgesteld. Verder is het integraal

uitvoeringsplan openbare ruimte 2022-2025 vastgesteld.

Op 16 december 2022 is een samenwerkingsovereenkomst “asbestbodemsaneringsopgave 2023-2030” getekend tussen de provincie Overijssel en zeven deelnemende gemeenten. Hierin wordt ingezet op programmering onderzoeken en saneren asbestlocaties met gezondheidsrisico’s. Het bureau BAS (bodem asbest sanering) dat binnen onze organisatie is gehuisvest krijgt hiermee een vervolg.

De Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024. Binnen het programma Omgevingswet is er vanaf 2019 gewerkt aan de voorbereiding op de Omgevingswet. Het programma Omgevingswet is eind 2022 afgerond. In samenwerking met de raads werkgroep zijn in 2022 voorbereidingen getroffen voor de nieuwe omgevingsvisie die in 2023 wordt verwacht.

De gemeente heeft in 2022 ook veel werkzaamheden uitgevoerd op het gebied van duurzaamheid. Zo is er een Stimuleringsregeling groen/blauwe daken, afvoerwater en regentonnen. Daarnaast hebben we

ook ingezet op duurzame mobiliteit door een integrale laadvisie Hof van Twente op te stellen.

Per 1 oktober 2022 is de Integrale Front Office bij het Sociaal Domein gestart. Hierin komen alle hulpvragen van onze inwoners, op het gebied van Wmo, Jeugd en Werk en Inkomen binnen en staat een integrale benadering centraal.

Daarnaast is er binnen het Sociaal Domein een nieuw thema toegevoegd. 'Iedereen doet mee'. Wij vinden het belangrijk dat inwoners mee doen in de samenleving en we vinden dat we ze hierbij moeten faciliteren. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om ons armoedebeleid of aandacht voor laaggeletterdheid.

Leeswijzer

In dit jaarverslag worden per programma de belangrijkste onderwerpen tekstueel toegelicht. Ook is er een overzicht van baten en lasten per programma opgenomen. Vervolgens hebben wij in de bekende kleurentabel van de beleidsagenda, per

activiteit inzichtelijk gemaakt wat de stand van zaken is met betrekking tot de realisatie van de activiteiten.

Na de beleidsmatige programma's volgen de vaste, wettelijk verplichte paragrafen. Tot slot wordt in de rapportages over de bestuurlijke projecten en programma's de voortgang van die projecten en programma's verantwoord.

Burgemeester en wethouders van Hof van Twente,
de secretaris, de burgemeester,

Dennis Lacroix

Ellen Nauta-van Moorsel

Recapitulatie per programma

Bedragen x € 1.000

Overzicht van baten en lasten		Rekening 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Saldo 2022	V/N
01	Bestuur en veiligheid	8.083	7.454	7.685	7.896	-211	N
02	Wonen en werken	7.018	6.613	9.807	7.457	2.349	V
03	Leefomgeving	23.069	16.114	18.110	19.787	-1.677	N
04	Sport, cultuur en onderwijs	10.082	9.758	10.306	10.898	-592	N
05	Maatschappelijke ondersteuning	39.880	39.810	46.485	42.232	4.253	V
06	Algemene dekkingsmiddelen en overhead	10.480	10.538	11.761	12.539	-778	N
	Totaal lasten	98.613	90.286	104.155	100.809	3.346	V
01	Bestuur en veiligheid	740	462	462	898	436	V
02	Wonen en werken	4.847	2.904	4.692	8.411	3.718	V
03	Leefomgeving	16.464	9.206	9.669	14.619	4.950	V
04	Sport, cultuur en onderwijs	1.227	778	1.021	1.637	616	V
05	Maatschappelijke ondersteuning	9.322	7.153	9.813	12.085	2.272	V
06	Algemene dekkingsmiddelen en overhead	70.730	65.064	70.721	75.313	4.592	V
	Totaal baten	103.331	85.567	96.378	112.962	16.584	V
	Saldo van baten en lasten	4.718	-4.719	-7.776	12.154	19.930	V
	Mutaties reserves (stortingen)	7.891	4.832	11.106	15.591	-4.485	N
	Mutaties reserves (onttrekkingen)	8.708	10.540	22.373	15.377	-6.996	N
	Saldo mutaties reserves	816	5.708	11.267	-214	-11.481	N
	Resultaat na bestemming	5.535	989	3.491	11.940	8.449	V

PROGRAMMA 1: BURGER EN VEILIGHEID

Wat wilden we bereiken?

Hof van Twente werkt op verschillende manieren samen met andere gemeenten. Dat kan gaan om bedrijfsvoering of uitvoering, maar ook inhoudelijke samenwerking op het gebied van beleidsvoorbereiding of strategie. We gaan uit van onze eigen kracht, maar staan open voor de kansen die samenwerking kan bieden; de kwaliteit van de dienstverlening vergroten, kwetsbaarheid verkleinen en kosten verlagen. Vanuit een heldere communicatievisie en via nieuwe communicatiekanalen werkt de gemeente samen met onze inwoners/ ondernemers aan een fijne woon- en leefomgeving. Daar waar mogelijk bieden wij onze dienstverlening digitaal aan. We geven ook persoonlijke aandacht waar dat nodig is. De ontwikkeling van de digitale dienstverlening de afgelopen jaren geeft ons ook die ruimte.

Per januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Dat betekent minder en overzichtelijker regels, meer ruimte voor initiatieven, lokaal maatwerk en vertrouwen. We bereiden ons daar organisatiebreed op voor.

Ons uitgangspunt is dat wij een veilige en leefbare gemeente zijn waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig voelen. De aanpak van ondermijnende criminaliteit en high impact crimes zoals woninginbraken staan hoog op de agenda. Een effectieve aanpak van onder andere huiselijk geweld, kindermishandeling, jeugdoverlast, personen met verward gedrag en de aanpak van zorgfraude is alleen mogelijk door goede samenwerking binnen en buiten het gemeentehuis.

KADERSTELLING:

- [Communicatievisie 2018](#)
- [Visie 2018-2022 'Samen doen'](#)
- [Agenda voor Twente \(2018-2022\)](#)
- [P10](#)
- [Regiodeals](#)
- [Plan van aanpak ondermijnende criminaliteit en veiligheid 2019-2020](#)
- [VTH-beleid Hof van Twente 2019](#)
- [Welstandsnota 2012](#)
- [Algemene plaatselijke verordening Hof van Twente 2020](#)
- [Richtlijn Bouw- en Sloopveiligheid](#)
- [Integraal Veiligheidsbeleid 2021-2024](#)

De verbinding tussen het veiligheids- en sociaal domein blijft dan ook een belangrijk aandachtspunt.

- Voor inwoners en ondernemers zijn we een deskundige gesprekspartner die zoekt naar mogelijkheden en die ondernemers, binnen de regels, ruimte en kansen biedt. We zijn duidelijk over wat kan, waar nodig treden we op en werken proactief aan een duurzame ontwikkeling;
- Wij staan voor goede uitvoeringskwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving om door een goede belangenafweging de kwaliteit in onze leefomgeving te verbeteren.
- Ketenpartners ervaren ons als een betrouwbare en rolvaste partner, die transparant werkt, hoge kwaliteit biedt en vanuit een open overlegcultuur samenhang brengt in tal van regels en maatregelen.
- Binnen het veiligheidsdomein werken we met onze Veiligheidsregio Twente en de Politie in Twente samen aan een veilig Twente in één crisisorganisatie. Met een integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit staan we voor een weerbare gemeentelijke organisatie.

Prioriteiten en aandachtspunten	
Onderwerpen	Resultaten 2022
1.1 Bestuur en samenwerking	<p>1.1 Europese samenwerking</p> <p>De burgemeester is voorzitter van de Nederlandse gemeentelijke delegatie van het Comité van de Regio's (CvdR). Dit orgaan is de spreekbuis voor lokale en regionale overheden binnen de Europese Unie. Hierbij heeft zij zich als voorzitter van de Nederlandse delegatie in 2022 met name gericht op de belangenbehartiging van lokale overheden in de brede zin. Het Comité zorgt ervoor dat decentrale overheden worden betrokken bij de totstandkoming van het Europese wetgevingsproces. Verder is zij lid van de VNG-commissie 'Europa en Internationaal' (deze commissie behartigt de belangen van de Nederlandse Gemeenten in de Europese Unie) en – in Europees verband – van de commissie Natuurlijke hulpbronnen, met name Plattelandsontwikkeling (NAT). Door deze bestuurlijke inspanning konden in 2022 ook standpunten uit Twente ingebracht worden, met name op het gebied van platteland/landbouw (speerpunt). Ook wordt daarbij de samenwerking gezocht met de werkgroep Europa van de P10 (zie hieronder in dit jaarverslag).</p>
	<p>1.2 P10</p> <p>De P10 is in 2008 gestart met 10 leden en is in verloop van tijd gegroeid naar 31 leden in 2022. Met ruim 1 miljoen inwoners, ongeveer 700 dorpen en een totaal grondoppervlak van 10.000 km², is er een stevige positie ontwikkeld en is de P10 een bekend en gewild netwerk op vele strategische plekken.</p> <p>In juli 2022 werd bekend dat voorzitter Ellen van Selm burgemeester zou worden van de gemeente Purmerend en afscheid zou nemen van de P10. wethouder Harry Scholten heeft als lid van het Dagelijks Bestuur het voorzitterschap tijdelijk waargenomen. Op 30 november 2022 is onze Burgemeester Ellen Nauta gekozen als nieuwe voorzitter. Dit</p>

	<p>betekent dat we als gemeente Hof van Twente de kernorganisatie van de gemeente Opsterland over hebben genomen.</p> <p>Het aantreden van burgemeester Ellen Nauta als voorzitter betekent ook dat wethouder Scholten zijn zetel in het dagelijks bestuur inlevert en de portefeuille “maatwerk platteland” overdraagt. Binnen deze portefeuille is veel aandacht geweest voor de herverdeling van het gemeentefonds. Vanuit de P10 is altijd gepleit voor voldoende middelen, een eerlijke verdeling en voldoende transparantie. Bij de lobby rondom het gemeentefonds is ook goed samengewerkt met de VNG, G4, G40 en M50. Mede door de gezamenlijke inzet is bereikt dat er tot 2026 geen negatief effect is van de herijking. Echter structureel, vooral vanaf 2026, zijn er voor veel plattelandsgemeenten nog wel zorgen. De P10 werkgroep Gemeentefonds zal dan ook de komende jaren actief blijven.</p> <p>Tijdens de wintersessie op 30 november 2022 is er onder andere veel aandacht besteedt aan het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Als vervolg hierop is er een werkgroep gevormd waarin kennis en ervaringen worden uitgewisseld. Ook hier wordt veel samen opgetrokken met de VNG. Uitgangspunt vanuit de P10 is dat een integrale gebiedsgerichte aanpak kansen biedt, mits er ook echt samengewerkt wordt met ondernemers en inwoners. Daarnaast is het belangrijk dat er ook ruimte is voor innovatie, er perspectief is voor agrariërs en er voldoende oog is voor de leefbaarheid van het platteland. Het NPLG en de uit te werken PPLG's (provinciale programma landelijk gebied) zal voor de P10 de komende jaren een belangrijk agendapunt worden.</p>
	<p>1.3 Agenda voor Twente</p> <p>In 2018 hebben de 14 Twentse gemeenten ingestemd met de Agenda voor Twente, voor de periode 2018 – 2022. Daarmee werd €7,50 per inwoner per jaar geïnvesteerd in Twente. Doel was om samen met ondernemers en onderwijs en kennisinstellingen te</p>

	<p>werken aan de ambitie van een groene, technologische topregio. Hoofdconclusie is dat het goed gaat met Twente. De Twente Index 2022 laat zien dat de economie groeide met 10% en de werkloosheid met 3% lager was dan ooit. Twente doet het in veel opzichten beter dan het landelijk gemiddelde. Dat is een trendbreuk ten opzichte van voorgaande jaren. Twente wordt daarmee landelijk gezien als een regio met potentie. De Agenda voor Twente heeft samen met de Regio Deal de basis gelegd voor deze goede cijfers. Zie ook de Evaluatie Agenda voor Twente (https://www.twente.com/Files/Files/20220202_Evaluatie%20Agenda%20voor%20Twente%202018-2022_V2.pdf)</p>
1.2 Omgevingswet	<p>De Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024. Binnen het programma Omgevingswet is er vanaf 2019, en ook in 2022, in drie deelsporen (1. Wet, 2. Omgevingsgericht werken en 3. Digitaal stelsel) gewerkt aan de voorbereiding op de Omgevingswet. De meeste werkzaamheden zijn per 31 december 2022 zo goed als gedaan en/of in de steigers gezet (<i>zie bijgevoegde programmarapportage voor een overzicht van de behaalde resultaten</i>). Het college heeft daarom besloten om het programma Omgevingswet per 31 december 2022 af te ronden. Vanaf 2023 is “de lijn” zelf aan de leiding voor de verdere voorbereiding. Enkele zaken hoeven nu ook nog niet af te zijn en zijn nu nog in ontwikkeling. Denk hierbij aan de omgevingsvisie (wettelijk verplicht per 2025) en het omgevingsplan (wettelijk verplicht per 2029). De raad heeft de ambitie uitgesproken om de omgevingsvisie in 2023 af te hebben en het omgevingsplan in 2026. Daarnaast wordt landelijk het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) ontwikkeld. Dit is nu nog niet af en hier hebben wij geen invloed op. Vanaf 1 januari 2023 zal de lijn deze ontwikkeling in de gaten houden. De raad ligt op schema qua voorbereiding op de Omgevingswet. De raadsavonden worden telkens, dat was ook in 2022 het geval, voorbereid door de raads werkgroep: ván en vóór de raad.</p>
1.3 ICT	<p>Tot en met april 2022 is er vanuit project “De nieuwe werkelijkheid” gewerkt aan de wederopbouw van een veilige en adequate ICT-infrastructuur. Vanaf mei heeft er een kanteling plaatsgevonden naar de lijn, namelijk naar het nieuwe regiebureau I&A. Bij</p>

	<p>het vormgeven van het Regiebureau I&A is rekening gehouden met de verbeterpunten uit de verbeterrapportage hack. Vanuit het nieuwe regiebureau is een start gemaakt met de implementatie van de visie op Regie. Dit is niet in het gehoopte tempo gelopen door gebrek aan capaciteit. April 2023 zal er een helder implementatieplan liggen die als leidraad gebruikt wordt voor de implementatie. In 2022 is ook gewerkt aan het invullen van de functies binnen het regiebureau. Dit heeft geleid tot het aanstellen van een informatiemanager en een changemanager.</p> <p>In 2022 is gestart met de raadscommissie informatieveiligheid. Onder het kopje informatieveiligheid in paragraaf 5 wordt hierover meer verteld.</p> <p>In 2022 is ook besloten de portefeuilleverdeling te veranderen. Waar eerst de burgermeester zowel de portefeuille (informatie)veiligheid als ICT had is dit sinds 2022 opgesplitst. De portefeuille (informatie) veiligheid is belegd bij de burgermeester en de portefeuille ICT is bij wethouder Scholten ondergebracht.</p>
1.4 Communicatie	<p>1.4.1 Algemeen</p> <p>De raad heeft de nieuwe communicatievisie vastgesteld. In de Programmabegroting 2023 is extra budget ter beschikking gesteld voor de uitvoering.</p>
	<p>1.4.2 Digitale toegankelijkheid</p> <p>In 2022 is door het project Digitale Toegankelijkheid een hertoetsing gedaan naar onze hoofdwebsite www.hofvantwente.nl. De toegankelijkheid van deze website is daarna gestegen van niveau D naar niveau B. Ook is in 2022 onderzocht of er interesse is om Twents/regionaal verband gezamenlijk op te trekken in dit vraagstuk. Vooralsnog lijkt dit, in ieder geval op korte termijn, niet te gaan gebeuren. Tot slot zijn aan het einde van 2022 de toegankelijkheidsverklaringen van alle websites en apps waarvoor wij verantwoordelijk zijn geüpdatet. Dit moet jaarlijks gebeuren.</p>
	<p>1.4.3 Informatievoorziening en (digitale) inwonersparticipatie</p> <p>De visie op lokale media is aangepast op basis van de input van raad en college en komt voor de zomer 2023 nog terug in de raad.</p>

	<p>1.4.4 Mijn Hof van Twente</p> <p>Het project rondom de persoonlijke internetpagina is niet opgepakt in 2022. Dit heeft te maken met een tekort aan capaciteit. In 2023 wordt gekeken hoe dit verder opgepakt wordt.</p>
<p>1.6 Gemeenteraadsverkiezingen</p>	<p>Op 13, 14 en 15 maart 2022 hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. In 2022 was de tijdelijke wet verkiezingen Covid-19 van kracht en kon er op 3 dagen gestemd worden. Dit bracht extra uitdagingen met zich mee voor de organisatie echter, de verkiezingen zijn goed en zonder noemenswaardige incidenten verlopen.</p>
<p>1.7 Informatiebeheer</p>	<p>1.7.1 Wetswijzigingen en verbetering informatiebeheer</p> <p>In 2022 is gestart met het voorbereiden op verschillende aankomende informatiewetten, zoals de Wet open overheid en de nieuwe archiefwet. De nieuwe archiefwet, zo bleek gedurende 2022 is met tenminste 1,5 jaar uitgesteld, waardoor de urgentie lager is. Desalniettemin zal vast worden voorgesorteerd op de komende wijzigingen, meestal in samenwerking met andere Twentse gemeenten. Voor de Wet open overheid is er in 2022 een analyse gemaakt van wat er precies nodig was voor de implementatie van deze wet. Ook is informatiebeheer prominent op de agenda gekomen. Er is gewerkt aan een integrale benadering van informatiebeheer waar iedereen in de organisatie een rol in heeft. Daarbij is bijvoorbeeld ook begonnen met het opstellen van informatiebeleid voor Microsoft Office 365. In 2023 wordt hier vervolg aan gegeven.</p>
	<p>1.7.2 Afsluiten archief</p> <p>Afsluiten van het archief van de voormalig gemeente Goor. In 2022 is begonnen met het afsluiten (in definitieve staat brengen) van de archieven van rechtsvoorganger Goor. Dit project zal naar verwachting medio april 2023 worden afgesloten. Ook de archieven van de andere rechtsvoorgangers (Ambt Delden, Stad Delden, Diepenheim en Markelo) worden afgesloten, daarvoor is vorig jaar begonnen met een aanbestedingstraject. Deze opschoningsactie zal ons huidige oranje oordeel bij het IBT weer op groen brengen (in samenhang met de maatregelen omschreven bij wetwijziging en verbetering informatiebeheer).</p>

<p>1.8 Gemeentelijk belastingen</p>	<p>Basisregistratie Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Met ingang van belastingjaar 2022 zijn (in overleg met de waarderingskamer) slechts een aantal categorieën woningen gewaardeerd op de gebruiksoppervlakte van de woning. Dit zijn de appartementen en de rij-en hoekwoningen. De overige categorieën woningen waren nog gewaardeerd op inhoud van de woning. Met ingang van belastingjaar 2023 zijn alle woningen gewaardeerd met de gebruiksoppervlakte. De aanslagen gemeentelijke belastingen zijn eind mei 2022 verzonden.</p>
<p>1.9 Integrale veiligheid</p>	<p>In 2022 lag de focus primair om te komen tot een nieuw integraal veiligheidsbeleid welke uiteindelijk vertaald is in de visie “Veilig wonen, werken, recreëren en samenleven in Hof van Twente”. De visie is aanleiding geweest een impuls te geven aan de doorontwikkeling van het werken met prestatie-indicatoren, welke vervolgens ook in de begroting zijn door vertaald. Zo is als indicator een stijging van 10% van het veiligheidsgevoel opgenomen welke we in het eerste kwartaal van 2023 onder de bevolking gaan meten. In de visie ligt focus op de samenwerking met maatschappelijke- en justitiële partners en de doorontwikkeling van ons instrumentarium, (bijv. exploitatievergunning). Op alle thema's binnen de veiligheidsagenda hebben we concrete doelstellingen geformuleerd welke ook gekoppeld zijn aan concrete activiteiten. Op sommige thema's is sprake van enig achterstallig onderhoud waardoor actualisering van beleid noodzakelijk is (evenementen, sluitingstijden, terrassen). Vanuit de wens om meer vraaggericht te werken is besloten een enquête onder de bevolking te houden naar het veiligheidsgevoel en de factoren die dit gevoel kunnen beïnvloeden. De uitkomsten worden in het eerste half jaar van 2023 verwacht</p> <p>Ook in 2022 zagen wij in toenemende mate een disbalans ontstaan tussen de bestuurlijke- en maatschappelijke behoefte aan toezicht en handhaving ten opzichte van de beschikbare capaciteit aan buitengewoon opsporingsambtenaren. Eind 2022 is een ter zake onderzoek gestart. We hebben een impuls gegeven aan onze rol in de</p>

	<p>regionale samenwerking. Tot slot is de visie aanleiding geweest het programmatisch werken binnen openbare orde en veiligheid te introduceren.</p> <p>Cijfermatig is het aantal delicten in 2022 ten opzichte van 2021 met 8% gedaald. Na de COVID periode is een stijging te constateren van het aantal vermogensdelicten (inbraak woning, schuren etc., diefstal van en uit voertuigen) waardoor de cijfers weer meer op het niveau komen te liggen van voor de COVID periode. Fraude via internet is na een forse stijging in de COVID periode fors gedaald van 205 naar 150 (-27%).</p>
<p>1.10 Alcohol en middelengebruik onder jongeren bij evenementen</p>	<p>In 2022 was de bezetting van de gemeentelijke BOA's door diverse omstandigheden onderbezet. Daarnaast bezitten zij niet de formele bevoegdheid op te treden tegen overtredingen van de Alcoholwet. Mede om deze redenen is eind 2022 besloten tot een capaciteitsonderzoek naar de BOA's, waarbij ook de bevoegdheden/taken expliciet onderdeel van uitmaken. Rapportage wordt medio 2023 verwacht. Naar verwachting zal bespreking gelijktijdig plaatsvinden met het nieuwe evenementenbeleid waartoe eind 2022 het initiatief is genomen.</p>
<p>1.11 Ondernijning</p>	<p>Door het RIEC is van (vrijwel alle) Twentse gemeenten in 2022 een weerbaarheidsscan afgenomen. Deze scan is belangrijke input geweest voor het plan van aanpak ondernijning dat integraal met de nieuwe visie veiligheid is vastgesteld. Zowel op het gebied van de informatievoorziening, samenwerking met partners als het vergroten van de weerbaarheid zijn beleidsvoornemens opgenomen en direct in uitvoering gebracht. Na vaststelling van het plan van aanpak zijn primair vanuit de eigen organisatie 14 signalen van (mogelijke) ondernijning gemeld, welke in overleg en afstemming met onze partners als politie en belastingdienst zijn opgepakt. Ook op regionaal niveau hebben wij de samenwerking geïntensiveerd onder meer via de invulling van de versterkingsgelden die via het Rijk zijn ontvangen.</p>
<p>1.12 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB)</p>	<p>Na een moeizaam proces heeft de Eerste Kamer groen licht gegeven en treedt per 1 januari 2024 gelijktijdig met de Omgevingswet, de Wet Kwaliteitsborging in werking. De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Daarnaast</p>

	wordt de aansprakelijkheid van aannemers ten opzichte van particuliere en professionele opdrachtgevers uitgebreid. De wet gaat gefaseerd in. Er wordt gestart met de eenvoudigere bouwprojecten, daarna volgen eventueel de meer complexere. In 2022 hebben wij voorbereidingen getroffen ten aanzien van de invoering van de Wkb. Zo hebben wij deelgenomen aan de regionale werkgroep Wkb en is er in 2022 een pilotproject gedraaid in Goor waarbij we reeds gewerkt hebben overeenkomstig de Wet en de eerste ervaringen hebben gedaan.
1.13 Verbetering juridische kwaliteit VTH	Op twee fronten hebben we een impuls gegeven aan de kwaliteitsverbetering van ons toezicht en handhavingsbeleid. Op de eerste plaats via het meer en beter juridisch ondersteunen van toezicht en handhavingszaken (bijvoorbeeld handhavingsbesluiten). Daarnaast hebben we beleidsmatig door uitbreiding van de formatie een impuls gegeven aan diverse facetten van het beleid, waaronder reclame, welstand en de inzet in regionaal verband.
1.14 Legesverordening	In voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet hebben wij in 2022 de legesverordening aangepast op de Omgevingswet en de Wkb. Uitgangspunt blijft een kostendekkendheid van 97,5%.

Reguliere taken	
Onderwerpen	Toelichting reguliere taken
IBT	In het kader van interbestuurlijk toezicht (IBT) houdt de Provincie Overijssel toezicht op zes beleidsdomeinen bij gemeenten: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), Wet ruimtelijke ordening (Wro), Financiën, Monumenten, Huisvesting statushouders en Archief. Het IBT-beeld wordt jaarlijks door de provincie inzichtelijk gemaakt aan de hand van een “stoplichtmodel” (groen, oranje of rood) voor het totaalbeeld.

	In 2022 heeft Hof van Twente een groen totaalbeeld behaald.
Bedrijfsvoering	Binnen de afdeling bedrijfsvoering worden uiteenlopende interne/ facilitaire taken uitgevoerd. Deze variëren van personeel, financiën, communicatie tot juridisch en inkoop. Binnen deze afdeling zijn ook alle eerstelijns vormen van dienstverlening ondergebracht. Zie hiervoor paragraaf 5 Bedrijfsvoering.
Vergunningverlening	<p>De gemeente verleent omgevingsgunningen voor verschillende activiteiten zoals voor bouw, sloop, kap, inrit of monument. Bij meervoudige aanvragen met een milieucomponent vragen wij advies van de Omgevingsdienst Twente. Daarnaast worden vergunningen verleend op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening, de Dranken Horecawet en bijzondere wetten.</p> <p>In ons VTH-uitvoeringsprogramma van 2022 hebben wij een planning gemaakt van de te verwachten aantallen aanvragen om vergunning. In het VTH-jaarverslag van 2022 geven wij inzicht in de werkelijke aantallen aanvragen die wij ontvangen hebben. In onderstaande tabel 1 en 2 is dit weergegeven.</p>

Tabel 1

Wabo activiteiten	Gepland 2022	Ontvangen 2022
Bouwen	350	364
Aanleg	25	23
Handelen in strijd met regels RO	100	114
Sloopmelding	275	268
Monument	10	8
Vergunning brandveilig gebruik	10	11
Melding brandveilig gebruik	10	16
Totaal	780	804

Tabel 2

APV	Gepland 2022	Ontvangen 2022
Evenementen (vergunningen)	190	186
Evenementen (meldingen)		112
Drank- en horecaontheffing (evenement)	40	81
Standplaatsen	20	30
Stookontheffing	75	58
Kapvergunning	105	128
Ultritvergunning	40	66
Kansspelen	5	15
Overige bijzondere wetten	150	183
Totaal	625	859

Toezicht	Wij houden toezicht op de uitvoering van verleende vergunningen en rechtstreeks geldende regels volgens het vastgestelde VTH-beleid en de prioriteiten die in het jaarlijks VTH-takenuitvoeringsprogramma zijn aangegeven.
Omgevingsdienst Twente	De ODT voert milieutaken uit voor de Twentse gemeenten. Wij blijven de kwaliteit van de dienstverlening aan inwoners en ondernemers monitoren en verbeteren in de rol van accounthouder. We zullen de processen zorgvuldig monitoren en bijstellen waar nodig. Een en ander op basis van de geldende dienstverleningsovereenkomst. In 2022 zijn aanzienlijk meer diensten afgenomen van de ODT dan voorzien. Een en ander heeft geleid tot het beschikbaar stellen van aanvullende budgetten. De meerkosten (€293.000) kunnen overeenkomstig de vastgestelde uitgangspunten worden gecompenseerd door de meeropbrengsten van de bouwleges ad €495.000. Deze meeropbrengsten zijn in belangrijke mate toe te schrijven aan enkele grote bouwprojecten.
VTH-beleid	Op lokaal en regionaal niveau is VTH-beleid vastgesteld. Door regionale afstemming van het beleid voeren wij de VTH-taken steeds meer op een gelijke wijze uit als de andere Twentse gemeenten. Dit vergt een goede monitoring en afstemming met de andere gemeenten.
Regionale en lokale VTH-takenuitvoeringsprogramma	Jaarlijks wordt het VTH-Takenuitvoeringsprogramma opgesteld. Het regionale uitvoeringsprogramma wordt in overleg met de ODT samengesteld. De naleving en uitvoering van beide programma's wordt gemonitord en bijgesteld waar nodig. Interbestuurlijk toezicht van de provincie Overijssel ziet hierop toe.

BELEIDSAGENDA 2022			
	PROGRAMMA 1: BESTUUR EN VEILIGHEID	Besluit	Gepland
1.1	Cyclus: zomerbrief, programmabegroting en jaarstukken	Raad	2022
1.2	Vorbereiden op nieuwe archiefwet en de Wet Open Overheid per 1 jan 2023	College	2022
1.3	Vorbereiden op nieuwe archiefwet (voorlopige invoeringsdatum is 1 juli 2024)	College	2022
1.4	Evenementenbeleid in samenhang met het gezondheidsbeleid herzien	Raad	3 ^e kw 2023
1.5	Vorbereiding op stapsgewijze invoering Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen per 1 juli	College	4 ^e kw 2023
1.6	Besluiten i.v.m. invoering Omgevingswet (invoering wet uitgesteld naar 1-1-2024)	Raad	2022
1.7	Vaststellen Omgevingsvisie	Raad	4e kw 2023

Gerealiseerd	Wordt conform planning afgerond	Afwijking in planning + indicatie gereed
--------------	---------------------------------	--

Hoe meten we dat?

De verplichte beleidsindicatoren en de beleidsindicatoren genoemd in het raadsvoorstel (mei 2023) over de themanotities zijn opgenomen in de bijlage van dit jaarverslag. Het werken met beleidsindicatoren is volop in ontwikkeling. Hierover zijn we in gesprek met de raad door middel van de raads werkgroep.

Wat heeft dit gekost?

Bedragen x € 1.000

01	Bestuur en veiligheid	Rekening 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Saldo 2022	V/N
01001	Bestuur	2.475	1.950	2.028	1.927	101	V
01002	Burgerzaken	1.208	1.022	1.073	1.079	-6	N
01101	Crisisbeheersing en brandweer	2.609	2.742	2.642	2.651	-9	N
01102	Openbare orde en veiligheid	741	599	734	741	-8	N
01704	Milieubeheer	1.049	1.141	1.208	1.497	-289	N
	Totaal lasten	8.083	7.454	7.685	7.896	-211	N
01001	Bestuur	138	75	75	351	276	V
01002	Burgerzaken	470	335	335	448	113	V
01101	Crisisbeheersing en brandweer	9	3	3	4	1	V
01102	Openbare orde en veiligheid	122	49	49	72	23	V
01704	Milieubeheer				23	23	V
	Totaal baten	740	462	462	898	436	V
	Saldo van baten en lasten	-7.342	-6.991	-7.223	-6.998	225	V
01010	Mutaties reserves (stortingen)	968					
01010	Mutaties reserves (onttrekkingen)	1.457	264	274	273	-1	N
	Saldo mutaties reserves	489	264	274	273	-1	N
	Resultaat na bestemming	-6.853	-6.727	-6.949	-6.725	224	V

PROGRAMMA 2: WONEN EN WERKEN

Wat wilden we bereiken?

Hof van Twente is een veelzijdige plattelandsgemeente met veel aandacht voor de omgeving waarin ruimte is voor de inwoners om te wonen, werken en ontspannen. Ontwikkelingen zijn mogelijk en samen kijken we wat passend is bij de identiteit.

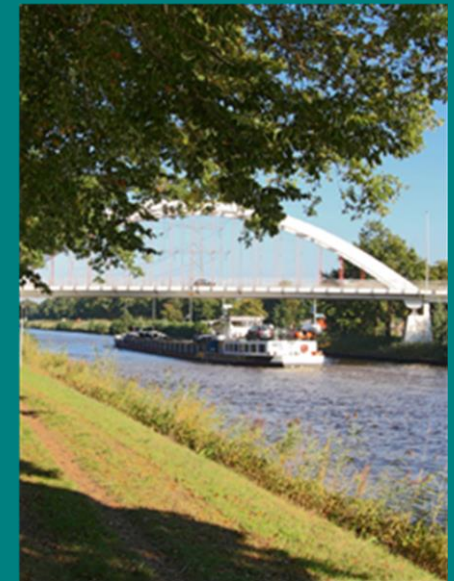
Er is veel vraag naar woningen en we zoeken ruimte om woningen toe te voegen. Dit kan zijn in gebieden die een functie verloren hebben of op gebieden aansluitend aan de kernen. Ook in buurtschappen is wonen belangrijk als één van de dragers voor de leefbaarheid voor de toekomst. We overleggen met onze inwoners hoe we de individuele woningbouw-locaties goed kunnen inrichten en we stimuleren de realisatie van projecten om de druk op de woningmarkt te verlichten.

Aantrekkelijke centra zijn belangrijk en we zoeken samen met de ondernemers naar kansen. Op bedrijventerreinen streven we naar een passende balans tussen vraag en aanbod van de beschikbare ruimte.

We zetten ons in om onze gemeente groen te maken en te houden door de uitvoering van projecten op het gebied van biodiversiteit en klimaat. Daarnaast zetten wij ons in voor energie-opwekking en -besparing. Samen kunnen we het verschil maken en samen maken wij onze toekomst.

KADERSTELLING:

- [Grond voor gebruik](#)
- [Structuurvisie landelijk gebied](#)
- [Sociale Economische Visie](#)
- [Woonagenda 2016-2020](#)
- [Woonprogramma 2018-2027](#)
- [Bestemmingsplannen](#)

Prioriteiten en aandachtspunten	
Onderwerpen	Resultaten 2022
2.1 wonen in de kernen	<p>2.1.1 Goor</p> <p>In Goor zijn diverse woningbouwplannen in uitvoering of voorbereiding. Bij het Spoorpark is in 2022 gestart met de bouw van 23 woningen die naar verwachting medio 2023 worden opgeleverd. Aan de Hengevelderstraat (29-37) is in 2022 gestart met de bouw van 12 levensloopbestendige sociale huurwoningen. Het plan achter De Ster aan de Grotestraat 91 (8 woningen) is op 7 juli 2022 onherroepelijk geworden en hiervoor is een omgevingsvergunning aangevraagd. Het plan aan de Wijnkamp 26/Rozenstraat (20 woningen) is in november 2022 door de raad vastgesteld. In het Gijmink wordt gestart met de ontwikkeling van ca. 70 woningen op de braakliggende gronden, zodat deze wijk afgerond kan worden.</p> <p>Vanuit het project Op Stoom is er in 2022 gewerkt aan het eerste woningbouwplan (van ca. 110 woningen) in de deelgebieden Stoombad en Parkrand Zuid. Het betreft hier ca. 30 sociale huurwoningen voor Viverion, 55 projectwoningen en verder de uitgifte van bouw kavels via de gemeente. Daarnaast is er veel onderzoek gedaan naar de toekomstige locatie voor de woonwagendplaatsen. Voor het deelgebied De Fabriek zijn de voorbereidingen van het stedenbouwkundig plan gemaakt, waarin ook ruimte wordt meegenomen voor circa 180 woningen. De aanbesteding voor dit deelgebied is in december 2022 uitgevraagd.</p>

	<p>2.1.2 Delden</p> <p>In Delden hebben de bestemmingsplannen voor de voormalige schoollocaties (74 woningen) in 2022 als ontwerp ter inzage gelegen. Met betrekking tot het plan voor het realiseren van 62 woningen op de locatie van de Toonladder en het plan op de locatie van de voormalige Ranninkschool wordt momenteel gekeken of er door aanpassingen tegemoet kan worden gekomen aan de hiertegen ingediende zienswijzen. De verwachting is dat deze plannen de komende periode ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd. Het bestemmingsplan voor 8 woningen aan de Molenstraat 24 is onlangs vastgesteld, maar op dit plan is inmiddels beroep ingesteld. Voor het plan van Wonen Delden aan de Noordwal 72 wordt de coördinatie-regeling toegepast. Het ontwerpbestemmingsplan en de ontwerp omgevingsvergunning worden op korte termijn ter inzage gelegd.</p>
	<p>2.1.3 Markelo</p> <p>In 2022 is in Markelo het plan voor de Hemmelweg (12 woningen) door de gemeenteraad vastgesteld.</p> <p>Daarnaast is in Markelo het plan Markelo-Noord (105 woningen) in voorbereiding gegaan, het streven hierbij is om deze in het 2e kwartaal van 2023 als ontwerp ter inzage te leggen. Voor de Grotestraat 34 is een plan voor 7 grondgebonden huurwoningen in voorbereiding. Dit plan zal in het 2e kwartaal als ontwerp ter inzage worden gelegd. Het bestemmingsplan voor het Countuspannd is al enige tijd onherroepelijk, hiervoor hebben gesprekken met initiatiefnemer plaatsgevonden om te kijken of tot uitvoering kan worden overgegaan.</p>

	<p>2.1.4 Diepenheim In 2022 heeft het plan voor 7 starterswoningen aan De Kerkegaarden als ontwerp ter inzage gelegen. Dit plan is vervolgens in 2023 ter vaststelling aan de raad voorgelegd. De gemeente werkt aan een plan voor het realiseren van woningen aan de Boinksweide (naast deze woningen is er op deze locatie tevens een initiatief voor het vestigen van een verzorgingshuis (De Warme Huizen). Daarnaast is er een plan voor het realiseren van 14 woningen aan de Leusensweide-Ruimersdijk in voorbereiding.</p>
	<p>2.1.5 Bentelo Buiten Het plangebied Bentelo Buiten in Bentelo is in 2022 onherroepelijk geworden zodat de bouw kon starten.</p>
	<p>2.1.6 Hengevelde In 2022 zijn in Hengevelde bij het plan Marke III, fase 2, 33 van de kavels verkocht, waardoor er nu nog 18 kavels beschikbaar zijn. Aanvullend is gestart met een plan voor de Marke III, fase 3 om op de resterende gronden woningen (15-20) te realiseren. Daarbij is er specifiek ook voor starters- en levensloopbestendige woningen rekening gehouden. Het ontwerpbestemmingsplan zal in de loop van 2023 in procedure worden gebracht.</p>
	<p>2.1.7 Buurtschappen In het buitengebied wordt nog altijd veel gebruik gemaakt van het Rood voor Rood beleid, waarbij ter compensatie van de sloop van landschapsontsierende bebouwing een nieuwe woning gebouwd kan</p>

	<p>worden. In 2022 is door middel van dit Rood voor Rood beleid het realiseren van 14 compensatiewoningen mogelijk gemaakt. Los van bovengenoemde plannen wordt altijd gekeken naar kansen om de woningbouwopgave verder te versnellen.</p>
<p>2.2 Economie</p>	<p>2.2.1 Bedrijvigheid</p> <p>De Hof van Twente heeft op alle gebieden een groei doorgemaakt. De werkgelegenheid bleef hoog en onze ondernemers hebben moeite om vacatures ingevuld te krijgen. De sector detailhandel en horeca laat wisselende beelden zien. Na 2 jaar van corona hebben diverse ondernemers moeite om aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Terugbetaling van coronasteun, uitgestelde belastingen en hoge energielasten zijn hier de oorzaken van. Om aan de vraag van groeiende bedrijven in onze eigen kernen te kunnen voldoen is naast Zenkeldamshoek ingezet op nieuwe bedrijventerreinen in Hengevelde en Markelo. Hierbij kan worden vermeld dat de kavels op Zenkeldamshoek (fase 2) inmiddels vrijwel allemaal zijn verkocht en wachten op het bouwrijp maken.</p>
	<p>2.2.2 Recreatie en toerisme</p> <p>We zijn in 2022 gestart met een nieuwe visie vrijetijdseconomie, met een bijbehorend actieplan. Hier hebben we inwoners, ondernemers en collega's bevraagd voor input. Tevens hebben we een interessante "VTE on Tour inspiratie sessie" georganiseerd met diverse ondernemers naar het Vechtdal.</p> <p>We zijn aangeschoven bij verschillende ambtelijke en regionale overleggen, onder andere over de uitbreiding van de Sallandse Heuvelrug, maar ook het VTE -overleg met portefeuillehouder en ondernemers uit diverse branches</p>

	<p>wat elk kwartaal plaatsvindt. Het maatwerk advies aan individuele ondernemers rondom de uitbreidingen en mogelijkheden van hun bedrijf zijn in samenwerking met RO, VTH en Plattelands - ontwikkeling, onverminderd doorgegaan.</p>
<p>2.3 Duurzaamheid</p>	<p>Uitvoering Routekaart Energieneutraal In 2022 zijn er op dit onderdeel opnieuw flinke stappen gezet. Het project buurtenergie (de pilotfase) is gestart, de opwek van zonne-energie is blijkens de gerealiseerde SDE-projecten toegenomen met circa 5 GWh. Aan de hand van het coalitieprogramma is de thema-notitie duurzaamheid opgesteld en er is extra inzet (ondersteuning ontwikkeling businesscases en in relatie tot 15 aanvragen voor omgevingsvergunningen) gepleegd om monomestvergisting verder van de grond te krijgen. Met continuering van Hofpower (educatief programma basisonderwijs over duurzaamheid in brede zin) en inzet van het duurzaam bouwloket/energiecoaches (voor individuele duurzaamheidsadviezen aan onze inwoners) is er ook continu aandacht voor educatie en ondersteuning van onze inwoners geweest. Mede door de gigantische kostenstijging van de energieprijzen is het bewustzijn om te verduurzamen extra vergroot.</p>
<p>2.4 Plattelandsontwikkeling</p>	<p>2.4.1 Mineral Valley Twente, Groene Kennispoort, Groene metropool en Leader Onder de “vlaggen” van Mineral Valley Twente, de Groen Kennispoort, de Groene Metropool Twente en LEADER werken we in Twente samen aan plattelandsontwikkeling.</p>

Mineral Valley Twente / De Landbouwers

Op 28 november 2022 heeft Mineral Valley Twente de versnellingsagenda “Nieuw perspectief voor Twents Platteland” aangeboden aan de minister Piet Adema en gedeputeerde Gert Harm ten Bolscher. Omdat de focus van de versnellingsagenda breder is dan een gezondere bodem en het slim hergebruiken van mineralen is ook de keuze gemaakt voor een nieuwe naam: “De Land Bouwers”. Onder deze nieuwe naam zal er aan de hand van praktijkpilots gewerkt worden aan praktische oplossingen voor diverse thema’s zoals bijvoorbeeld de opslag naar natuur inclusieve landbouw en de aanpak van nitraatuitspoeling. wethouder Wim Meulenkamp heeft het stokje als voorzitter overgedragen aan de Wethouder van Rijssen-Holten Erik Wessels. De versnellingsagenda en inzet van De Land Bouwers sluiten goed aan bij de thema’s die we als gemeente hebben opgenomen in de themanotitie agrarische sector. De samenwerking zal dan ook worden voortgezet.

Groene Metropool Twente en Groene Kennispoort

Doorlopend wordt er gewerkt aan projecten onder de noemer van de Groene Metropool Twente met ondersteuning vanuit de Groene Kennispoort. In 2022 is het gezamenlijke project “Twente Bloeit” opgezet en de eerste fase afgerond. Hierin wordt het doel beschreven om in Twente tot 10% groenblauwe dooradering te komen. Ook is er vanuit het Groene Metropool Twente netwerk meegedacht en gewerkt aan de Nieuwe Lokale Ontwikkelstrategie (LOS) voor de nieuwe LEADER-periode.

LEADER

	<p>LEADER is een Europees programma waarin het gaat om de ontwikkeling van het platteland. De kern van LEADER is het werken van onderop. Voorbeelden van LEADER-projecten in onze gemeente zijn: de ontwikkeling van de Eschmolen, Sociale B&B Erve Groot Wegereef, Soccer and freerun in de oude zoutbaden, Beleefboerderij Tankink en Eventing Experience Twente.</p> <p>Eind 2022 is het huidige LEADER-programma afgelopen. Voor de nieuwe LEADER periode (2023-2027) is er in 2022 gewerkt aan een nieuwe Lokale Ontwikkel Strategie (LOS). Binnen het LEADER-gebied Zuid-West Twente zijn er diverse bijeenkomsten en werksessies georganiseerd om van onderop input op te halen. De nieuwe LOS is inmiddels ingediend bij de provincie Overijssel. We hopen voor half 2023 een positief bericht te ontvangen zodat we aan de slag kunnen gaan met de thema's: Bloeiend, Groeiend, Boeiend en Stoeiend Zuidwest Twente.</p>
	<p>2.4.2 Programma Biodiversiteit</p> <p>Onder het programma biodiversiteit "KleurRijkLeven" zijn inmiddels een 20-tal projecten in uitvoering. Op 6 december 2022 is tijdens een bijeenkomst in de raadzaal en landelijke webinar de voortgang van ons programma gepresenteerd. Ook is er een boekje uitgegeven waarin alle projecten zijn beschreven.</p> <p>De overgang tot ecologisch bermbeheer is één van de projecten. Onder dit project zijn inmiddels alle bermen in beeld gebracht en is per berm een ecologisch beheerplan uitgewerkt. Vanaf 2022 wordt het beheer volgens het nieuwe plan uitgevoerd. Ook zijn er in 2022 weer b(l)oeiende akkerranden aangelegd, dit jaar konden we genieten van ongeveer 60 kilometer. Naast</p>

	<p>de akkerranden was het voor agrariërs ook mogelijk om deel te nemen aan het project “kruidenrijk grasland”. Een 30-tal melkveehouders hebben meegedaan aan het project waardoor er 100 hectare grasland ingezaaid is met een kruidenrijk mengsel. Via de projecten Meerbomen.nu en de Boomdeeldagen zijn er inmiddels ruim 25.000 extra bomen gerealiseerd. Onder het project Natuur voor Elkaar wordt er een impuls gegeven aan het groen en de biodiversiteit in onze Kernen. Eind 2022 is daaronder het project in Diepenheim gestart. Er wordt gewerkt aan een bloemenzee bij de verschillende entrees van Diepenheim, vergroening van de omgeving rondom het Drawing Center, het aanpakken van de boomspiegels aan de Grotestraat en een bijenboom en vlinderstruiken aan de Kuimgaarden. Inmiddels worden ook in de ander kernen vergroeningsplannen uitgewerkt.</p>
--	---

Reguliere taken	
Onderwerpen	Toelichting reguliere taken
Kavelverkoop	Bij nieuwbouwprojecten worden de kavels op basis van de kavelinschrijflijst toegekend.
Verkoop restgrond	Gemeentelijke gronden die vallen onder de criteria van restgronden kunnen worden verkocht.
Bestemmingsplannen	De ruimtelijke procedure kan op verzoek van een initiatiefnemer worden opgestart en doorlopen.

Begeleiding ondernemers	Middels bedrijfscontactfunctionaris, ondernemersfonds en economische werkgroep.
Prestatieafspraken woningbouwcorporaties	Jaarlijks afspraken maken met woningbouwcorporaties en huurdersorganisatie om samen belangrijke volkshuisvestelijke doelen te behalen.

BELEIDSAGENDA 2022			
	PROGRAMMA 2: WONEN EN WERKEN	Besluit	Gepland
2.1	Het 4 ^e veegplan buitengebied vaststellen	Raad	2022
2.2	Een woonwagenlocatie realiseren	Raad	2023
2.3	Het Kwaliteitsbeleid Groene Omgeving (KGO) evalueren en actualiseren	Raad	2023
2.4	Het plangebied Op Stoom (voorheen TSB-terrein) ontwikkelen	College	2022-2030
2.5	Agenda Biodiversiteit uitvoeren	College	doorlopend
2.6	Routekaart energieneutraal uitvoeren	College	2022-2035
2.7	Woningbouwlocaties in diverse kernen ontwikkelen	Raad	2022-2025
2.8	Bestemmingsplan voor uitbreiding Zenkeldamshoek vaststellen (wacht op eigenaar terrein)	Raad	2023

Gerealiseerd	Wordt conform planning afgerond	Afwijking in planning + indicatie gereed
--------------	---------------------------------	--

Hoe meten we dat?

De verplichte beleidsindicatoren en de beleidsindicatoren genoemd in het raadsvoorstel (mei 2023) over de themanotities zijn opgenomen in de bijlage van dit jaarverslag. Het werken met beleidsindicatoren is volop in ontwikkeling. Hierover zijn we in gesprek met de raad door middel van de raads werkgroep.

Wat heeft dit gekost?

Bedragen x € 1.000

02	Wonen en werken	Rekening 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Saldo 2022	V/N
02003	Beheer overige gebouwen en gronden	1.276	1.542	1.686	96	1.590	V
02204	Economische havens en waterwegen	266	278	278	293	-15	N
02301	Economische ontwikkeling	974	567	1.572	1.379	193	V
02302	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	36	33	33	31	2	V
02303	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	48	85	165	84	81	V
02304	Economische promotie	446	413	423	437	-14	N
02505	Cultureel erfgoed	183	194	245	200	44	V
02801	Ruimtelijke ordening	975	740	1.103	912	191	V
02802	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	835	247	1.058	2.019	-961	N
02803	Wonen en bouwen	1.978	2.515	3.244	2.006	1.239	V
	Totaal lasten	7.018	6.613	9.807	7.457	2.349	V
02003	Beheer overige gebouwen en gronden	1.336	1.433	1.603	2.243	640	V
02204	Economische havens en waterwegen	51	86	86	69	-17	N
02301	Economische ontwikkeling	555	0	0	435	435	V
02302	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	171	31	31	180	149	V
02303	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	60	71	71	70	-0	N
02304	Economische promotie	33	7	5	6	0	V
02505	Cultureel erfgoed	3	4	6	3	-2	N
02801	Ruimtelijke ordening	203	165	889	892	4	V
02802	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.064	195	998	2.650	1.652	V
02803	Wonen en bouwen	1.372	911	1.004	1.862	858	V
	Totaal baten	4.847	2.904	4.692	8.411	3.718	V
	Saldo van baten en lasten	-2.171	-3.709	-5.115	953	6.068	V
02010	Mutaties reserves (stortingen)	828	9	733	4.001	-3.269	N
02010	Mutaties reserves (onttrekkingen)	1.098	903	2.875	971	-1.904	N
	Saldo mutaties reserves	270	893	2.142	-3.031	-5.173	N
	Resultaat na bestemming	-1.900	-2.815	-2.973	-2.078	895	V

PROGRAMMA 3: LEEFOMGEVING

Wat wilden we bereiken?

Dit programma omvat het onderhoud en de verbetering van het onderhoud van de openbare ruimte voor de onderdelen milieu, bodem en asbest, verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit, wegen, groen, afval, riolering en water en gemeentelijke gebouwen. De belangrijkste taken binnen dit programma zijn het uitvoeren van beheertaken, het dagelijks - en regulier onderhoud, het groot onderhoud en herinrichtingen in de openbare ruimte. Wij regisseren de uitvoering van deze kerntaken.

De kwaliteit van de openbare ruimte is een samenspel tussen de gemeente en haar inwoners, maar ook tussen inrichting, aanleg, onderhoud en gebruik. De uitgangspunten voor de inzet van middelen zijn 'schoon, heel en veilig'.

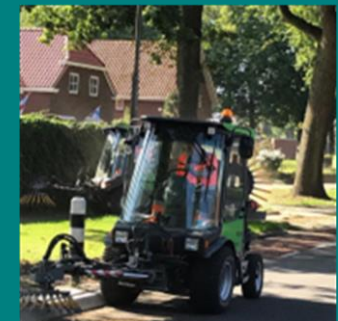
Inwoners

en ondernemers worden betrokken bij veranderingen van hun woon- of werkomgeving. We dagen inwoners uit om zelf mee te doen en geven ruimte aan initiatieven en zelfbeheer.

We willen de leefomgeving duurzaam in stand houden. Daarom koppelen we investeringen integraal aan andere gemeentelijke opgaven zoals asbestsanering, duurzaamheid en klimaatopgave. Het investeringsvermogen loopt terug, zowel bij de gemeente als bij partners. Daarom gaan we aan de slag met de agenda herstructurering openbare ruimte en aanpassing van de beeldkwaliteit. We gaan een visie ontwikkelen op het technisch beheer, die toekomstgericht en mensgericht is en bijdraagt aan de invloed en het geluk van onze inwoners en ook financieel beheersbaar is.

KADERSTELLING:

- [Milieubeleidsplan incl visie 2011-2020](#)
- [Masterplan Asbest 2017-2024](#)
- [Bodemkwaliteitskaart](#)
- [Gemeentelijk Mobiliteitsplan 2016-2020](#)
- [Beheerplan Wegen 2013](#)
- [Beleidsplan Openbare Verlichting 2013-2018](#)
- [Beleidsnotitie verduurzamen Openbare Verlichting](#)
- [Beheerplan Bermen en sloten 2016](#)
- [Visie op beheer Openbare Ruimte 2013](#)
- [Beheren op Beeldkwaliteit 2013](#)
- [Groenbeheerplan 2015-2025](#)
- [Besluiten Algemene begraafplaatsen](#)
- [Gemeentelijk Rioleringsplan t/m 2024](#)
- [Afvalbeleidsplan 2015-2030](#)
- [Gebouwenbeheervisie 2015-2019](#)
- [Meer Jaren Onderhoud Planning 2020-2029](#)

Prioriteiten en aandachtspunten	
Onderwerpen	Resultaten 2022
3.1 Algemeen	<p>Het programma Omgevingswet is eind 2022 afgerond en de werkzaamheden overgedragen naar de 'lijn'. De voorbereidende werkzaamheden met betrekking tot de milieuthema's geluid, water, bodem, etc., zullen voor een deel doorlopen in 2023. De Omgevingswet treedt per 1 januari 2024 in werking. Zie verder Programma 1 'Burger en veiligheid'.</p> <p>In mei 2022 heeft de gemeente een digitaal abonnement afgesloten waarin vraag en aanbod van vrijkomende materialen tussen meerdere instanties eenvoudig kunnen worden gematcht. Resultaat hiervan is dat vrijkomende materialen vaker hergebruikt worden binnen projecten en aanbestedingen. B.v. hergebruik straatstenen, lantaarnpalen etc. Hiermee wordt de inkoop van projecten steeds duurzamer (CO2 reductie en kostenbesparing).</p>
3.2 Herstructurering Openbare Ruimte	<p>In het kader van het Programma Herstructurering Openbare Ruimte en de daarbij behorende wens tot duurzaam, mensgericht en integraal werken, is voor het beheer en onderhoud van de Openbare Ruimte een integraal beheerplan (IBOR) opgesteld. Dit IBOR zal voor (ten minste) de periode 2022 - 2027, als uitgangspunt voor individuele uitvoerings- en beheerplannen (per discipline) gehanteerd worden. Op 14 september 2022 is het programma herstructurering, waarvan het IBOR deel uitmaakt, aan uw raad toegelicht.</p> <p>Daarnaast is er extra budget beschikbaar gesteld om in 2022 en 2023 de knelpunten van de bezuinigingen voor onderhoud openbare ruimte te</p>

	<p>verzachten of anders op te lossen. Hiervoor is incidenteel € 650.000 beschikbaar gesteld. Hiermee is in 2022 een extra ronde onkruidbestrijding uitgevoerd. Ook is er extra aandacht besteed aan onkruid nabij ‘pareltjes’ in de gemeente: mooie plekken waarbij onkruid een negatief effect heeft op de uitstraling. Zie verder onderwerp ‘Wijkbeheer: Jij en wij(k) aan zet’.</p>
3.3 Integraal Uitvoeringsplan	<p>In 2022 is het integraal uitvoeringsplan openbare ruimte 2022-2025 vastgesteld. Dit plan is bedoeld om meer integraal samen te werken aan de opgaven waar we als gemeente voor staan. In 2022 zijn vanuit de verschillende disciplines de volgende projecten voorbereid en uitgevoerd:</p> <p><u>Vorbereid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o Stokkumerweg Markelo, onderhoud en verbeterde 60 km/uur inrichting. o Herikerweg Markelo, onderhoud en verbeterde 80 km/uur inrichting o Spoorpark Goor en Ruperts erf Delden, onderhoud i.c.m. veilige inrichting en rioleringswerkzaamheden <p><u>Uitgevoerd</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o Grotestraat Markelo, herinrichting in combinatie met de aanleg infiltratieriool in het kader van klimaatadaptatie en in plaatsing decoratieve lichtmasten en -armaturen o Wilsonweg-Goorseweg Diepenheim, herinrichting in combinatie met onderhoud
3.4 Bodem & Asbest	<p>Hof van Twente heeft namens de Regio Twente de rol als kartrekker van het lobbydossier asbest en is actief deelnemer als ambassadeur in landelijke versnellingsaanpak. Ook is op 16 december 2022 een samenwerkingsovereenkomst ‘Asbestbodemsaneringsopgave 2023-2030’ getekend tussen provincie en 7 deelnemende gemeenten. Hierin wordt</p>

	<p>ingezet op programmering onderzoeken en saneren asbestbodemplacaties met gezondheidsrisico's. Hierbij is door het ministerie I&W € 16 miljoen toegekend voor de 7 deelnemende gemeenten voor de periode 2024-2025 en wordt de financiering voor 2026-2030 komende periode uitgewerkt.</p> <p>Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt de wettelijke bodemtaak van de provincie, waaronder het opruimen van verontreinigingen, overgedragen aan de gemeente. Voor de uitvoering van deze nieuwe taak is in 2022 bij de vaststelling van de begroting vanaf 2023 structureel € 50.000 in de begroting opgenomen. Dit budget is minimaal nodig om bijvoorbeeld bodemonderzoek te kunnen doen en bodeminformatiebeheer.</p>
<p>3.5 Verkeersveiligheid en (duurzame) mobiliteit</p>	<p>Op 18 januari heeft uw raad ingestemd met het maatregelenpakket t.b.v. saneren openbare NABO's Hof van Twente. Ook is besloten het voornemen om een deel van de openbare weg ter plaatse van de spoorwegovergangen 'Ijsbaanweg', Zompepad', 'Wachtpostdijk' en Grensweg West', aan de openbaarheid te onttrekken. De realisatie van de maatregelen door ProRail zal in 2023 plaatsvinden. Hiermee wordt het kruisen van het spoor veiliger voor onze inwoners en recreanten.</p> <p>Op 8 maart is de Integrale laadvisie Hof van Twente vastgesteld. Hierin is de strategie bepaald om tijdig een toegankelijke, betaalbare, betrouwbare en veilige laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen te realiseren. Hiermee willen we inwoners en bedrijven informeren en stimuleren in de transitie naar duurzame mobiliteit.</p>
<p>3.6 Maaien bermen en sloten</p>	<p>Begin 2022 is het gemeentelijk maaibeleid opnieuw vastgesteld. Met deze aanpak is geregeld hoe we de bermen en sloten zo duurzaam mogelijk</p>

	<p>kunnen onderhouden, zodat de biodiversiteit wordt verhoogd. Daarnaast hebben we in de communicatie met onze inwoners in de biodiversiteitkrant aangekondigd het berm- en slootbeheer te gaan veranderen. We hebben verteld waarom we anders gaan maaien en wat dat betekent. Hierdoor willen we voorkomen dat inwoners zelf bermen gaan maaien en daarmee het voorgestelde beeld niet zullen bereiken. Ook wordt er een app ontwikkeld. Hiermee kunnen onze inwoners een bijdrage leveren aan de ecologische monitoring.</p>
<p>3.7 Riolering en water</p>	<p>In het nieuwe gemeentelijke rioleringsplan dat loopt tot en met 2024, continueren we het huidige beleid en hebben we meer aandacht voor het veranderende klimaat en de gevolgen die dit heeft voor de gemeentelijke watertaken. Om op particulier terrein ook maatregelen te stimuleren voor klimaatadaptatie is op 31 oktober 2022 een stimuleringsregeling ‘regenton, afkoppelen hemelwater en aanleg groenblauwe daken’ gepubliceerd. De regeling loopt tot 2030.</p> <p>Op basis van het Deltaplan ruimtelijke adaptatie (DPRA) worden maatregelen uitgevoerd om de gemeente klimaatbestendig en water robuust in te richten. Daarbij gaat de aandacht uit naar: stresstesten, klimaatdialogen voeren, strategie bepalen en uitvoeringsagenda opstellen. De stresstesten zijn inmiddels uitgevoerd en alsmede de eerste klimaatdialogen. In dat kader is er vooral aandacht voor het benutten van de koppelkansen vanuit de ruimtelijke opgaven.</p>

Reguliere taken	
Onderwerpen	Toelichting reguliere taken
Milieu	Het akoestisch onderzoek als mede onderlegger voor de sanering van 40 woningen aan de Kerkstraat te Goor ligt ter beoordeling bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Na procedurele afronding zal de feitelijke sanering plaatsvinden in overleg met bewoners/eigenaren. Waar mogelijk worden de werkzaamheden gecombineerd met het treffen van energiebesparende maatregelen. Deze aanpak vermindert én de geluidbelasting én beperkt warmteverlies en verhoogd het wooncomfort.
Aanpak asbestbodem	Projectbureau Bodem Asbest Sanering (BAS) voert de asbestbodemsaneringen uit. Bij grotere integrale projecten gaat dat in nauwe samenwerking met de gemeente. In 2022 zijn onder andere de volgende saneringsprojecten gestart of uitgevoerd: Spoorpark, Fazantenstraat-Patrijzenstraat, Irisstraat, Iependijk, Schoolstraat in Goor. Daarnaast zijn aantal particuliere percelen gesaneerd en zijn bodemonderzoekstrajecten in tuinen gestart in onder meer Goor en Diepenheim.
Aanpak asbestdaken	In Hof van Twente is een subsidieregeling asbestdaken beschikbaar. In 2022 is totaal is 46.016 m ² asbest dak gesubsidieerd op 61 verschillende locaties. (2021: 36.627 m ² /62 locaties). Deze toename is 25% ten opzichte van een landelijke toename van 10% verwijderd oppervlakte asbestdaken.
Openbare verlichting	De vervanging van openbare verlichting door led-armaturen is voortgezet. Dit project loopt tot en met 2032. Hiermee wordt alle openbare verlichting in onze gemeente duurzaam gemaakt. Tot en met 2022 is 65% van de

	<p>vervanging gerealiseerd. Waar mogelijk is de vervanging gecombineerd met herinrichting.</p> <p>Ook is de besturingskast Voetangers Oversteek Plaats Juliaplein in Goor vervangen. Hiermee is de betrouwbaarheid voor vele jaren gewaarborgd.</p>
Wegen en kunstwerken	<p>In 2022 is her-straat-werkzaamheden, asfaltreparaties en asfaltvervanging uitgevoerd op de volgende wegen:</p> <p>Delden: De Dennen, Greeckerinkskamp, Langestraat, Sluisstraat Diepenheim: Morsdijk Goor: Kerkstraat Markelo: Apenbergerweg, Slagendijk, Ensinkgoorsdijk</p> <p>Daarnaast zijn gemeentelijke wegen als omleidingsroute gebruikt in verband met werkzaamheden aan provinciale wegen N740 van Goor naar Haaksbergen en N347 traverse Hengevelde. Hierdoor ontstane schades, door toename van (sluip)verkeer zijn hersteld.</p> <p>Aan kunstwerken (bruggen) zijn inspecties en noodzakelijk onderhoud uitgevoerd en zijn voorbereidingen getroffen om de brug in de Langenhorsterweg Ambt Delden te vervangen. De feitelijke vervanging is gebeurd in het voorjaar van 2023.</p>
Verkeersveiligheid en (duurzame) mobiliteit	<p>Dit betreft de uitvoering van het Gemeentelijk Mobiliteitsplan, o.a. door het realiseren van aanvullende snelheid- remmende maatregelen op gemeentelijke wegen in 30 en 60 km zones in combinatie met wegonderhoud. Zie verder de projecten onder het onderwerp 'Integraal Uitvoeringsplan'.</p>

	<p>Gedragbeïnvloedingsmaatregelen zijn voortgezet en maken daarbij onderscheid in voorlichting, educatie, ‘verleiden’ en handhaving.</p> <p>Het aantal openbare laadpunten voor elektrische auto’s in de kernen van onze gemeente is in 2022 toegenomen. Waren er in (2020: 16 en 2021: 40) plekken waar de elektrische auto aan de stroom kon, eind 2022 jaar zijn dat er 58. Om in toekomst in de laadbehoefte van elektrische personenauto’s te voorzien zijn volgens prognose in 2025: 263, 2030: 547 en 2035: 969 laadpunten nodig.</p>
Groen en bomenbeheer	<p>Het groenbeheer is zodanig uitgevoerd dat de biodiversiteit zal toenemen. Daarvoor is met name de beplanting in berm en groenvakken in de kernen geschikt gemaakt. Tijdens boomfeestdag is langs de Van Heeckerenweg in Delden beplanting geplant die aantrekkelijk is voor vogels en bijdraagt aan een gezond leefklimaat.</p> <p>Het bomenbeheer is uitgevoerd op basis van meldingen en incidenten. In 2022 is er meer noodzakelijk onderhoud uitgevoerd, met name door de toegenomen meldingen. De schade aan bomen en het openbaar groen als gevolg van de extreme droogte afgelopen jaren blijft zichtbaar. De resultaten hiervan zijn dat het, al verzwakte, bomenbestand nu steeds meer uitval (kap /dood hout) heeft en de algehele kwaliteit van het bomenbestand hard achteruit gaat. Dit brengt veiligheidsrisico’s met zich mee en heeft gevolgen voor het beheer en onderhoud (zorgplicht). We blijven monitoren hoe dat effect op het beheer en onderhoud zich verder ontwikkelt.</p>
Eikenprocessierups en exoten	<p>In 2022 hebben we de bestrijding van de eikenprocessierups voortgezet net als in voorgaande twee jaren. Door de verbinding met programma</p>

	<p>biodiversiteit is ingezet op meer natuurlijke vijanden van de rups, zoals vogels en andere insecten. Daarvoor is met name de beplanting in bermen en groenvakken geschikt gemaakt. Hiermee proberen we de overlast door eikenprocessierups voor onze inwoners te beperken. Het aantal meldingen overlast van de eikenprocessierups was in 2022 (64) 2021 (86) fors minder dan in 2020 (407).</p> <p>We zijn doorgedaan met de bestrijding van de Japanse Duizendknoop. Deze invasieve soort vormt een bedreiging voor de biodiversiteit. Door de bestrijding goed op te pakken op gemeentelijke grond hopen we de uitbreiding te kunnen stoppen. Ook is aan inwoners gevraagd om op particuliere grond hetzelfde te doen.</p>
<p>Wijkbeheer: Jij en wij(k) aan zet</p>	<p>Wij faciliteren en stimuleren samen met andere maatschappelijke organisaties ideeën van inwoners waarbij spelen, ontmoeten, vergroenen en verduurzamen centraal staan. Inwoners worden meer betrokken bij het groenonderhoud en werken mee aan de verhoging van de kwaliteit in hun directe woonomgeving o.a. door zelfwerkzaamheid. Voorbeelden van locatie waar initiatieven zijn uitgevoerd o.a.: Peuscher Diepenheim, Looiersplantsoen Diepenheim, Sleutelbloem Delden. Met stads- en dorpsraden zijn wijkschouwen uitgevoerd. Ook zijn extra middelen ingezet voor initiatieven vanuit en/of samen met inwoners. Op de locaties monument Schild Goor, monument Beaufortplein Markelo en tuindorp Goor is extra onderhoud uitgevoerd ter verhoging van de kwaliteit bij de pareltjes en aan plekken en buurten die extra gevoelig zijn voor eventuele verloedering als gevolg van</p>

	<p>achterblijvend groenonderhoud. Bewoners zijn ingeschakeld en betrokken bij het bedenken van oplossingen om de wijk mooier te maken.</p>
Afvalinzameling	<p>Onze gemeente is per 1 juli 2022 overgegaan op een ander inzamelschema voor de inzameling van afval (2-, 3- 4 inzamelsysteem). Dit doen we omdat het afval steeds beter gescheiden wordt. Daardoor is er veel minder restafval. Omdat de wagens van Twente Milieu minder vaak rijden en dus minder CO2 uitstoten, is het ook duurzamer. Daarnaast houdt dit schema de inzameling betaalbaar. Tot slot komen we hiermee dichterbij de doelstelling om in 2030 minder dan 50 kg restafval per inwoner te produceren.</p> <p>Net als bij andere gemeenten en Staatsbosbeheer zijn nu ook de afvalbakken in het buitengebied van Hof van Twente weggehaald. Deze keuze is gemaakt omdat wij vinden dat het de verantwoordelijkheid van wandelaars en fietsers is om zelf hun afval mee te nemen en thuis weg te gooien. Proefondervindelijk is gebleken dat de meesten mensen hun eigen afval meenemen. Het afval kan thuis ook gescheiden worden weggegooid wat bij de gemeentelijke afvalbakken niet mogelijk is. Op deze manier dragen gebruikers van de openbare ruimte hun steentje bij.</p> <p>In de kernen zijn de afvalbakken gesaneerd en gecombineerd. De overgebleven bakken zijn nu te gebruiken als afval- en hondenpoepbak. Daarnaast zijn er in verschillende kernen vrijwilligers actief die zwerfafval opruimen.</p>
Riolering en water	<p>Dit betreft de uitvoering van de gemeentelijke watertaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Met beide waterschappen is een gezamenlijke en gemeenschappelijke wateragenda en waterprogramma opgesteld om ambities, activiteiten en investeringen op elkaar af te stemmen. Dit mede</p>

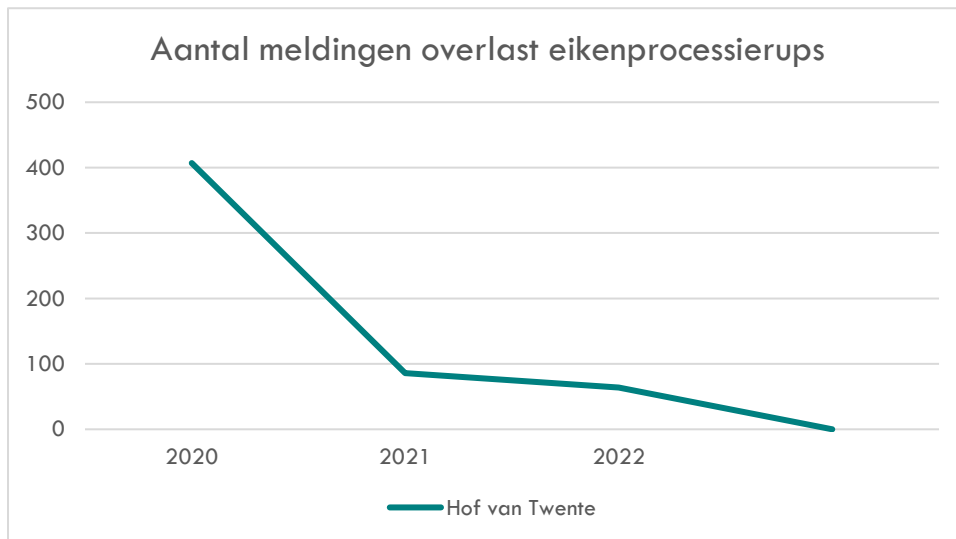
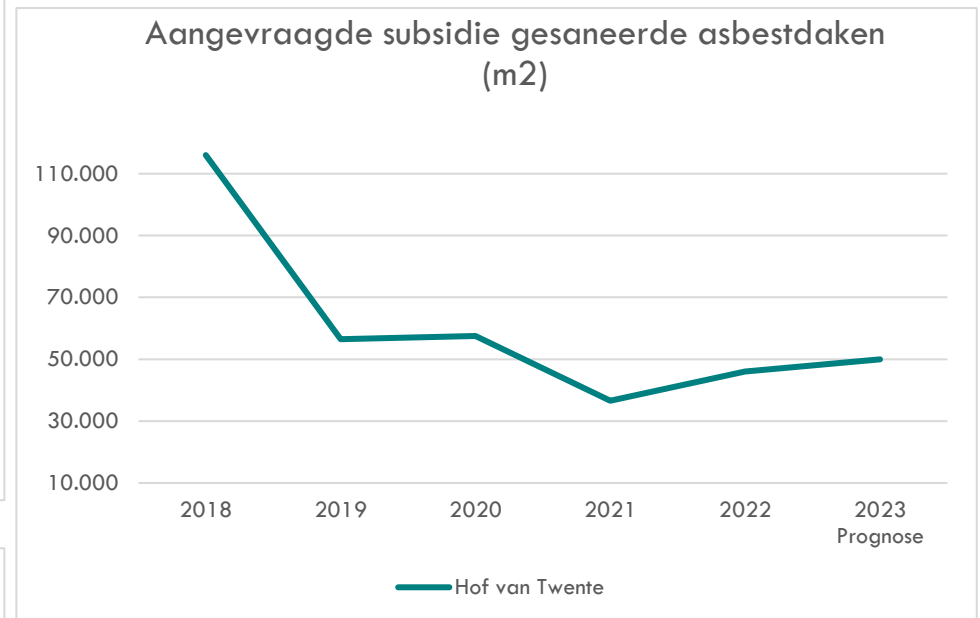
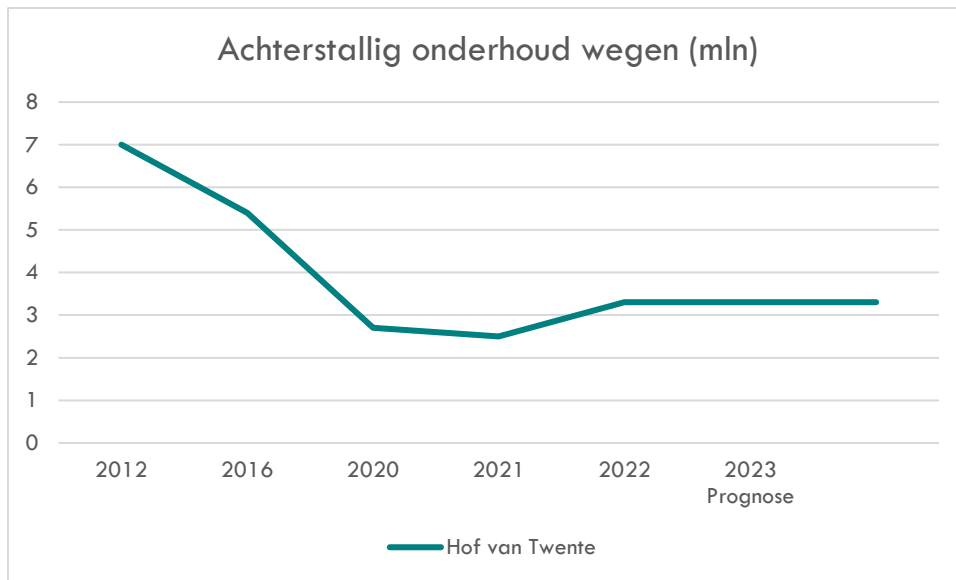
	<p>vanuit het oogpunt van de klimaatopgaven die liggen bij de gemeente en waterschappen.</p> <p>In 2022 zijn rioleringsprojecten uitgevoerd / afgerond o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Goor: Patrijzenstraat / Fazantenstraat ● Hengevelde: Het Wegdam, Bouwrijpmaken Marke III fase 1a ● Markelo: Bergweg, Grotestraat, Gemaal gemaal Klompjan <p>Ook zijn van nieuwe projecten de voorbereidingen gestart. Dit alles overeenkomstig het uitvoeringsprogramma van het GRP. Daarnaast liepen een aantal projecten uit 2021 nog door in 2022. Hiermee wordt direct de kans aangegrepen om het afvalwater- en hemelwatersysteem klimaat robuust in te richten en vergroening van de omgeving. Daarbij wordt ingezet op burgerparticipatie.</p>
Gebouwen	<p>In 2022 zijn voorbereidingen getroffen voor het opstellen van duurzame meerjarige onderhoudsplannen voor het gemeentelijk vastgoed. Deze worden in 2023 gerealiseerd. Meerdere gemeentelijke gebouwen zijn ingezet voor de opvang van Oekraïners, statushouders en asielzoekers. Waar nodig zijn hiervoor aanpassingen in de gebouwen gedaan. Een aantal panden is in leegstandsbeheer genomen en de school in Markvelde is verkocht.</p>

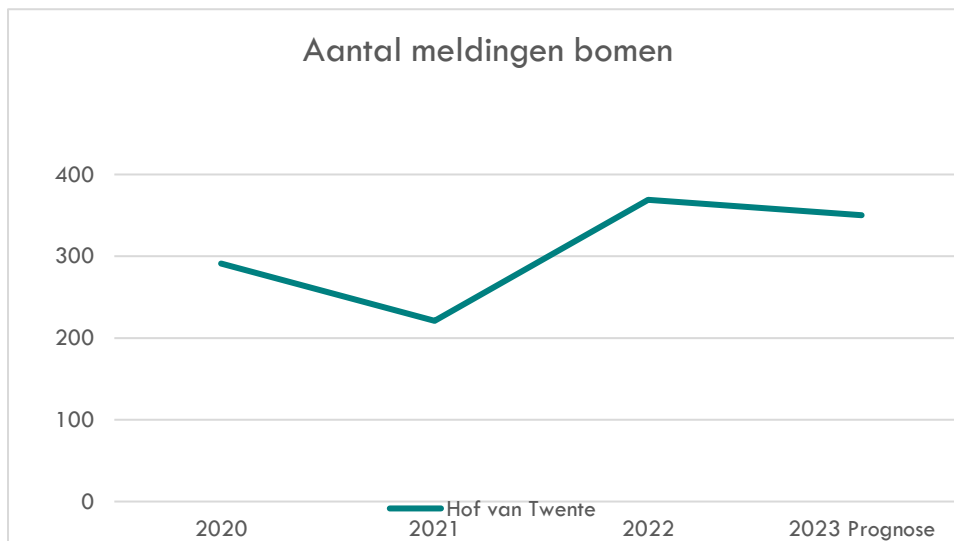
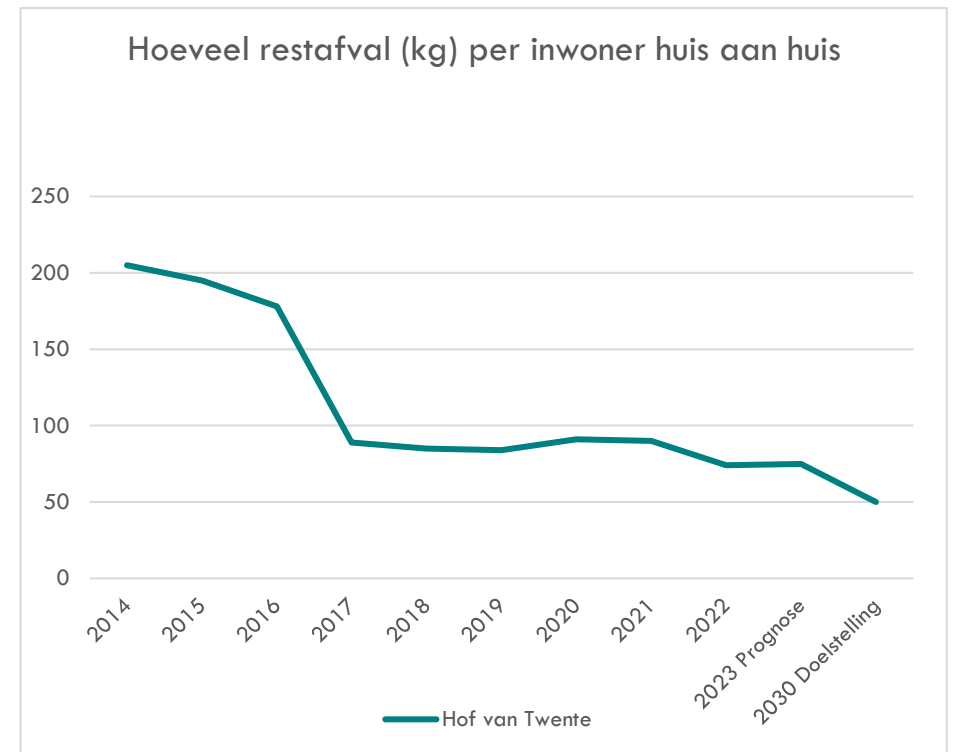
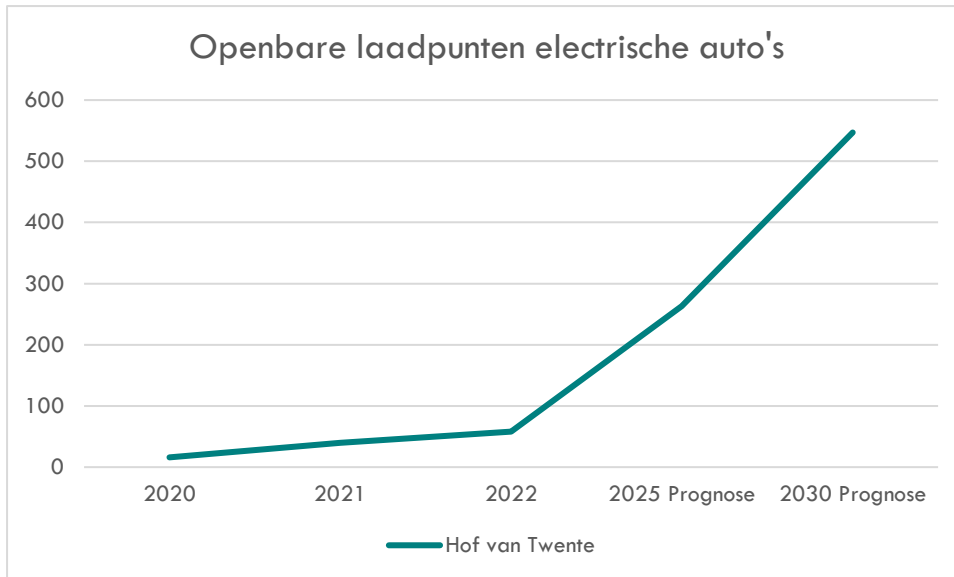
BELEIDSAGENDA 2022			
	PROGRAMMA 3: LEEFOMGEVING	Besluit	Gepland
1	Herstructurering openbare ruimte	Raad	2022
2	Informeren uitkomsten stresstesten/ klimaatadaptatie	Raad	1 ^e helft 2023
3	Stimuleringsregel	College	2022
4	Afvalstoffenverordening	Raad	2022
5	Integrale laadvisie Hof van Twente	Raad	2022
6	Beveiliging Niet Actief Beveiligde Overwegen (NABO's)	Raad	2022
7	Vaststellen bomensvisie en bomenvverordening	Raad	2023

Gerealiseerd	Wordt conform planning afgerond	Afwijking in planning + indicatie gereed
--------------	---------------------------------	--

Hoe meten we dat?

De verplichte beleidsindicatoren en de beleidsindicatoren genoemd in het raadsvoorstel (mei 2023) over de themanotities zijn opgenomen in de bijlage van dit jaarverslag. Het werken met beleidsindicatoren is volop in ontwikkeling. Hierover zijn we in gesprek met de raad door middel van de raads werkgroep.

Wat heeft dit gekost?

Bedragen x € 1.000

03	Leefomgeving	Rekening 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Saldo 2022	V/N
03201	Verkeer en vervoer	4.319	4.140	4.945	5.189	-243	N
03204	Economische havens en waterwegen	51	51	51	50	0	V
03205	Openbaar vervoer	16	21	21	15	5	V
03507	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.773	2.846	2.878	2.779	99	V
03702	Riolering	4.086	4.232	4.346	4.375	-28	N
03703	Afval	2.899	2.827	3.037	3.103	-65	N
03704	Milieubeheer	8.567	1.693	2.513	3.919	-1.406	N
03705	Begraafplaatsen en crematoria	360	304	319	357	-38	N
	Totaal lasten	23.069	16.114	18.110	19.787	-1.677	N
03201	Verkeer en vervoer	308	340	365	450	85	V
03204	Economische havens en waterwegen						
03205	Openbaar vervoer						
03507	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	21	21	21	19	-3	N
03702	Riolering	4.915	5.035	5.149	5.192	42	V
03703	Afval	3.626	3.576	3.900	3.956	56	V
03704	Milieubeheer	7.321			4.791	4.791	V
03705	Begraafplaatsen en crematoria	273	234	234	212	-21	N
	Totaal baten	16.464	9.206	9.669	14.619	4.950	V
	Saldo van baten en lasten	-6.605	-6.908	-8.441	-5.167	3.274	V
03010	Mutaties reserves (stortingen)	19	2.373	2.373	3.589	-1.217	N
03010	Mutaties reserves (onttrekkingen)	1.821	4.051	5.681	3.288	-2.394	N
	Saldo mutaties reserves	1.802	1.679	3.309	-302	-3.610	N
	Resultaat na bestemming	-4.803	-5.229	-5.132	-5.469	-337	N

PROGRAMMA 4: SPORT, CULTUUR EN ONDERWIJS

Wat wilden we bereiken?

In onze Visie Gezonde Verbinding staan de inwoners van de gemeente Hof van Twente centraal. We gaan er van uit dat iedereen in Hof van Twente de drive heeft om mee te tellen in de samenleving. Wij geloven dat meedoen waarde heeft en geeft aan de persoon zelf (meer autonomie, zelfvertrouwen, gezondheid, minder eenzaamheid) en voor onze samenleving (minder zorgkosten, beter voor de economie, etc.).

Het is de normale gang van zaken dat mensen in eerste instantie hun problemen zelf oplossen, al dan niet met inzet van hun netwerk. Hof van Twente is een gemeente waarin gemeenschapszin groot is. Mensen kijken om naar elkaar. Veel informele en maatschappelijke organisaties helpen mee of willen meehelpen om de zelf- en samenredzaamheid van inwoners te vergroten. Dit is ons maatschappelijk kapitaal. Onze uitdaging is dat we deze organisaties willen blijven faciliteren en stimuleren, ook nu onze financiële middelen beperkter worden.

KADERSTELLING:

- [Visiedocument Gezond](#)
- [Basisinfrastructuur Hof van Twente 2018 – 2022](#)

Prioriteiten en aandachtspunten	
Onderwerpen	Resultaten 2022
4.1 Cultuur	<p>4.1.1 Cultuurnota De dialoog tussen de raad, college en culturele instellingen vindt plaats in het voorjaar van 2023, waarna een vernieuwde cultuurnota zal worden aangeboden aan de raad.</p>
	<p>4.1.2 Activiteiten in 2022 en Corona Zoals gemeld in de tweede bestuursrapportage, zijn de werkzaamheden voor de regeling coronaschade voor cultuur afgerond. Hiervan is veel gebruik gemaakt. Er is onder meer een bijdrage verstrekt aan De Reggehof, CC Herberg De Pol en Stichting Dorpsfeest Markelo.</p>
4.2 Accommodaties	<p>4.2.1 Bundeling en samenwerking In de loop van 2022 zijn aanvullende budgetten geraamd voor (haalbaarheids)onderzoeken voor MFA (Multifunctionele accommodatie) Hengevelde en voor bundeling van (buitensport)accommodaties op sportpark Heeckeren in Goor. Samen met de gebruikers/deelnemers zijn wij in gesprek om vervolgplannen te ontwikkelen. Mooi om te zien dat de gemeenschap zich ook inzet om een upgrade van accommodaties te bewerkstelligen. Ook is er in 2022 een voorzichtige start gemaakt met het treffen van voorbereidingen in Diepenheim en Markelo. Ook daar staat de gemeenschap klaar om voor hun accommodaties een verbeterplan/MFA te</p>

	ontwikkelen. De collegeagenda 2022-2026 Actief Noaberschap heeft een positieve impuls gegeven aan deze planvorming.
4.3 Sport	<p>4.3.1 Special Olympics Nationale Spelen In Twente is in juni 2022 het grootste landelijke sportevenement voor mensen met een verstandelijke beperking georganiseerd: de Special Olympics Nationale Spelen. Een mooi voorbeeld van inclusief sporten als onderdeel van de inclusieve samenleving. Wij hebben hier in financiële zin aan bijgedragen</p>
	<p>4.3.2 Lokaal Sportakkoord In 2022 hebben wij verder uitvoering gegeven aan het lokaal sportakkoord (het Hof Beweegakkoord, april 2020). Bewegen is vanzelfsprekend ook onderdeel van het Preventie-akkoord (zie hoofdstuk 5). Daarom stemmen we de uitvoering van deze twee akkoorden zo goed mogelijk op elkaar af.</p>
4.4 Subsidies Algemeen	<p>4.4.1 Kortingen op subsidies De gesprekken met instellingen of verenigingen met een structurele subsidie van € 25.000 of meer om de aangekondigde bezuinigingen concreet te maken zijn on hold gezet. Deze bezuinigingen zijn doorgeschoven naar 2027. Het frictiebudget dat hiermee is verbonden is voor een deel ingezet om verenigingen/instellingen met een eigen accommodaties over 2022 te compenseren in de meerkosten in de energiecontracten. Een deel van het budget is gereserveerd om waar nodig in 2023 ook nog ondersteuning hierin te bieden.</p>
	<p>4.4.2 Basisinfrastructuur In 2022 is de Basisinfrastructuur niet gewijzigd. Een aangekondigde inhoudelijke beoordeling vindt plaats in 2023. Indien er sprake is van</p>

	beoogde wijzigingen zullen deze uiteraard voor instemming aan uw raad worden voorgelegd.
4.5 Onderwijs	<p>4.5.1 Onderwijshuisvesting De Whee in Goor</p> <p>In 2022 is verder gewerkt aan het haalbaarheidsonderzoek voor de onderwijshuisvesting in de wijk De Whee in Goor, op basis van de meest recente leerlingenprognoses. De bedoeling is om de daadwerkelijke behoefte voor een goede toekomstbestendige onderwijsvoorziening in De Whee vorm te geven, zoals ook opgenomen is in de Scholenvisie basisonderwijs 2022/2032. Dit haalbaarheidsonderzoek wordt ook meegenomen in het Integraal Huisvestingsplan (IHP), dat in 2023 vanuit een wettelijke verplichting wordt opgestart.</p>

Reguliere taken	
Onderwerpen	Toelichting reguliere taken
Subsidies structureel	Ook in 2022 hebben we structurele (jaarlijks terugkerende) subsidies op het gebied van kunst, cultuur accommodaties en Welzijn verleend. Soms grote bedragen aan professionele instellingen, maar ook veel kleinere bedragen aan tal van verenigingen en stichtingen (vrijwilligers). In beleidsregels is vastgelegd wie subsidie ontvangt en tot welk bedrag. Voor de subsidies van meer dan € 25.000 per jaar gaat het voor de beleidsvelden Cultuur, Zorg en Ondersteuning en Accommodaties om ruim 20 verenigingen en instellingen en een totaal subsidiebedrag van afgerond € 4,6 miljoen. Voor de

	structurele subsidies lager dan € 25.000 per jaar gaat het om de volgende beleidsvelden, verenigingen en stichtingen: Sport, Cultuur, Zorg en ondersteuning, Jeugd, Accommodaties, Buurtschappen, Kernen (promotie) en Stads en dorpsraden.
Eenmalige subsidies en sportstimuleringsubsidies	Een budget voor de eenmalige sportstimuleringsubsidies is tot een totaalbedrag van € 27.500 ingezet voor de special olympics (zie boven).
Investeringsubsidies	Verenigingen en stichtingen die investeren in hun accommodatie (duurzaamheid, verbouw, nieuwbouw, onderhoud) kunnen in 2022 vanwege bezuinigingen geen beroep doen op de regeling Investeringsubsidies. Voor 2023 en volgende jaren is een afgeslankt budget van € 112.500 per jaar beschikbaar.
Combinatiefunctionarissen	In 2022 zijn bij tal van verenigingen en organisaties combinatiefunctionarissen ingezet, de zogenaamde buurtsportcoaches.
Sport	Ook in 2022 hebben we sportverenigingen ondersteund en begeleid bij vragen over onder meer accommodaties.
Onderwijs	Op verschillende manier hebben we samengewerkt met Onderwijs, schoolbesturen en directies. Inhoudelijk en rondom huisvesting met als doel een zo goed mogelijk pedagogisch klimaat te creëren.

BELEIDSAGENDA 2022			
	PROGRAMMA 4: SPORT, CULTUUR EN ONDERWIJS	Besluit	Gepland
4.1	Cultuurnota vaststellen	Raad	3 ^e kw 2023
4.2	Onderzoek bundeling sportaccommodaties Heeckeren-Goor + multifunctionele sportaccommodatie Hengevelde	College	2023
4.3	Concreet maken bezuiniging op structurele subsidies > € 25.000 miv 2024	College	2027
4.4	Herzien van de Basisinfrastructuur (beleidskader voor subsidies)	Raad	3 ^e kw 2023
4.5	Onderzoek naar onderwijshuisvesting De Whee in Goor afronden	College	2 ^e kw 2023
4.6	Integraal onderwijshuisvestingsplan opstellen (als dit wettelijk verplicht wordt)	Raad	4 ^e kw 2023

Gerealiseerd	Wordt conform planning afgerond	Afwijking van planning + indicatie gereed
--------------	---------------------------------	---

Hoe meten we dat?

De verplichte beleidsindicatoren en de beleidsindicatoren genoemd in het raadsvoorstel (mei 2023) over de themanotities zijn opgenomen in de bijlage van dit jaarverslag. Het werken met beleidsindicatoren is volop in ontwikkeling. Hierover zijn we in gesprek met de raad door middel van de raads werkgroep.

Wat heeft dit gekost?

Bedragen x € 1.000

04	Sport, cultuur en onderwijs	Rekening 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Saldo 2022	V/N
04402	Onderwijshuisvesting	920	809	881	1.627	-746	N
04403	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.468	2.340	2.572	2.537	35	V
04501	Sportbeleid en activering	217	381	461	406	55	V
04502	Sportaccommodaties	3.678	3.419	3.530	3.526	5	V
04503	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en	1.999	2.010	2.044	2.019	25	V
04504	Musea	56	59	59	46	13	V
04506	Media	745	740	758	737	21	V
	Totaal lasten	10.082	9.758	10.306	10.898	-592	N
04402	Onderwijshuisvesting	22		24	349	325	V
04403	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	604	317	519	673	154	V
04501	Sportbeleid en activering	41	21	21	70	49	V
04502	Sportaccommodaties	343	320	318	401	83	V
04503	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en	157	76	76	80	4	V
04504	Musea	10	10	10	10	-0	N
04506	Media	50	34	52	53	1	V
	Totaal baten	1.227	778	1.021	1.637	616	V
	Saldo van baten en lasten	-8.855	-8.980	-9.286	-9.261	24	V
04010	Mutaties reserves (stortingen)	393	912	928	928		
04010	Mutaties reserves (onttrekkingen)	1.535	2.236	2.248	1.910	-338	N
	Saldo mutaties reserves	1.142	1.324	1.320	982	-338	N
	Resultaat na bestemming	-7.713	-7.656	-7.966	-8.279	-314	N

PROGRAMMA 5: MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Wat wilden we bereiken?

In onze visie staan de inwoners van de gemeente Hof van Twente centraal. We gaan er van uit dat iedereen in Hof van Twente de drive heeft om mee te tellen in de samenleving. Wij geloven dat meedoen waarde heeft en geeft aan de persoon zelf (meer autonomie, zelfvertrouwen, gezondheid, minder eenzaamheid) en voor onze samenleving (minder zorgkosten, beter voor de economie, etc.).

In de eerste plaats zijn onze inwoners zelf verantwoordelijk voor onder andere hun gezondheid, levensonderhoud, betaalde of zinvolle dagbesteding. Het is de normale gang van zaken dat mensen in eerste instantie hun problemen zelf oplossen, al dan niet met inzet van hun netwerk. Daar waar dit tijdelijk of structureel niet lukt, ondersteunen wij inwoners met individuele voorzieningen.

Meedoen, erbij horen, participeren en je verbonden voelen zijn allemaal termen die duiden op zaken die belangrijk zijn in ons menselijke bestaan. Ze geven zin aan en kwaliteit van leven. Wij hebben als gemeente een faciliterende en verbindende rol.

KADERSTELLING:

- [Visiedocument Gezond](#)
- [Beleidsplan re-integratie/participatie "Slim \(samen\)werken"](#)
- [Actieplan Minimabeleid](#)
- [Beleidsplan integrale schuldhulpverlening](#)
- [Visie en aanpak beschermd Wonen en maatschappelijk opvang](#)

Prioriteiten en aandachtspunten	
Onderwerpen	Resultaten 2022
5.1 Gezonde Verbinding	<p>5.1.1 Van visie naar uitvoering In 2022 is verder gewerkt aan de acties uit de Gezonde Verbinding zoals hierna weergegeven. Het thema wijkgericht werken is als apart thema vervallen. Waar dit nodig is werken we wel wijkgericht. We hebben het thema “Iedereen doet Mee” toegevoegd. Dit thema gaat er kortgezegd over dat als wij het belangrijk vinden dat inwoners mee doen in de samenleving en dat we ze hierbij ook moeten faciliteren. Het gaat hierbij om thema's als armoedebeleid (in 2022: energiecrisis, inflatie) maar ook om bijvoorbeeld laaggeletterdheid.</p>
	<p>5.1.2 Participatie inwoners en partners/stakeholders In 2022 zijn geen nieuwe beleidsstukken in de Raad gebracht. Participatie met inwoners was daarom in die zin niet aan de orde. Wel hebben we het hele jaar door op verschillende thema's overleg gehad met onze partners/stakeholders. De Klankbordroep Sociaal Domein is in 2022 één keer bij elkaar geweest.</p>
	<p>5.1.3 Basis op orde Als randvoorwaarde om de werkzaamheden goed te kunnen uitvoeren, moesten in 2022 systemen en processen verder op orde worden gebracht. Deze inspanning zal worden afgerond in 2023. Als gevolg van de hack zijn veel beschikkingen verloren gegaan en kon de rechtmatigheid van veel uitkeringsdossiers Werk en Inkomen niet meer vastgesteld worden. Hier is het afgelopen jaar hard aan gewerkt om dit te herstellen. De voor 2022</p>

	<p>aangekondigde periodieke monitor Sociaal Domein is daarom niet in 2022 uitgebracht.</p> <p>In 2022 is gewerkt aan de ontwikkelagenda voor de afdeling sociaal domein. Integraal werken is hierbij één van de speerpunten. Per 1 oktober 2022 is de Integrale Front Office gestart.</p> <p>Verder is in 2022 vastgesteld dat het een grote uitdaging is om sociaal domein breed alle ambities uit te voeren met de beperkte personele capaciteit. We hebben daarom voor 2022 keuzes moeten maken (wat wel en wat niet). Het is noodzakelijk om voor het uitvoeren van ambities voldoende middelen, waaronder personeel te hebben. Dit is meegenomen in de themanotities die begin 2023 zijn besproken met de raad.</p>
<p>5.2 Kansrijk Opgroeien</p>	<p>Binnen het thema Kansrijk Opgroeien hebben we gewerkt aan de volgende doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het realiseren van een stabielere thuissituatie voor de jeugdige en • Het beperken van/terugdringen van de risicofactoren voor de jeugdige. <p>In 2022 gaat het concreet om de volgende activiteiten: Er is ervoor gekozen het grootste deel van de beschikbare beleids capaciteit op het terrein van jeugd vanaf 1 juni 2022 in te zetten voor de opvang van Oekraïners, Statushouders en Asielzoekers. Er is gewerkt aan: - de voortzetting van de pilot Jeugd Hulp Team, de samenwerking tussen zorgintensief (speciaal) onderwijs, zorg en gemeenten.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - het opzetten van een lokale coalitie Kansrijke Start. - het versterken van de lijnen tussen voorschool en basisschool. - het versterken van de samenwerking tussen lokaal primair onderwijs en de gemeentelijke toegang. - het verzorgen van de continuering van de basiswerkzaamheden op het brede vlak van jeugdzorg en preventie jeugd.
<h3>5.3 Gezonde Leefstijl</h3>	<p>Binnen het thema Gezonde leefstijl willen we ervoor zorgen dat alle inwoners gezond blijven door hun gezondheid te bevorderen en te beschermen. Immers gezonde inwoners zijn over het algemeen zelfredzame inwoners die kunnen participeren. De doelen die wij hieraan verbinden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwoners zijn zich meer dan nu bewust van de mogelijkheden die men heeft om de gezondheid te bevorderen en • Inwoners beschikken meer dan nu het geval is over gezondheidsvaardigheden. <p>In 2022 zijn we samen met onze partners begonnen met uitvoering geven aan het uitvoeringsplan Lokaal Preventieakkoord. Hierin zijn de BRAVO-thema's (bewegen, roken, alcohol, voeding en ontspanning) opgenomen in 3 programma's: Gezonde Leefstijl, Gezonde Leefomgeving en Terugdringen Middelengebruik. Dit ter bevordering van de integraliteit en het voorkomen van dubbel werk.</p> <p>Concreet hebben we in 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het Platform Gezond Markelo gestart.

- Diverse bezoeken gepleegd aan sportlocaties in het kader van de Gezonde Sportlocaties.
- De Campagne Week van de Gezonde Jeugd gehouden (Jongeren op Gezond Gewicht, JOGG).
- De gezonde smikkelweken georganiseerd.
- Voor en met het voortgezet onderwijs een lesmodule “terugdringen middelengebruik in combinatie met groepsdruk en weerbaarheid” ontwikkeld.
- Het project Elke Tukker Bewust Gezond uitgevoerd waarbij het accent lag op het ontwikkelen van een nieuwe intake voor fysiotherapeuten in het kader van positieve gezondheid.
- Samen met tweescholen uit onze gemeente de groente – en fruitcampagne in het kader van het JOGG georganiseerd.
- Een nationaal schoolontbijt georganiseerd.
- Een Fit&Food Evenement georganiseerd in Delden.
- Een start gemaakt met de voorbereiding van een plan voor het terugdringen van alcohol en middelengebruik onder meer door het organiseren van een informerende sessie met de Gemeenteraad
- Gesprekken gevoerd met partners over het opzetten van voeding, voedsel en natuurprojecten (moestuinen).
- Een subsidie verleend aan het project Bentelo Bewegend Ontmoeten voor de verdere ontwikkeling van een Beweegpark (uit het subsidiepotje sociale initiatieven).

Het is in 2022 niet gelukt om mee te doen aan de landelijke campagne Stoptober. Ook is het platform Gezond Goor nog niet gestart vanwege

	<p>ontbrekende energie bij samenwerkingspartners. Het plan om op 6 locaties in onze gemeente een Fit&Food evenement te houden is te ambitieus gebleken. Daarom hebben we ons gericht op Delden.</p>
<p>5.4 Vitaal Ouder Worden</p>	<p>In Hof van Twente komen steeds meer ouderen. Deze ouderen worden ook steeds ouder (dubbele vergrijzing). Dat is mooi maar geeft ook uitdagingen. Om ervoor te zorgen dat deze ouderen van de toekomst vitaal ouder kunnen worden, zelfredzaam kunnen blijven en kunnen blijven meedoen hebben we in 2022 aan de volgende doelen gewerkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meer ouderen zijn in staat eigen regie te voeren. • Meer ouderen wonen prettig in de eigen kern. • Voorzieningen blijven beschikbaar voor wie het nodig heeft. • De samenleving is klaar voor meer ouderen. <p>Concreet hebben we in 2022 het volgende gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Per 1 juni is in Markelo de Pilot “Good goan II” gestart. De pilot richt zich op de samenwerking tussen ketenpartners en onderzoekt de mogelijkheid om een grotere rol te geven aan wijkverpleging en huisartsen bij de indicaties voor huishoudelijke ondersteuning. De tussenevaluatie (december 2022) laat zien dat wat er gebeurt goed gaat maar dat de aantallen (slechts 2 op dat moment) achterblijven. Dit wordt nog verder onderzocht. - Per 1 juni 2022 is in Delden gestart met “Welzijn op Recept”. De eerste resultaten zijn dermate positief dat we nu al kunnen zeggen dat we dit (na evaluatie van de pilot in juni 2023) breder in onze

	<p>gemeente willen implementeren. Van de provincie hebben we een subsidie van € 10.000 voor dit project ontvangen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - We zijn gestart met het opstellen van een woon – zorg visie. In 2022 lag het accent op het verzamelen van data. Deze vormen de basis voor het gesprek met stakeholders en inwoners en het uiteindelijk opstellen van de visie. - In het kader van het project Een tegen Eenzaamheid hebben we in 2022 een publiekscampagne ontwikkeld die in 2023 van start zal gaan. Met onze samenwerkingspartners werken we, in een kerngroep en een werkgroep, het projectplan ‘1 tegen eenzaamheid’ uit. Er is een themabijeenkomst en trainingen georganiseerd voor vrijwilligers en samenwerkingspartners. - We werken als gemeente samen met partners actief aan een dementievriendelijke gemeente. Het Alzheimercafé kon (na corona) weer plaatsvinden. De trainingen “Omgaan met Dementie” zijn door trainers van Salut, gemeente en vrijwilligers weer opgestart. - In 2022 is de evaluatie naar de Algemene Voorziening Wasverzorging afgerond met de conclusie dat een beperkt aantal deelnemers hiervan gebruik maken (veel inwoners zijn in staat dit met eigen kracht en het netwerk op te pakken) maar dat de gebruikers van de Algemene Voorziening erg tevreden zijn. Omdat onze samenwerkingspartner eind 2022 met de werkzaamheden stopte, hebben we in korte tijd afspraken gemaakt met een andere samenwerkingspartner. - We zijn eind 2022 gestart met de voorbereiding van twee aanbestedingen op het gebied van de Wet maatschappelijke
--	--

	<p>ondersteuning. De maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning (nieuw contract per 1-1-2024) en de maatwerkvoorziening Begeleiding (nieuw contract per 1-1-2025).</p> <ul style="list-style-type: none"> - We zijn begonnen met de ontwikkeling van een duo-fiets pool. Hiermee wordt het gezamenlijk gebruik door inwoners gestimuleerd en neemt naar verwachting het beroep op individuele voorzieningen af. - We hebben in 2022 besloten om de regionale samenwerking op het gebied van dataplatform en callcenter vervoer te beëindigen per 1 juli 2023. De voorbereidingen voor eigen dataplatform en eigen callcenter zijn eind 2022 gestart.
<p>5.5. Iedereen doet mee</p>	<p>Binnen het Sociaal domein, waaronder Werk en inkomen, is in 2022 veel werk verzet, zoals tussentijds een ‘extra doelgroep’ oppakken als de Oekraïners en alle werkzaamheden rondom energietoeslag.</p> <p>Collega’s in de uitvoering tonen inzet en toewijding. Maar met de uitvoering van de participatiewet, de IOAW/IOAZ, de inburgeringswet, het leefgeld en de energietoeslag is veel extra tijd gemoeid doordat als gevolg van de hack, de systemen en processen nog niet optimaal functioneren en hersteld zijn. Als randvoorwaarde om de werkzaamheden goed te kunnen uitvoeren, moeten systemen en processen volledig op orde zijn. In 2023 wordt verder gewerkt aan de inrichting van processen Werk en Inkomen. Als gevolg van Hack zijn veel beschikkingen verloren gegaan en kon de rechtmatigheid van veel uitkeringsdossiers niet meer vastgesteld worden. Hier is het afgelopen</p>

	<p>jaar hard aan gewerkt om dit te herstellen. Medio 2023 zal het proces rondom het extra uitvoeren van Heronderzoeken afgerond worden.</p>
<p>5.6. Wijkgerichte aanpak en relatie met de omgeving</p>	<p>Op dit moment is er één wijk binnen de gemeente waar een wijkgerichte aanpak aan de orde. Inwoners hebben een inventarisatie gemaakt van verbeterpunten in hun wijk. Met ondersteuning van de opbouwwerker en de gemeente hebben de inwoners een start gemaakt om meer groen in de wijk te krijgen.</p> <p>Sociaal en fysiek domein werken steeds meer samen aan een integrale aanpak van de opgaven. Dit vindt bijvoorbeeld plaats bij de ontwikkeling van 'Op Stoom'. Daarnaast zijn er intake- en oriëntatietafels (hier vindt een integrale toetsing plaats van ruimtelijke plannen initiatieven), waar plannen door inbreng vanuit de Gezonde Verbinding breed en integraal beoordeeld worden.</p>

Reguliere taken	
Onderwerpen	Toelichting reguliere taken
Re-integratie en inkomensvoorziening	<p>We hebben in 2022 uitvoering gegeven aan ons re-integratiebeleid. In 2022 is in het 4e kwartaal met incidentele middelen extra formatie ingezet op de kwetsbare groep jongeren Praktijkonderwijs/VSO en Belofte 5 jongeren (jongeren zonder startkwalificatie). Daarnaast is vanaf medio 2022 ook extra ingezet op de groep statushouders. We hebben daarbij gebruik gemaakt van oude als nieuwe trajecten zoals 'Bewegen Werkt', SWB, Baanbrekend Landschap, 'Stoel Yoga', werkervaringsplaatsen in het bedrijfsleven en non-profit organisaties.</p> <p>Er is als gevolg van de energiecrisis en inflatie extra geïnvesteerd in ondersteuning bij armoede, onder andere met een lokaal noodbudget voor schrijnende individuele situaties.</p> <p>Een grote groep inwoners (1400 toekenningen) heeft een beroep gedaan op de energietoeslag 2022.</p>
Wet maatschappelijke ondersteuning	<p>Op basis van de Wmo ondersteunden wij onze inwoners bij maatschappelijke deelname en zelfstandig leven, bij het hebben van een schoon en leefbaar huis en verstrekten wij waar nodig hulpmiddelen. Ook organiseerden wij het toezicht op de Wmo en beheerden en manageden wij alle contracten op dit gebied.</p>
Beschermd Wonen	<p>Per 1 januari 2022 hebben wij gedeeltelijk de verantwoordelijkheid voor het Beschermd Wonen op grond van de Wmo gekregen. In samenwerking met de regiogemeenten werkten we samen op regionale schaal. Hierbij opereerden we binnen de kaders van het door de Raad vastgestelde beleidsplan. We zijn in 2022 verdergegaan met het traject bedoeld om op</p>

	bepaalde schaal in onze gemeente een locatie voor beschermd wonen te realiseren.
Jeugdzorg	We gaven uitvoering aan de Jeugdzorg en ondersteunen kinderen, jongeren en ouders bij opvoed- en opgroevragen en zorgen ervoor dat ze de juiste zorg en ondersteuning kregen. De contracten die lokaal zijn ingekocht en die betrekking hebben op de ambulante hulpverlening, beheerden en manageden we ook zelf.

BELEIDSAGENDA 2022			
	PROGRAMMA 5: MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	Besluit	Gepland
5.1	Invoeren vernieuwende manier van werken in het sociaal domein	College	2022
5.2	Uitvoeringsagenda Gezonde Verbinding vaststellen (Themanotities)	College	2023

Gerealiseerd	Wordt conform planning afgerond	Afwijking van planning + indicatie gereed
--------------	---------------------------------	---

Hoe meten we dat?

De verplichte beleidsindicatoren en de beleidsindicatoren genoemd in het raadsvoorstel (mei 2023) over de themanotities zijn opgenomen in de bijlage van dit jaarverslag. Het werken met beleidsindicatoren is volop in ontwikkeling. Hierover zijn we in gesprek met de raad door middel van de raads werkgroep.

Wat heeft dit gekost?

Bedragen x € 1.000

05	Maatschappelijke ondersteuning	Rekening 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Saldo 2022	V/N
05202	Parkeren	11	12	12	15	-2	N
05601	Samenkracht en burgerparticipatie	5.381	6.546	11.124	7.862	3.262	V
05602	Wijkteams						
05603	Inkomensregelingen	10.628	9.431	10.420	10.577	-157	N
05604	Begeleide participatie	2.499	2.476	2.593	2.555	38	V
05605	Arbeidsparticipatie	1.184	1.487	2.032	1.394	638	V
05606	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	718	760	760	644	116	V
05671	Maatwerkdienstverlening 18+	7.629	8.106	7.830	7.735	95	V
05672	Maatwerkdienstverlening 18-	9.234	7.962	8.946	8.663	283	V
05681	Geëscaleerde zorg 18+	101	149	158	131	27	V
05682	Geëscaleerde zorg 18-	1.042	1.365	1.119	1.119	0	V
05701	Volksgezondheid	1.455	1.516	1.490	1.537	-46	N
	Totaal lasten	39.880	39.810	46.485	42.232	4.253	V
05202	Parkeren	7	16	16	14	-2	N
05601	Samenkracht en burgerparticipatie	271	66	2.686	5.288	2.602	V
05602	Wijkteams						
05603	Inkomensregelingen	8.429	6.766	6.766	6.115	-652	N
05604	Begeleide participatie						
05605	Arbeidsparticipatie	66			2	2	V
05606	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	37	1	1	18	17	V
05671	Maatwerkdienstverlening 18+	398	305	345	361	16	V
05672	Maatwerkdienstverlening 18-						
05681	Geëscaleerde zorg 18+	114			288	288	V
05682	Geëscaleerde zorg 18-						
05701	Volksgezondheid						
	Totaal baten	9.322	7.153	9.813	12.085	2.272	V
	Saldo van baten en lasten	-30.558	-32.657	-36.672	-30.147	6.525	V
05010	Mutaties reserves (stortingen)	68					
05010	Mutaties reserves (onttrekkingen)	884	1.342	3.631	1.364	-2.268	N
	Saldo mutaties reserves	816	1.342	3.631	1.364	-2.268	N
	Resultaat na bestemming	-29.742	-31.315	-33.041	-28.784	4.257	V

PROGRAMMA 6: ALGEMENE DEKKINGS- MIDDELEN EN OVERHEAD

Wat wilden we bereiken?

Dit programma geeft een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, overhead, onvoorzien en vennootschapsbelasting.

De algemene dekkingsmiddelen zijn die inkomsten waar geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen tegenover staan. Deze middelen worden ingezet als dekking van de lasten en baten in de programma's. De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit: lokale heffingen, algemene uitkering gemeentefonds, dividenden en rente (afschrijvings)reserves.

De lasten en baten van overhead en financiering worden afzonderlijk inzichtelijk gemaakt. Deze dienen ter ondersteuning van de programma's.

KADERSTELLING:

Prioriteiten en aandachtspunten	
Onderwerpen	Resultaten 2022
6.1 Algemene uitkering	<p>De raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2022. Voor 2022 is dat een bedrag van € 58 miljoen. Dit is inclusief de door het Rijk extra toegevoegde middelen voor jeugdhulp. Ook voor de jaren erna zijn er opnieuw afspraken gemaakt dat bij de opstelling van de meerjarenbegroting 2023 er voor een deel rekening mag worden gehouden met een structurele compensatie.</p> <p>Bij de meicirculaire 2022 is de herijking van het gemeentefonds doorgevoerd. De aanpassingen hebben geleid tot een fors positieve aanpassing voor de jaren 2022 tot en met 2025. Enkele onderdelen vragen verder onderzoek over de wijze van verdeling de komende jaren. Verwerking kan te zijner tijd tot nieuwe verdeel-effecten leiden.</p> <p>De effecten van de september- en decembercirculaire 2022 zijn pas bekend geworden na de tweede bestuursrapportage 2022. Over de ontwikkelingen zijn via afzonderlijke raadsbrieven toelichtingen verstrekt, waaruit blijkt dat de hogere inkomsten respectievelijk € 2.500.000 en € 1.050.000 bedragen. Daarnaast hebben zich nog enkele mutaties voorgedaan ter grootte van € 42.000. Het gaat dus in totaal om € 3.592.000.</p> <p>Bij de uitwerking van deze twee circulaire's is rekening gehouden met een neutrale doorwerking van gelden voor specifieke onderwerpen. Dit betreft in totaal bijna € 2.400.000. De grootste budgetten zijn voor de energietoeslag</p>

	2022 (2 ^e tranche € 828.000), een voorschot op de energietoeslag 2023 (€ 621.000) en een bijdrage voor verdere invoeringskosten van de omgevingswet (€ 485.000). Daarnaast budgetten voor diverse onderwerpen zoals inburgering, leerlingenvervoer, continuïteit van zorg, sociale werkvoorziening en kwaliteitsborging bouw.
Reguliere taken	
Lokale heffingen	Een nadere toelichting staat in de paragraaf Lokale heffingen.
Dividenden	De gemeente ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen. Dat is het rendement uit deelname in maatschappelijk kapitaal van instellingen en ondernemingen (zie ook de paragraaf Verbonden partijen). Op basis van de resultaten uit het verleden en afspraken over mogelijke winstuitkering (dividendbeleid) en ontwikkelingen is bij de deelnemingen een structurele dividenduitkering opgenomen in de begroting. De dividendopbrengst in 2022 bedraagt conform de bijgestelde begroting € 2,5 miljoen.
Rente (afschrijvings)reserves	Over de algemene en bestemmingsreserves wordt geen rente berekend. Uitsluitend over de afschrijvingsreserves wordt de omslagrente gehanteerd als dekking van de rentelasten van de betreffende investeringen. In 2022 bedraagt de rentecomponent € 790.000.
Onvoorzien	In de begroting is een jaarlijks bedrag voor onvoorziene uitgaven opgenomen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor

	<p>dat er een bedrag opgenomen moet worden voor onvoorziene lasten. Bij onvoorzien moet sprake zijn van onvoorzienbare, onuitstelbare en onvermijdbare zaken, “drie o’s”, die plotseling opkomen en niet uitgesteld kunnen worden. De omvang van het budget onvoorzien is € 25.000. Het college kan van deze stelpost gebruik maken zonder goedkeuring vooraf van de raad tot maximaal € 10.000 per keer. Wel wordt de raad hierover geïnformeerd.</p> <p>In 2022 is het budget niet ingezet.</p>
Vennootschapsbelasting	<p>Nederlandse overheidsondernemingen zijn in principe belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Het doel van de onderliggende wetgeving is een gelijk speelveld creëren tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. Op basis van interpretatie van algemene richtlijnen van de Belastingdienst en (voorlopige) aangiftes is de verwachte gemiddelde vennootschapsbelastinglast circa € 23.000 per jaar. Daarvan heeft € 12.000 betrekking op de gemeentelijke deelneming in Zenkeldamshoek en € 11.000 op de gemeentelijke grondexploitaties.</p> <p>De vennootschapsbelasting over de eigen gemeentelijke grondexploitaties komt ten laste van de reserve grondexploitatie.</p> <p>In 2022 bedragen de lasten met betrekking tot de aanslagen 2020 t/m 2022 € 150.000.</p>
Overhead	<p>Algemeen</p> <p>Conform de BBV-voorschriften worden kosten zoveel mogelijk direct toegerekend aan de betreffende taken/activiteiten. De lasten en baten van overhead worden centraal begroot en verantwoord. De overhead wordt</p>

gedefinieerd als het geheel van functies gericht op sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Het betreft zowel de fysieke componenten, zoals huisvesting en automatisering, als de personele inzet. De personele inzet betreft met name bedrijfsvoering en de leidinggevende functies. De beleidsindicator overhead is opgenomen in paragraaf 5 Bedrijfsvoering.

Heffingen en tarieven

De overhead wordt betrokken bij de berekening van kostendeckende heffingen en tarieven. Zie paragraaf 1 lokale heffingen. Het aandeel overhead in de heffingen en tarieven wordt extracomptabel berekend.

Grondexploitaties

Voor de rendabele activiteiten van grondexploitaties maakt de BBV een uitzondering voor wat betreft het centraal begroten en verantwoorden van de overheadkosten. Deze worden wel toegerekend aan het taakveld.

Verdeelsleutel

De toe te rekenen overhead wordt bepaald door de totale lasten van het taakveld overhead te delen door de totale directe personeelskosten (loonkosten en inhuur), verdeeld naar taakveld.

Hoe meten we dat?

De verplichte beleidsindicatoren en de beleidsindicatoren genoemd in het raadsvoorstel (mei 2023) over de themanotities zijn opgenomen in de bijlage van dit jaarverslag. Het werken met beleidsindicatoren is volop in ontwikkeling. Hierover zijn we in gesprek met de raad door middel van de raads werkgroep.

Wat heeft dit gekost?

Bedragen x € 1.000

06	Algemene dekkingsmiddelen en overhead	Rekening 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Saldo 2022	V/N
06004	Overhead	10.795	10.754	11.986	12.712	-726	N
06005	Treasury	-797	-891	-966	-895	-71	N
06007	Algemene uitkering en overige uitkeringen						
06008	Overige baten en lasten	17	231	297	181	116	V
06008	Onvoorzien (overige baten en lasten)		25	25		25	V
06009	Vennootschapsbelasting (VpB)	65	23	23	150	-127	N
06061	OZB woningen	263	248	248	269	-21	N
06062	OZB niet-woningen	100	86	86	75	11	V
06064	Belastingen overig	22	48	48	32	15	V
06304	Economische promotie	15	14	14	14		
	Totaal lasten	10.480	10.538	11.761	12.539	-778	N
06004	Overhead	1.012	750	751	829	78	V
06005	Treasury	6.316	1.914	2.531	2.777	246	V
06007	Algemene uitkering en overige uitkeringen	53.913	52.965	58.005	61.597	3.592	V
06008	Overige baten en lasten				205	205	V
06009	Vennootschapsbelasting (VpB)						
06061	OZB woningen	5.323	5.412	5.412	5.407	-5	N
06062	OZB niet-woningen	3.499	3.525	3.525	3.800	275	V
06064	Belastingen overig	173			101	101	V
06304	Economische promotie	494	497	497	597	100	V
	Totaal baten	70.730	65.064	70.721	75.313	4.592	V
	Saldo van baten en lasten	60.250	54.526	58.960	62.774	3.814	V
06010	Mutaties reserves (storting)	5.616	1.538	7.073	7.073	0	V
06010	Mutaties reserves (onttrekking)	1.912	1.744	7.664	7.573	-91	N
	Saldo mutaties reserves	-3.704	205	591	500	-91	N
	Resultaat na bestemming	56.546	54.731	59.551	63.274	3.723	V

Paragraaf 1: Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf worden de resultaten van de in onze gemeente geheven belastingen belicht. Daarnaast wordt informatie gegeven over de ontwikkelingen van de gemeentelijke woonlasten, de kwijtschelding en wordt er een overzicht getoond van de dekkingsgraad van de gemeentelijke retributies.

Lokale heffingen

Heffingen worden onderverdeeld in belastingen en retributies. In onze gemeente worden de volgende heffingen opgelegd.

Belastingen

- OZB
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting
- Bedrijven-
investeringszone

Retributies

- Rioolheffing
- Reinigingsheffingen
- Lijkbezorgingsrechten
- Marktgeld
- Havengelden
- Leges

Retributies heffen we van personen aan wie de gemeente een specifieke dienst verleent. De inkomsten hiervan worden gebruikt om de kosten te dekken. Inkomsten uit belastingen mag de gemeente daarentegen voor diverse doeleinden gebruiken. Een ander belangrijk verschil tussen belastingen en retributies is dat de opbrengsten van retributies de lasten niet mogen overstijgen.

Voor 2022 zijn de tarieven van de heffingen doorgaans verhoogd met een inflatoir percentage van 2,09.

Resultaten retributies en belastingen

Rechten/belastingen	Begroot 2022	Werkelijk 2022	Verschil	Perc.
Onroerende-zaakbelastingen	€ 8.882.840	€ 9.207.617	€ 324.777	3,7%
Rioolheffing	€ 4.753.945	€ 4.826.376	€ 72.431	1,5%
Afvalstoffenheffing	€ 3.518.749	€ 3.331.269	€ -187.480	-5,3%
Toeristenbelasting	€ 407.708	€ 494.334	€ 86.626	21,2%
Forensenbelasting	€ 88.278	€ 102.304	€ 14.026	15,9%
Lijkbezorgingsrechten	€ 233.644	€ 212.457	€ -21.187	-9,1%
Marktgeden	€ 34.144	€ 29.921	€ -4.223	-12,4%
Havengelden	€ 86.237	€ 69.436	€ -16.801	-19,5%
Leges	€ 1.488.008	€ 1.960.964	€ 472.956	31,8%

Bedrijveninvesteringszone staat niet in deze lijst. Hieronder wordt hieromtrent meer informatie gegeven.

Hieronder wordt een toelichting gegeven van de belangrijkste verschillen tussen begrote- en werkelijke opbrengsten.

Toeristenbelasting

Het aantal overnachtingen in onze gemeente in 2022 is aanzienlijk hoger dan begroot. De werkelijke opbrengst voor de toeristenbelasting valt € 86.626 (21,20%) hoger uit dan geraamd. In de programmabegroting van 2022 waren de mogelijke effecten van de coronacrisis al aangegeven.

In de praktijk lijkt de coronacrisis een positief effect te hebben gehad. We kunnen echter niet met zekerheid zeggen of dit het gevolg is geweest van de coronacrisis. Bovendien is het de vraag of dit een blijvende trend zal zijn.

Forensenbelasting

De opbrengst van de forensenbelasting in 2022 is € 14.026 (15,90%) hoger dan geraamd. In 2021 was er ook al sprake van een bedrag van € 8.058 (9,30%) aan hogere inkomsten dan geraamd. Het lijkt erop dat dit een autonome ontwikkeling is. Voor de begrotingen 2023 en 2024 zal worden overwogen om de begrote opbrengst bij te stellen.

Lijkbezorgingsrechten

In 2021 waren de werkelijke opbrengsten uit lijkbezorgingsrechten € 43.899 (19,20%) hoger dan geraamd. In 2022 zijn de opbrengsten echter €21.187 (-9,10%) lager dan begroot. Het begroten van de opbrengsten voor lijkbezorgingsrechten blijft een voorspelling omdat het aantal bijzettingen (graven en asbussen) jaarlijks kan variëren. Hetzelfde geldt ook voor de inkomsten door het verlengen van grafrechten en het aantal reserveringen voor een uitsluitend recht op een graf.

Marktgelden

De werkelijke opbrengst van de marktgelden is in 2022 € 4.223 (12,40%) lager dan geraamd. In 2021 kwam de raming € 9.958 (29,80%) lager uit. Dit kwam doordat marktkoopliden in de non-foodsector

vanwege coronamaatregelen niet op de markt mochten staan. Vanaf 2022 is dit niet meer het geval en zijn de opbrengsten enigszins hersteld. Echter zijn er sinds de coronacrisis minder marktkoopliden met een standplaats in onze gemeente. Het is mogelijk dat dit in de komende jaren zich weer zal herstellen.

Havengelden

De havengelden worden in onze gemeente geïnd door het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente).

De werkelijke opbrengsten zijn € 16.801 (19,50%) lager dan geraamd. Het gebruik van de havens kan sterk fluctueren, waardoor het vrijwel onmogelijk is om een goede inschatting te maken van de te verwachten opbrengsten.

Leges

Leges zijn vergoedingen voor diensten die bij de gemeente worden aangevraagd, zoals het aanvragen van een paspoort of vergunning. Leges mogen maximaal kostendekkend worden opgelegd.

De ontvangen leges voor 2022 zijn € 472.956 (31,8%) hoger dan begroot. Dit komt doordat er meer verzoeken voor diensten zijn ontvangen dan verwacht. De hogere inkomsten worden voornamelijk veroorzaakt door het aantal verzoeken voor een omgevingsvergunning en een paspoort.

Bedrijveninvesteringszone

Sinds 2020 heffen we op verzoek van ondernemers in de binnenstad van Goor belasting ten behoeve van de ingestelde bedrijveninvesteringszone. Hiermee kunnen de ondernemers activiteiten financieren om de leefbaarheid, de ruimtelijke kwaliteit, de veiligheid of de economische ontwikkeling te bevorderen. In 2022 is er een bedrag van € 36.072 geïncasseerd en uitgekeerd aan de stichting BIZ centrum Goor.

Lastendruk Hof van Twente

Voor woningeigenaren zijn de lasten voor een huishouden met een 140 liter container met 4,58% gestegen. Voor een huishouden met een 240 liter grijze container is dit 4,72%.

Lastendruk	2021 Huish. 140 ltr.	2021 Huish. 240 ltr.	2022 Huish. 140 ltr.	2022 Huish. 240 ltr.
- OZB-eigenaar (*)	€370,64	€370,64	€378,39	€378,39
- Afvalstoffenhef: basisbedrag	€ 88,50	€ 88,50	€105,00	€105,00
containers	€ 60,00	€ 60,00	€ 60,00	€ 60,00
aanb. 140ltr restafv (**)	€ 43,60	-	€ 46,88	-
aanb. 240ltr restafv (***)	-	€ 84,15	-	€ 90,54
- Rioolheffing	<u>€276,90</u>	<u>€276,90</u>	<u>€287,80</u>	<u>€287,80</u>
Totaal	€839,64	€880,19	€878,07	€921,73

(*) De tarieven zijn in 2022 gemiddeld met 2,09% verhoogd

(**) Gemiddeld aantal aanbiedingen over 2021 en 2022 is 8

(***) Gemiddeld aantal aanbiedingen over 2021 en 2022 is 9

De afrekening van diftar wordt jaarlijks achteraf opgelegd. Daarom worden de tarieven voor het aantal aanbiedingen van het voorgaande jaar gebruikt.

Kwijtschelding

In onze gemeente is de inkomensnorm voor kwijtschelding vastgesteld op 100% van de bijstandsnorm. Daarnaast worden ook de verruimde normen voor AOW-gerechtigden toegepast waarmee onze gemeente de meest ruime mogelijkheid biedt voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Inwoners worden via social media, Hofnieuws en onze gemeentelijke website op de hoogte gebracht van de mogelijkheden voor kwijtschelding.

In de onderstaande tabel zijn gegevens met betrekking tot verzoeken om kwijtschelding opgenomen.

Aantallen Kwijtschelding	2021	2022
Ambtshalve verleende kwijtschelding	284	252
Toegewezen verzoeken kwijtschelding	95	137
Gedeeltelijk toegewezen verzoeken kwijtschelding	14	16
Totaal toegewezen kwijtschelding (incl. gedeeltelijk)	393	405
Afgewezen	100	106
Nog niet afgedaan per einde jaar	35	17

Baten ten opzichte van de lasten van retributies die in onze gemeente in 2022 zijn geïnd

Rechten	Directe kosten	Mutatie voorziening	Inkomsten	Netto kosten	Overhead	BTW	Totale kosten	Baten werkelijk	Dekkingspercentage
Reinigingsheffingen	€ 3.006.755	€ 329.666	€ -653.367	€ 2.683.054	€ 152.298	€ 495.917	€ 3.331.269	€ 3.331.269	100,0%
Rioolheffingen	€ 4.501.096	€ -198.871	€ -166.329	€ 4.135.896	€ 417.016	€ 273.464	€ 4.826.376	€ 4.826.376	100,0%
Lijkbezorgingsrechten	€ 346.348	€ -	€ -	€ 346.348	€ 61.738	€ -	€ 408.086	€ 212.457	52,1%
Marktgeden	€ 32.901	€ -	€ -	€ 32.901	€ 587	€ -	€ 33.488	€ 29.921	89,3%
Havengelden	€ 292.578	€ -	€ -	€ 292.578	€ 9.495	€ -	€ 302.073	€ 69.436	23,0%
Leges - Titel 1									
Algemeen dienstverlening	€ 211.225	€ -	€ -	€ 211.225	€ 170.501	€ -	€ 392.879	€ 375.357	95,5%
Leges - Titel 2									
Omgevingsvergunning	€ 848.426	€ -	€ -	€ 848.426	€ 684.850	€ -	€ 1.578.072	€ 1.570.340	99,5%
Leges - Titel 3									
Europese dienstenrichtlijn	€ 18.613	€ -	€ -	€ 18.613	€ 15.025	€ -	€ 34.620	€ 15.268	44,1%
Leges - Totaal generaal	€ 1.078.265	€ -	€ -	€ 1.078.265	€ 870.375	€ -	€ 2.005.572	€ 1.960.964	97,8%

Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.1 Algemeen

Volgens de BBV dient in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een vaste set financiële kengetallen opgenomen te worden. De bedoeling is dat deze kengetallen meer inzichtelijk maken over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om extra structurele of incidentele lasten op te kunnen vangen. Ze kunnen door de gemeenteraad en externe toezichthouders, vanuit hun kaderstellende en controlerende rol, in hun beoordeling van de financiële positie van de gemeente betrokken worden. De tabel met de financiële kengetallen en de toelichting daarop is in onderdeel 2.2 opgenomen.

Naast de kengetallen wordt in deze paragraaf in onderdeel 2.3 het risicoprofiel opgenomen. In dit onderdeel wordt ook de weerstandscapaciteit beschreven en de ratio weerstandsvermogen bepaald.

2.2. Kengetallen

Hieronder zijn de kengetallen weergegeven. De kengetallen hebben we beoordeeld aan de hand van de in de VNG uitgave "[Houdbare Gemeentefinanciën](#)" opgenomen normeringen. In deze uitgave wordt een beoordeling van de kengetallen in relatie tot de financiële positie van de gemeente aanbevolen.

Dat hebben wij hieronder summier gedaan. Voor een uitgebreidere beoordeling wachten wij de ontwikkelingen af. Hierbij valt te denken aan vergelijking met andere gemeenten, normeringen door provincie Overijssel en ervaringscijfers over meerdere jaren.

Netto schuldquote / netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

In 2022 is geen nieuwe langlopende financiering aangetrokken. De meeste invloed op de forse daling van dit kengetal zijn de uitzettingen korter dan 1 jaar. Grootste veroorzaken hiervan is het riante saldo bij de schatkist (min. van Financiën) van ruim € 19 miljoen ultimo 2022.

Netto schuldquote			
Hoe lager, hoe beter 	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022
Vaste schulden +	37.999.524	51.099.985	48.662.759
Netto vlottende schulden +	26.870.743	8.394.961	7.700.671
Overlopende passiva +	3.792.247	3.262.758	5.162.372
Totaal FVA (art. 36 onderdelen d, e en f) -	366.976	74.692	-
Uitzettingen rentetypische looptijd <1 jaar -	19.099.199	16.413.485	29.833.520
Liquide middelen -	132.665	297.414	27.624
Overlopende activa -	4.527.676	4.232.072	6.722.976
Saldo =	44.535.998	41.740.041	24.941.681
Totaal Baten /	95.050.480	103.331.213	112.829.739
Netto schuldquote =	46,9%	40,4%	22,1%

Netto schuldquote, gecorrigeerd voor leningen

Hoe lager, hoe beter

	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022
Vaste schulden +	37.999.524	51.099.985	48.662.759
Netto vlottende schulden +	26.870.743	8.394.961	7.700.671
Overlopende passiva +	3.792.247	3.262.758	5.162.372
Totaal FVA (art. 36 onderdelen b, c, d, e en f) -	5.927.607	5.608.490	6.283.338
Uitzettingen rentetypische looptijd <1 jaar -	19.099.199	16.413.485	29.833.520
Liquide middelen -	132.665	297.414	27.624
Overlopende activa -	4.527.676	4.232.072	6.722.976
Saldo =	38.975.367	36.206.243	18.658.344
Totaal Baten /	95.050.480	103.331.213	112.829.739
Netto schuldquote =	41,0%	35,0%	16,5%

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het feit dat de reserves van de gemeente in 2020 zijn gedaald, in combinatie met een stijgend vreemd vermogen, heeft ertoe geleid dat het solvabiliteitsratio in 2020 licht is gedaald. Dit heeft zich in 2021 weer hersteld als gevolg van een toegenomen eigen vermogen. In 2022 heeft de stijging doorgezet als gevolg van een verhoudingsgewijs grotere toename van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen.

Solvabiliteitsratio

Hoe hoger, hoe beter

	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022
Eigen vermogen +	79.690.677	84.409.153	96.430.086
Totaal vermogen /	<u>156.009.485</u>	<u>152.673.919</u>	<u>163.312.252</u>
Solvabiliteitsratio =	51,1%	55,3%	59,0%

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat de gemeentelijke grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond aan te kopen voor (toekomstige) woningbouwprojecten, hebben ze een schuld opgebouwd. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de woningverkoop kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten. Het kengetal grondexploitatie is de afgelopen jaren fors gestegen, met name door de aankoop van het TSB-terrein à € 6 miljoen. In 2022 is het fors gedaald vanwege flinke grondverkoop in complex de Marke III en Bentelo Buiten.

Grondexploitatie

Hoe lager, hoe beter

	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022
Overige MVA Gronden +	9.246.330	9.598.955	8.306.188
In exploitatie genomen gronden +	<u>2.723.010</u>	<u>2.388.339</u>	<u>8.049</u>
=	11.969.340	11.987.294	8.314.236
Totaal baten /	<u>95.050.480</u>	<u>103.331.213</u>	<u>112.829.739</u>
Grondexploitatie =	12,6%	11,6%	7,4%

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook belangrijk te kijken naar de structurele baten en lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering van het gemeentefonds en de OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Daarbij wordt het saldo van de structurele baten en lasten (inclusief structurele toevoeging en onttrekking reserves) gedeeld door de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Structurele exploitatieruimte

Hoe hoger, hoe beter

	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022
Totaal structurele lasten (excl. reserves) -	95.447.583	93.222.997	92.705.511
Totaal structurele baten (excl. reserves) +	95.666.753	94.332.081	100.595.926
Structurele toevoegingen aan reserves -	376.536	381.322	394.983
Structurele onttrekkingen aan reserves +	<u>2.401.229</u>	<u>2.068.057</u>	<u>1.694.073</u>
Saldo =	2.243.863	2.795.819	9.189.504
Totaal baten /	95.050.480	103.331.213	112.829.739
Structurele exploitatieruimte =	2,4%	2,7%	8,1%

Belastingcapaciteit

De OZB en de opcenten zijn voor gemeenten respectievelijk provincies de belangrijkste eigen belastinginkomsten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende belastingjaar kan worden opgevangen en of ruimte is voor nieuw beleid. Zowel de gemeentelijke lasten als de landelijk gemiddelde lasten zijn in 2022 gestegen waardoor per saldo de belastingcapaciteit gelijk is gebleven.

Belastingcapaciteit			
Hoe lager, hoe beter 	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022
OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde +	331	369	378
Rioolheffing voor gezin +	265	277	288
Afvalstoffenheffing voor gezin +	227	239	256
Eventuele heffingskorting voor gezin -	-	-	-
Totaal woonlasten voor gezin =	823	885	922
Landelijk gem. woonlasten meerpers. huidshouden t-1 /	740	776	811
Belastingcapaciteit =	111%	114%	114%

2.3 Risicoprofiel

In de door de gemeenteraad vastgesteld [Nota risicomanagement 2015](#) is omschreven hoe onze gemeente omgaat met risico's, de bepaling van de weerstandscapaciteit en de ratio weerstandsvermogen.

In overeenstemming met deze nota zijn de risico's in kaart gebracht. Daarbij zijn de onderscheiden risico's onderverdeeld in 4 risicocategorieën: strategische risico's, marktrisico's, schaderisico's en operationele risico's. In aanvulling daarop is ook een 5^e categorie benoemd: de coronacrisis.

Binnen het totaal van deze risico's zijn 13 risicosoorten onderscheiden. Deze bestaan elk uit 1 of meerdere dossiers.

Per dossier is het risico beoordeeld. Daarbij wordt de netto omvang van het risico ingeschat. Dit wordt gedaan door de kans, dat een risico zich ook daadwerkelijk gaat voordoen, te vermenigvuldigen met het gevolg van het risico.

Bij het inschatten van deze kans worden 3 categorieën gehanteerd, namelijk 25%, 50% en 75%. In enkele gevallen is de omvang bepaald door gedifferentieerde percentages te gebruiken, voor bepaalde aspecten die betrekking hebben op een

risico. In de tabel is dit in de kolom kans aangegeven met G%.

Voor de bepaling van het gevolg van een risico wordt de omvang van de gevolgschade van een risico ingeschat. Als er al bestaande maatregelen zijn, zoals een voorziening die is getroffen of een verzekering die geldt, dan wordt hier rekening mee gehouden.

Ontwikkelingen

Ten opzichte van het laatst vastgestelde risicoprofiel, opgenomen in de programmabegroting 2023, hebben zich enkele ontwikkelingen voorgedaan. De belangrijkste ontwikkelingen zijn (zie ook de tabel op de volgende pagina's) hieronder beschreven.

Nr. 2.1 Realisatie taakstellingen

De invulling van de taakstellende bezuinigingen vordert gestaag. Daarom is de omvang van dit risico verlaagd van € 300.000 naar € 100.000.

Nr. 2.2. Uitvoering themanotities

Dit nieuw opgevoerde risico dient er toe om eventuele financiële tegenvallers bij de uitvoering van de themanotities op te kunnen vangen. De omvang van het risico is gesteld op € 200.000.

Nr. 7.2 Inflatie

Ten gevolge van geo-politieke ontwikkelingen is er een risico op kostenstijgingen die groter zijn dan de in begroting gehanteerde indexeringspercentages of tegenvallende aanbestedingen. Ook kunnen de resultaten van aanbestedingstrajecten leiden tot extra kostenstijgingen. De omvang van het risico is verhoogd van € 0,75 miljoen naar € 1 miljoen.

Nr. 8.4 Opvang Oekraïners, statushouders en asielzoekers

Uitgangspunt is dat de overschotten van 2022 voldoende zijn om het risico op te vangen dat niet alle kosten worden vergoed door Rijk.

Daarom is de omvang van het risico verlaagd van € 260.000 naar € 0.

Nr. 12.1 t/m 12.15 Bedrijfsvoering

De financiële risico's voor deze onderdelen zien wij toenemen. Daarom is de omvang van dit risico verhoogd van € 550.000 naar € 700.000.

Omvang risico's

De omvang van de gekwantificeerde risico's (exclusief grondexploitaties) wordt als volgt ingeschat

Risico	Bedrag
Strategische risico's	€ 1.487.000
Marktrisico's	€ 2.113.000
Schade risico's	€ 100.000
Operationele risico's	€ 950.000
Corona risico's	€ 0
Totaal risico's	€ 4.650.000

De omvang van de gekwantificeerde risico's voor de gemeentelijke grondexploitaties bedraagt ongeveer € 1,19 miljoen.

Omvang weerstandscapaciteit

Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit richten we ons op de stand van eind 2022 en 2026, omdat op die manier rekening wordt gehouden met de onttrekkingen c.q. toevoegingen die in de meerjarenbegroting 2022 waren voorzien. Hierdoor ontstaat een zo reëel mogelijk beeld.

Het totaal van de weerstandscapaciteit algemeen is eind 2022 ongeveer € 17,83 miljoen (Algemene reserve € 17,28 miljoen en Reserve majeure projecten € 0,55 miljoen).

Het totaal van de weerstandscapaciteit algemeen is eind 2026 circa € 10,77 miljoen (Algemene reserve

€ 10,72 miljoen en Reserve majeure projecten € 0,05 miljoen).

De weerstandscapaciteit (de Reserve) grondexploitatie is eind 2022 ongeveer € 2,55 miljoen en eind 2026 circa € 2,51 miljoen.

Ratio weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen algemeen komt op grond van het voorgaande per eind 2022 uit op een ratio van 3,8 (€ 17,83 miljoen / € 4,65 miljoen) en eind 2026 op 2,3 (€ 10,77 miljoen / € 4,65 miljoen).

De ratio weerstandsvermogen grondexploitaties komt uit op een ratio van 2,1 (€ 2,55 miljoen / € 1,19 miljoen).

De verwachte uitgaven in de komende jaren voor de vennootschapsbelasting hebben op de ratio slechts een marginale invloed.

De ratio's liggen boven de afgesproken bandbreedte van 1,0 tot 1,4.

Hierdoor is het voor de Reserve grondexploitatie mogelijk om (bij de zomerbrief 2023) € 900.000 vrij te laten vallen. De ratio grondexploitatie daalt dan naar 1,4 en komt daardoor binnen de bandbreedte te

liggen.

Risicoprofiel

In de tabel op de volgende pagina is het risicoprofiel van de gemeente Hof van Twente weergegeven. In de kolom "jaarverslag 2022" is het geactualiseerde risicobedrag opgenomen. In de kolom "begroting 2023" is het risicobedrag uit het in laatst vastgestelde risicoprofiel vermeld.

Strategische risico's						
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans (P)	Netto omvang risico (PxG) minus getroffen maatregel		Toelichting
				jaarverslag 2022	begroting 2023	
1	Rijksbezuinigingen / Nieuwe wetgeving	1.1 Kortingen op uitkering gemeentefonds	50%	€ 915.000	€ 890.000	De uitkering uit het Gemeentefonds wordt o.a. beïnvloed door de hier benoemde ontwikkelingen. De risicoinschatting heeft betrekking op de totale omvang van het gemeentefonds. Mutaties uitkering Gemeentefonds worden meegenomen in budgetcyclus. Nb; de verwachte korting op het gemeentefonds ingaande 2026 is al verwerkt in onze meerjarenbegroting.
		1.2 Herijking verdeelmaatstaven gemeentefonds				
		1.3 Kortingen op specifieke uitkeringen				
		1.4 Risico invoering Omgevingswet		p.m	p.m.	Ontwikkelingen actief volgen. Bij het voorstel tot bestemming van het jaarrekeningresultaat 2022 wordt voorgesteld € 485.000 te reserveren voor de meerkosten in de uitvoering van de omgevingswet. Daarom is hier geen specifiek bedrag geraamd.
2	Bestuurlijke doelen	2.1 Realisatie taakstellingen	G%	€ 100.000	€ 300.000	Vanuit eerdere jaren zijn in de begroting taakstellingen opgenomen, waarvan bij een aantal nog niet zeker is dat deze geheel gehaald worden.
		2.2 Uitvoering themanotities	25%	€ 200.000	nvt	Dit nieuw opgevoerde risico dient om eventuele financiële tegenvallers bij de uitvoering van de themanotities op te kunnen vangen.
		2.3 Realisatie bestuurlijke projecten	G%	€ 50.000	€ 50.000	O.b.v. projectrapportages van de bestuurlijke projecten.
3	Verbonden partijen	3.1 Samen Twente (voorheen Regio Twente)	50%	€ 18.000	€ 18.000	(Re-)actief volgen verbonden partijen.
		3.2 Veiligheidsregio Twente	50%	€ 28.000	€ 28.000	(Re-)actief volgen verbonden partijen.
		3.3 Omgevingsdienst Twente	50%	€ 16.000	€ 12.000	(Re-)actief volgen verbonden partijen.
		3.4 Zenkeldamshoek	25%	€ 0	€ 0	(Re-)actief volgen verbonden partijen.
		3.5 Overige aandeelhoudersschappen	25%	€ 160.000	€ 160.000	(Re-)actief volgen verbonden partijen. De dividendafspraken met Cogas lopen t/m 2025.
4	Krimp	4.1 Op de lange termijn zal het voorzieningen-/accommodatie niveau onder druk komen te staan	p.m.	p.m	p.m.	Continu beleid evalueren en bijstellen.
Subtotaal strategische risico's				€ 1.487.000	€ 1.458.000	

Marktrisico's						
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans (P)	Netto omvang risico (PxG) minus getroffen maatregel		Toelichting
				jaarverslag 2022	begroting 2023	
5	Grondexploitaties	5.1 MvA (voorheen NIEGG)	G%	€ 1.188.000	€ 1.235.748	Zie paragraaf grondbeleid
		5.2 Gronden in exploitatie	G%	€ 2.000	€ 220.404	Zie paragraaf grondbeleid
6	Rente/treasury	6.1 Aantrekken/uitzetten gelden	50%	€ 70.000	€ 35.000	Gemeente loopt risico op ontwikkelingen marktrente over bedrag financieringsbehoefte.
		6.2 Verstrekte leningen aan verenigingen en stichtingen	25%	€ 68.000	€ 52.000	Periodiek evalueren.
		6.3 Gegarandeerde leningen	25%	€ 168.000	€ 119.000	Periodiek evalueren.
7	Economische ontwikkelingen	7.1 Dalende legesinkomsten	50%	€ 21.000	€ 21.000	Sturen op opbrengsten, negatief effect van stikstofproblematiek op legesinkomsten zijn tot op heden meegevallen.
		7.2 Inflatie	G%	€ 1.000.000	€ 750.000	Ten gevolge van geo-politieke ontwikkelingen is er een risico op kostenstijgingen die groter zijn dan de in de begroting gehanteerde indexeringspercentages. Ook kunnen de resoluten van aanbestedingstrajecten leiden tot extra kostenstijgingen.
8	Openeinderegelingen	8.1 Participatiewet (BUIG)	25%	€ 180.000	€ 171.000	Geen wijziging in het theoretische uitgangspunt dat er een risico is van volumegroei en dit bedrag is inclusief het risico dat wij tgv de hack minder snel een beroep kunnen doen op de vangnet-constructie.
		8.2 Participatie budget - Reïntegratiekosten - Wsw	25%	€ 65.000	n.v.t.	Er wordt verwacht dat de huidige budgetten toereikend zijn.
		8.3 Minimabeleid (waaronder Bijzondere bijstand)	25%	€ 25.000	€ 25.000	Risico door volume groei. Er wordt geen stijging van het gebruik van deze regeling verwacht.
		8.4 Opvang Oekraïners, statushouders en asielzoekers	25%	€ 0	€ 260.000	Uitgangspunt is dat de overschotten van 2022 voldoende zijn om het risico op te vangen dat niet alle kosten worden vergoed door Rijk.
		8.5 WMO	50%	€ 500.000	€ 500.000	Geen wijziging in het theoretische uitgangspunt dat er een risico is van volumegroei.
		8.6 Jeugdwet				
		8.7 Leerlingenvervoer	25%	€ 11.000	€ 11.000	
		8.8 Aantal lijkbezorgingen van gemeentewege	50%	€ 5.000	€ 5.000	Risico van een toename in het aantal lijkbezorgingen.
Subtotaal strategische risico's (exclusief grondexploitaties)				€ 2.113.000	€ 1.949.000	

Operationele risico's						
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans (P)	Netto omvang risico (PxG) minus getroffen maatregel		Maatregelen
				jaarverslag 2022	begroting 2023	
12	Bedrijfsvoering	12.1 Rechtmatigheid legesheffing		€ 700.000	€ 550.000	<ul style="list-style-type: none"> - Er zijn inmiddels middelen gereserveerd voor structurele oplossing van het risico stroomuitval en storing - Beveiliging van website en versleuteling bij versturen van vertrouwelijke gegevens - Afspraken taakoverdracht - Formaliseren vervangingsmaatregelen - Interne controle/ VIC/ functiescheiding - Procesbeschrijvingen - Regionale samenwerking
		12.2 Debiteurenbeheer				
		12.3 Verplichte betaling dwangsommen bij niet tijdig beslissen				
		12.4 Oninbare vorderingen				
		12.5 Vergoeding bijzondere begraafplaatsen				
		12.6 Stroomuitval, storing, hacken computersysteem				
		12.7 Wegvallen van medewerkers op kwetsbare posities				
		12.8 Fouten				
		12.9 Toename loonkosten (Fuwa/ premiestijging)				
		12.10 Stijging door kosten door marktontwikkelingen				
		12.11 Langdurige uitval door ziekte (door o.a. agressie burgers, werkdruk, niet optimale werkplek en uitstroom				
		12.12 Niet afdragen van belastingen waar dat wel had moeten (loonheffing, BTW)				
		12.13 Extra personeel door o.a. herindicaties				
		12.14 Beëindiging huurcontracten gemeentehuis en niet opnieuw kunnen verhuren				
		12.15 Gevolgen Reorganisatie				
				12.16 Boetes/schadeclaims Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	25%	€ 250.000
Subtotaal operationele risico's (vast bedrag)				€ 950.000	€ 800.000	Jaarlijkse vaststelling Programma Informatieveiligheid & Privacy.

Schade risico's						
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans (P)	Netto omvang risico (PxG) minus getroffen maatregel		Maatregelen
				jaarverslag 2022	begroting 2023	
9	Fraude		G%		€ 50.000	Hiervoor is geen verzekering afgesloten. Er is een frauderisicoanalyse uitgevoerd.
10	Eigendom	10.1 Brand, storm, fraude en diefstal	n.b.	n.v.t.	n.v.t.	Risico en omvang worden laag ingeschat i.v.m. dekking door verzekeringen. Maatregelen: - Verzekeringen - Hufferproof investeren - Watermanagement - Meerjarige onderhoudsplannen
11	contractuele verplichtingen/aansprakelijkheidstellingen	11.1 Aansprakelijkheidstellingen/nadeelcompensatie	G%	€ 100.000	€ 100.000	Voor veel situaties zijn we verzekerd. Voor situaties waarvoor we niet verzekerd zijn wordt een bedrag opgenomen. Zoals naar de raad is gecommuniceerd in de zomerbrief 2021, hebben wij de verwachte kosten voor de cyberaanval in financiële zin gedekt zonder dat daarbij geanticipeerd wordt op de ontvangst van schadevergoeding van externe partijen. Hierdoor is er op dit punt geen sprake van een risico.
Subtotaal schade risico's				€ 100.000	€ 150.000	

Corona risico's						
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans (P)	Netto omvang risico (PxG) minus getroffen financiële maatregel		Toelichting
				jaarverslag 2022	begroting 2023	
13	Corona	Totaal corona risico	G%		€ 0	Gemeenten zijn tot nu toe door het Rijk gecompenseerd voor mogelijke effecten. Wij gaan er vanuit dat dit ook in de toekomst zo zal zijn.

Doorrekening reserves weerstandsvermogen

bedragen x € 1.000

Algemene Reserve	Rek. 2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1 januari	17.085	17.275	10.698	10.706	10.713
Saldo onttrekkingen en toevoegingen *	190	2.073	8	7	7
Stand per 31 december	17.275	19.348	10.706	10.713	10.720
Inzet Themanothities (naar bestemmingsreserve)		-8.650			
Stand per 31 december, inclusief inzet thema's		10.698	10.706	10.713	10.720
Totaal risico's conform berekening weerstandsvermogen	4.650	4.650	4.650	4.650	4.650
Nader te besteden	12.625	6.048	6.056	6.063	6.070

bedragen x € 1.000

Reserve Majeure Projecten	Rek. 2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1 januari	550	546	50	50	50
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	-4	-496	0	0	0
Stand per 31 december	546	50	50	50	50

bedragen x € 1.000

Reserve Grondexploitatie	Rek. 2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1 januari	1.898	2.554	2.543	2.532	2.521
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	656	-11	-11	-11	-11
Stand per 31 december	2.554	2.543	2.532	2.521	2.510
Totaal risico's conform berekening weerstandsvermogen	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190
Nader te besteden	1.364	1.353	1.342	1.331	1.320

Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen gaat in op de duurzame instandhouding van de gemeentelijke fysieke infrastructuur. Uitgangspunt hiervoor is een sobere en doelmatige aanpak. Onderwerpen hierbij zijn wegen, kunstwerken, bermen en sloten, verlichting, groen, riolering en water en gebouwen. Voor de verschillende onderwerpen worden plannen opgesteld waarin de beleidskaders openbare ruimte, functie en samenhang kwaliteitsniveau met financiële consequenties zijn opgenomen. In de beheerplannen wordt een onderverdeling opgenomen voor de begroting 2024 volgens BBV indeling: dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging.

Beleidskader 2022

In 2022 zijn we geleidelijk aan het onderhoud aan de openbare ruimte op integrale wijze gaan uitvoeren ter voorbereiding op het in september vastgestelde Integraal Beheerplan Openbare

Ruimte. Er zijn maatregelen getroffen om de gestelde bezuinigingen te behalen, zodat de begroting materieel in evenwicht is.

Beleidsplan	Vastgesteld	Achterstallig onderhoud
IBOR	2022	
Wegen	2013 ⁽¹⁾	Ja *
Kunstwerken	** ⁽¹⁾	Ja**
Bermen & sloten	2022	Nee
Verlichting	2021	Nee
Groen	2015 ⁽¹⁾	Nee
Riolering & Water	2021	Nee
Gebouwen	2020	Nee

(1) Beheerplannen worden in het kader van IBOR geactualiseerd.

* Verwachte achterstand 2023 bedraagt 3,3 miljoen. Voor het verloop van het achterstallig onderhoud sinds 2014 verwijzen wij u naar de grafiek die opgenomen bij de beleidsindicatoren van programma 3.

** Betreft vervangingen. Hiervoor worden incidentele middelen gezocht. Voor urgent onderhoud is t/m 2024 incidenteel jaarlijks € 50.000 in de begroting opgenomen

Financiële consequenties rekening 2022

Wegen

Onderwerp	Omschrijving	2022 realisatie	2022 begroot
Vegen/onkruidbestrijding	Klein onderhoud	163.694	188.599
Bermen en sloten	Klein onderhoud	723.579	533.341
Verharding en deklagen	Klein onderhoud	390.749	439.418
Verharding en deklagen	Groot onderhoud	858.829	773.911
Verharding en deklagen	Vervanging	546.095	1.726.212
Verkeersborden, bewegwijzering, etc.	Klein onderhoud	160.302	165.701
	Totaal	2.843.247	3.827.182
Stand reserve onderhoud wegen per 1-1-2022:	€ 574.537		
Mutatie	€ 21.424		
Stand reserve onderhoud wegen per 1-1-2023:	€ 595.961		

Civieltechnische kunstwerken

Onderwerp	Omschrijving	2022 realisatie	2022 begroot
Kunstwerken	Vervanging	84.348	86.918
Kunstwerken	Klein onderhoud	10.752	10.767
	Totaal	95.100	97.685

Openbare verlichting

Onderwerp	Omschrijving	2022 realisatie	2022 begroot
Verlichting	Klein onderhoud	187.982	100.900
Verlichting	Vervanging	242.895	640.443
	Totaal	430.877	741.343
Stand reserve openbare verlichting per 1-1-2022:	€ 573.080		
Mutatie	€ -342.197		
Stand reserve openbare verlichting per 1-1-2023:	€ 230.882		

Groen

Onderwerp	Omschrijving	2022 realisatie	2022 begroot
Groen algemeen	Onderhoud	1.459.904	1.478.440
Bomen	Onderhoud	312.034	310.018
	Totaal	1.771.938	1.788.458

Riolering en water

Onderwerp	Omschrijving	2022 realisatie	2022 begroot
Onderzoek	Klein onderhoud	74.094	178.100
Afvalwater	Klein onderhoud	854.328	699.142
Hemelwater	Klein onderhoud	67.494	99.492
Grondwater	Klein onderhoud	6.057	48.353
Riolering	Groot onderhoud	542.352	4.169.335
	Totaal	1.544.325	5.194.422
<i>Stand voorziening riolering per 1-1-2022:</i>	€ 924.447		
<i>Mutatie</i>	€ -198.871		
<i>Stand voorziening riolering per 1-1-2023:</i>	€ 725.576		

Gebouwen

Onderwerp	Omschrijving	2022 realisatie	2022 begroot
Gebouwen	Klein/groot onderhoud	192.801	193.819
	Totaal	192.801	193.819
<i>Stand voorziening groot onderhoud gebouwen per 1-1-2022:</i>	€ 1.245.117		
<i>Mutatie</i>	€ 236.481		
<i>Stand voorziening groot onderhoud gebouwen per 1-1-2023:</i>	€ 1.481.598		

Paragraaf 4: Financiering

Renteontwikkelingen

De ECB heeft, na jaren van relatieve stabiliteit, in 2022 de basisrentetarieven fors verhoogd. De laatste verhoging vond plaats op 15 december 2022. De rente werd verhoogd met 50 basispunten.

Tegelijkertijd kondigde de ECB aan dat ze, gezien de inflatievooruitzichten, deze rente verder zal gaan verhogen in 2023. Op de geldmarkt resulteerde dit voor 2022 in het oplopen van de beleidsrente.

Gedurende 2022 heeft de rente op de geldmarkt een stijging van grofweg 250 basispunten laten zien. Herfinancieren is voor de gemeente dus fors duurder geworden. Waar we begin 2022 nog voor grofweg 1% konden herfinancieren (30 jaar), lag dit tarief eind 2022 boven de 3%.

Wat betreft de kapitaalmarkt geldt dat de tarieven in 2022 ook fors zijn gestegen. Waar we in 2021 nog geld toekregen wanneer we kortlopende financieren aantrokken, moet er ook nu weer betaald worden op dit soort financieringen.

Treasuryfunctie

De treasuryfunctie omvat de financiering van de beleidsvoornemens en het uitzetten van

geldmiddelen die niet direct nodig zijn. Het beleid van de gemeente voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het recentelijk geactualiseerde Treasurystatuut 2021. Financiering met externe middelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen aan te wenden. Hierdoor worden renterisico's en het renteresultaat geoptimaliseerd.

Risicobeheer

Het risicobeheer heeft als doel 'het beheersen van de mogelijke risico's die voortvloeien uit de afhankelijkheid van de rentestand op moment van financieren.' Er zijn twee normeringen vastgesteld om het renterisico te kunnen becijferen die als richtlijnen gelden om de renterisico's te beperken. Dat zijn de kasgeldlimiet voor de korte termijn financiering, en de renterisiconorm voor de lange termijn financiering.

Kasgeldlimiet

De gemiddelde vlottende (kortlopende) schuld is voor gemeenten gelimiteerd tot 8,5% van het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet bedraagt in 2022 €10,9 miljoen. Als de omvang van de vlottende schuld deze limiet structureel benadert, wordt overgegaan tot het aantrekken van een langlopende lening. Bij een positief saldo in rekening courant

wordt het ‘automatisch’ bij de schatkist uitgezet in verband met het verplichte schatkistbankieren.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft betrekking op het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de lange termijnfinanciering. De jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen mogen samen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal; het renterisico. Voor 2022 is de norm vastgesteld op € 17,1 miljoen.

Nr. + omschrijving	2022
1. Begrotingstotaal	118.751
2. Wettelijk percentage	20%
3. Renterisiconorm (1x2)	23.750
4. Renteherziening	-
5. Aflossing	2.437
6. Renterisico (4+5)	2.437
7. Ruimte vs. norm (3-6)	21.313

Bedragen x € 1.000

Leningenportefeuille

De omvang van de huidige leningenportefeuille bedroeg begin 2022 € 51,1 miljoen. In 2022 zijn geen nieuwe langlopende financieringen aangetrokken, enkel afgelost op lopende financieringen. Ultimo 2022 staat

er € 48,6 miljoen aan langlopende financieringen op de balans.

Kredietrisicobeheer

Het uitzetten van middelen in het kader van treasury is alleen nog toegestaan binnen de kaders van de ‘Regeling schatkistbankieren decentrale overheden’ waardoor zich geen kredietrisico’s voordoen. Bij het verstrekken van leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak worden, indien mogelijk, zekerheden of garanties gesteld.

Verstreckte leningen en garanties	1-1-2022	31-12-2022
Leningen aan verenigingen en stichtingen	3.942	4.765
Leningen aan financiële instellingen/ verbonden partijen	75	0
Hypotheekregeling	188	115
Deelnemingen	1.404	1.404
Kapitaalverstrekkingen aan deeln.	1.532	1.532
Totaal verstrekkingen	7.141	7.816

Garanties	9.092	10.615
Woningcorporatie/stichting		
Garanties WSW (achtervang)	30.659	30.996
Totaal garanties	38.560	41.613

Bedragen x € 1.000

Rente (resultaat)

Voor de financieringsbehoefte houden we rekening met een rentepercentage van 1% voor langlopende financieringen. Voor de interne doorberekening van de netto rentekosten naar de investeringen hanteren we een omslagpercentage van 1,56%.

Renteresultaat taakveld Treasury		Balans	%	2022 Prim	2022 Begr	2022 W	2022 S
Externe rentelasten over de korte en lange financiering		62.015		1.201	1.130	1.110	-20
Externe rentebaten verstrekte leningen	-/-			-53	-53	-137	-84
Saldo rentelasten en rentebaten		62.015		1.148	1.077	973	-104
Doorberekening rente grondexploitatie	-/-	3.660	1,12%	-42	-41	-30	11
Saldo toe te rekenen externe rente		58.355		1.106	1.036	943	-93
Rente over eigen vermogen:							
- Algemene reserve		10.487	0,00%				
- Bestemingsreserves		9.713	0,00%				
- Afschrijvingsreserves		52.016	1,56%	777	777	789	12
Rente over voorzieningen		4.819	0,00%				
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		135.390	1,39%	1.883	1.813	1.732	-81
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	135.390	1,56%	-2.096	-2.099	-2.024	75
Renteresultaat op het taakveld treasury				-213	-286	-292	-6

Bedragen x € 1.000

Paragraaf 5: Bedrijfsvoering

Organisatie

Onze gemeente is afgelopen jaren getransformeerd naar een wendbare organisatie. De LEV-waarden Leiderschap, Eigenaarschap en Vertrouwen zijn een belangrijke pijler geworden voor ons handelen. De organisatie heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld en zal in de komende jaren zich verder blijven ontwikkelen. Mede door de transformaties van het sociaal domein en het fysieke domein is er gezorgd dat we meer integraal en opgavegericht(er) zijn gaan werken. Sinds corona zijn we nog meer hybride gaan werken en n.a.v. de hack heeft er met behulp van een verbeterplan een verbeterslag plaatsgevonden.

Integriteit

Onze organisatie voldoet aan de basisvoorwaarden voor een goed integriteitsbeleid (tevens onderdeel van het organisatiebesluit 2015). Denk hierbij aan het hebben van vertrouwenspersonen, een gedragscode voor ambtenaren en bestuurders én een klokkenluidersregeling. Bij nieuwe werknemers werd integriteit o.a. onder de aandacht gebracht bij het afleggen van de ambtseed of belofte. Net als in

voorgaande jaren is integriteit in 2022 ook onderdeel geweest van het onboardingsprogramma voor nieuwe werknemers. In het aankomende jaar wordt onderzocht of integriteit een prominente plek in het digitale leerplatform (Online Hofacademie) kan worden weggezet.

Personeelsbeleid

De uiteenlopende ontwikkelingen waarmee de organisatie momenteel wordt geconfronteerd (organisatieontwikkeling, de corona- en hackcrisis, digitalisering, arbeidsmarktontwikkeling) maakt het meer dan ooit wenselijk om te investeren in de mensen in onze organisatie. In 2022 is een start gemaakt met de uitvoering van het plan “Blijven Ontwikkelen, Blijven Investeren” om ervoor te zorgen dat we een aantrekkelijke werkgever blijven en collega’s met goede talenten weten te vinden, te binden én te behouden. Daarnaast is aandacht voor mobiliteit, tijdige vervanging van collega’s, inclusie en scholing. De uitwerking van dit plan loopt door in 2023 en 2024.

Daarnaast is talentontwikkeling nog steeds een speerpunt in de organisatie. We geloven erin dat de kracht van onze organisatie in de talenten van onze

werknemers ligt. In 2022 en de jaren daarna blijven we hier aandacht voor houden.

We vinden het belangrijk om nieuwe werknemers een warm welkom te heten. Daarom zijn we in 2021 gestart met een nieuw digitaal onboardingsprogramma. In 2022 is het onboardingsprogramma verder doorontwikkeld. Naast het digitale onderdeel zijn er fysieke bijeenkomsten aan toegevoegd.

Sinds september 2022 zijn de Cao-onderhandelingen voor de cao per 2 januari 2023 gaande. Eind 2022 zijn de werkgeversorganisaties en vakbonden nog niet tot akkoord

Hybride werken

Het corona-virus heeft een enorme impact op onze samenleving. Het virus heeft onder meer een snelle omslag in werkend Nederland teweeggebracht. Werknemers waren genoodzaakt om zoveel mogelijk thuis digitaal te werken.

Om nu en in de toekomst goed aan te sluiten op deze verandering zijn de kansen en mogelijkheden onderzocht. In 2022 zijn er randvoorwaarden en uitgangspunten opgesteld om hybride te werken binnen onze organisatie. Hiervoor zijn goede (arbo)-voorzieningen nodig. In 2022 is er budget beschikbaar gesteld, zodat we vanaf 2023 het gebouw hybride-werken-proof kunnen inrichten en het tijd- en plaats onafhankelijk werken mogelijk maken.

Agenda digitalisering

Vanuit de Agenda digitalisering is het project Werken met Documenten opgepakt. Dit project had als doel om een moderne oplossing te bieden voor documentopslag, productiviteit en samenwerking. Binnen het project is Microsoft Teams ingericht voor afdelingen, projecten en andere samenwerkingsverbanden om te kunnen samenwerken aan documenten.

Tijdens het project hebben we een ambassadeursgroep opgericht met daarin vertegenwoordigers uit de organisatie. De ambassadeurs traden tijdens het project op als eerste aanspreekpunt op voor de betreffende afdelingen en hielpen mee bij de implementatie. Deze ambassadeursgroep is na afloop van het project gevraagd op te treden als permanent klankbord voor IT en een bijdrage te leveren aan toekomstige IT-projecten.

Eind 2022 is een vervolgtraject gestart voor informatiebeheer en archivering binnen Microsoft 365.

Informatieveiligheid

Als gemeente moeten wij voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit is een gezamenlijk normenkader voor alle overheidslagen. Die bestaat uit diverse informatiebeveiligingscontroles en -maatregelen met het oog op risico's. Zo wordt de beveiliging van informatie op orde gebracht en beheerst. In 2022

richten we net zoals voorgaande jaren onze acties met name op:

- Bewustwording
- Verantwoording
- Ontwikkeling

Op basis van de Visie ICT hebben wij dit najaar een besluit genomen over de wijze waarop wij ICT en informatieveiligheid organiseren in onze organisatiestructuur.

Met het project “De nieuwe werkelijkheid” is gewerkt aan de wederopbouw van een veilige en adequate ICT-infrastructuur. Met een interne audit is het programma in 2022 afgerond.

Voor de monitoring, detection and response (MDR) van onze automatiseringssystemen heeft de gemeente het NFIR ingehuurd. Zij voeren een 24/7 veiligheidstoezicht uit op ons netwerk en systemen. Bij afwijkingen wordt een ticket aangemaakt.

ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit. ENSIA helpt de gemeente in één keer verantwoording af te leggen over

informatieveiligheid gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Over 2022 heeft de gemeente voldaan aan alle gestelde normen m.b.t. haar DigiD aansluitingen, Suwinet, BRP en reisdocumenten, BRO en WOZ. De BIO, BAG en BGT zelfevaluatie over 2022 geeft aan dat we aan een aantal normen en bijbehorende maatregelen nog niet voldoen.

Inkoop- en aanbesteding

Het proces Inkoop en aanbesteding, met daaraan gekoppeld het proces Inhuur personeel, is sinds 1 november 2020 operationeel. In 2022 is dit proces geëvalueerd en aangepast. In Twents verband zal de samenwerking verder worden ontwikkeld. Tevens zal de inkoopkalender in Twents verband worden gepubliceerd.

De gemeente wil inkoopmanagement/opdrachtgeverschap richting leveranciers professionaliseren. Dit is ook een doel vanuit het verbeterplan hack. Voortdurend toets je of de dienst of het product bijdraagt aan de doelen die de gemeente wil realiseren. De keten van inkoop,

aanbesteding, contractbeheer en contractmanagement moet daarom vloeiend verlopen. Eind 2022 is gestart met een onderzoek hoe we dit binnen onze gemeente willen vormgeven en welke planning daarbij hoort.

Informatiemanagement

Informatiemanagement staat volledig in het teken van verder opbouwen en beheren van de systemen. Daarnaast is alle aandacht gericht op de implementatie van de nieuwe visie op informatisering en automatisering.

Rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie heeft in 2022 het onderzoek naar informatiebeveiliging, 'de perfecte storm' afgerond en aangeboden aan de raad. De aanbevelingen die hieruit volgde zijn unaniem door de raad aangenomen. Verder heeft de commissie de gebruikelijke quickscan naar de gemeenschappelijke regelingen opgeleverd. Deze laatste is in samenwerking met de overige Twentse rekenkamers uitgevoerd.

Doelmatigheidsonderzoek

Omdat in 2022 de prioriteit lag bij het opstellen van de jaarrekening 2020 en de jaarstukken 2021 en de daarmee samenhangende werkzaamheden voor de interne controles is geen doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd.

Rechtmatigheid

De jaarrekening 2020 en de jaarstukken 2021 zijn, ten gevolge van de cyberaanval, pas in oktober 2022 door de raad vastgesteld. Bij de jaarrekening 2020 was een accountantsverklaring gevoegd met een oordeelsonthouding, omdat ten gevolge van de cyberaanval een groot deel van de financiële gegevens en brondocumentatie niet meer beschikbaar was. Voor de jaarrekening 2021 waren meer gegevens beschikbaar. Bij die jaarrekening is een accountantsverklaring met beperking inzake de getrouwheid en rechtmatigheid gevoegd.

De invoeringsdatum voor het afleggen van een rechtmatigheidsverklaring over de jaarrekening door het college is door het Rijk uitgesteld. Voor het

eerst zal het college deze verklaring moeten afleggen over het boekjaar 2023. De voorbereidingen hiervoor, waarbij de gemeenteraad wordt betrokken, worden daarom in 2023 getroffen.

Interne duurzaamheid

In 2022 zijn er, mede door een gebrek aan personele capaciteit, geen grote veranderingen doorgevoerd. Er zijn voorbereidingen getroffen voor het opstellen van duurzame meerjarenonderhoudsplannen (DMJOP's) van het maatschappelijk vastgoed. De DMJOP's gaan inzicht geven in kansen met betrekking tot duurzaamheid.

Financiële nota's

Op grond van artikel 212 Gemeentewet stelt de gemeenteraad bij verordening de uitgangspunten vast voor het financiële beleid, het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie. Als basis kennen we de [Financiële Verordening 2017](#). Hierop zijn de volgende nota's gebaseerd:

- [Nota waardering en afschrijving vaste activa 2022](#)
- [Nota reserves en voorzieningen 2022](#)
- [Treasurystatuut 2021](#)
- [Nota Risicomanagement](#)
- [Nota Grondbeleid](#)

Op 7 februari 2023 zijn de geactualiseerde nota's 'waardering en afschrijving vaste activa 2022' en 'reserves en voorzieningen 2022' vastgesteld door de raad. Deze nota's treden met terugwerkende kracht in werking per 1 januari 2022.

De actualisatie van de nota risicomanagement en de nota grondbeleid is doorgeschoven naar 2023.

Paragraaf 6: Verbonden partijen

Algemeen

Voor de uitvoering van een aantal taken heeft de gemeente Hof van Twente zich verbonden met andere partijen. Daarbij kent de regionale samenwerking verschillende varianten.

Deze paragraaf verschaft inzicht in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente bij verbonden partijen.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn die rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Onder financieel belang wordt verstaan: beschikbaar gestelde middelen, die kwijt zijn in geval van faillissement van de verbonden partij of waarvoor de gemeente aansprakelijk is als de

verbonden partij haar verplichtingen niet na kan komen.

Over het algemeen gaat het bij verbonden partijen om vennootschappen waar de gemeente aandelen in heeft en gemeenschappelijke regelingen, zoals de Regio Twente en de Veiligheidsregio, waarin bij wijze van verlengd lokaal bestuur publieke belangen worden gediend.

De deelname in rechtspersonen is voor een deel historisch gegroeid. Deze zijn vooral ingegeven door het feit dat private partijen in het verleden bepaalde publieke belangen niet of onvoldoende konden waarborgen.

Instellingen waar de gemeente door een subsidierelatie uitvoering van beleid wil bereiken, behoren in dit kader niet tot de verbonden partijen. Samenwerkingsvormen die niet in rechtspersonen zijn ondergebracht behoren ook niet tot verbonden partijen. Uiteraard blijft de gemeente de beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden ten aanzien van deze partijen, direct dan wel indirect.

In paragraaf 2 wordt gekeken naar de risico's en het (benodigde) weerstandsvermogen van verbonden partijen.

Grip op verbonden partijen / Top X

De Nota verbonden partijen is een leidraad voor beleid, structuur, sturing en grip op de verbonden partijen vanuit het college en de raad en hun afgevaardigde bestuursleden.

Van alle verbonden partijen is een "top X" benoemd waarvan het wenselijk wordt geacht om die nadrukkelijker te monitoren gezien de belangen die hiermee kunnen spelen:

1. Samen Twente
2. Omgevingsdienst Twente
3. SWB
4. Stadsbank
5. Twence

Ontwikkelingen verbonden partijen

Per verbonden partij wordt kort het doel, de bijdrage aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen en, voor zover van toepassing, relevante ontwikkelingen

beschreven. Daarna is een tabel opgenomen met de (minimale) financiële gegevens. Deze zijn deels op basis van vastgestelde gegevens, deels op basis van (afgegeven) indicaties (BBV-voorschriften).

Gemeenschappelijke regelingen

SamenTwente

Bij de splitsing van de Regio Twente is een gezondheidsorganisatie ontstaan. De organisatie bestaat uit de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Twente (GGD Twente), Veilig Thuis Twente (VTT) en de Organisatie voor (inkoop van) Zorg en Jeugd in Twente (OZJT). Zowel Kennispunt Twente als Samen14 en Twentse Koers zijn als gast ondergebracht.

Voor de Sociaal Economische Structuurversterking is de Stichting Twente Board opgericht. Hierin is ook het strategisch beleid voor vrijetijdseconomie ondergebracht. Verder is de bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente. De gastheerschappen van de overige Coalitions of the

Willing zijn overgenomen door diverse gemeenten in de regio.

Eind 2022 heeft het Algemeen Bestuur van SamenTwente besloten te stoppen met de ontwikkeling van het digitaal jeugdossier (GGiD). De directe financiële consequenties zijn verwerkt in de jaarstukken 2022 van Samen Twente. In de raadsbrief van 14 december 2022 is uw raad hierover geïnformeerd.

Veiligheidsregio Twente

In de Veiligheidsregio Twente (VRT) werken de brandweer, geneeskundige hulpverlening (GHOR), de politie en de 14 Twentse gemeenten samen aan een veilig Twente. De VRT zet zich in voor effectieve voorbereiding op en bestrijding van crises en rampen (wettelijke verplichting).

Omgevingsdienst Twente (ODT)

De Omgevingsdienst Twente (ODT) is opgericht voor de uitvoering van milieutaken voor de Twentse gemeenten.

Een belangrijke wijziging in 2022 is het besluit tot overgang van een systeem van inputfinanciering (o.b.v. door de gemeente in 2019 ingebrachte formatie) naar outputfinanciering (afrekenen op basis van daadwerkelijk afgenomen producten).

Met als doel een structureel duurzame financiering gericht op wat er nodig is (en niet op wat er beschikbaar is) aan budget en waarbij alle deelnemers betalen voor wat zij krijgen.

Het resultaat van deze herijking is structureel van aard en geldt vanaf het begrotingsjaar 2024. Op basis van de huidige inzichten heeft dit gevolgen voor onze begroting. Onze bijdrage aan de ODT wordt hiermee naar verwachting hoger.

In 2022 is er sprake van een overschrijding van de kosten. Onder andere door toename van het aantal bedrijven met milieubelastende activiteiten, de landelijke handhavingsstrategie (LHS) wordt strikt toegepast waardoor er sneller bestuursrechtelijke handhavingstrajecten worden opgestart en hiervoor juridische capaciteit nodig is, complexere vergunning-c.q. handavingsdossiers waar veel advieswerk op

van toepassing is en het ambitieniveau van Hof van Twente (positief vestigingsklimaat) werkt kosten verhogend.

In de raadsbrief van 10 november 2022 is uw raad hierover geïnformeerd.

We zullen voor 2023 en verder de processen zorgvuldig monitoren en bijstellen waar nodig.

Recreatieschap

Het recreatieschap houdt zich bezig met exploitatie en beheer van de recreatieparken Hulsbeek (Oldenzaal), Rutbeek (Enschede) en Lageveld(Wierden). Daarnaast onderhoudt Routenetwerken Twente 380 km recreatieve Twentse routes voor fietsen, wandelen, mountainbiken, paardrijden en auto's. Tot slot regelt het recreatieschap toeristische promotie en marketing.

SWB

De gemeente Hof van Twente heeft de uitvoering van het 'restant van de SW' en de uitvoering van 'Nieuw

Beschut' gemandateerd aan SWB. Daarnaast is de SWB ketenpartner en voorkeursleverancier voor de uitvoering van arbeidsontwikkeling binnen de Participatiewet. SWB voert in het kader van de ketensamenwerking met gemeenten en Werkplein verschillende soorten re-integratietrajecten uit voor de gemeentelijke doelgroep van de Participatiewet. Onder de naam Gildebor wordt het beheer en onderhoud van de openbare ruimte voor de gemeenten Hengelo en Hof van Twente uitgevoerd.

Het toekomstbeeld voor de SWB laat uitdagingen zien. Ingezet wordt op de verandering naar een nieuw sociaal ontwikkelbedrijf. Daarnaast dient Gildebor de sociale onderneming te zijn waar kwaliteit beheer openbare ruimte en arbeidsontwikkeling samengaan. SWB werkt hiertoe samen met gemeenten aan een strategienota om meerjarenvisie en beleid vorm te geven.

Stadsbank Oost Nederland

De Stadsbank is een kredietbank die (financiële) dienstverlening aan biedt aan mensen die financiële

problemen ondervinden. Het gaat hier om kredietverlening, budgetbeheer, schuldhelpverlening en bij bewindsvoering schuldsanering.

Het toekomstprofiel van de Stadsbank is een klant- en resultaatgerichte expertise organisatie in optimale verbinding met en faciliterend naar gemeenten en hun regie op het sociaal domein.

Op basis van de nieuwe strategische koers is gewerkt aan een ingroeipad om in 2023 invulling te gaan geven aan de dienstverleningsvarianten aan de deelnemende gemeenten. Vanuit Hof van Twente is van de drie varianten 'ontzorging', 'hybride' en 'basis' gekozen voor ontzorging.

Euregio

De grensoverschrijdende gemeentelijke samenwerking die plaatsvindt in Euregio-verband kent belangrijke toeristische en economische pijlers.

De Euregio houdt zich bezig met belangenbehartiging, samenwerking op sociaal-

cultureel gebied, advisering met betrekking tot grensoverschrijdend werknemersverkeer, het versterken van de economische structuur via Interreg-fondsen en intergemeentelijke samenwerking in de meest brede zin van het woord.

Crematoria Twente

Deze organisatie zorgt voor het in stand houden en exploiteren van crematoriumvoorzieningen in de regio. De deelname wordt beschouwd als een publieke taak bij een brede invulling van de Wet lijkbezorging. In 2021 is de kadernotitie toekomst Crematoria Twente geactualiseerd en behandeld in de gemeenteraad. De meerderheid van de deelnemende gemeenten heeft besloten betrokken te willen blijven wil bij Crematoria Twente. De gemeente Berkelland treedt per 1 januari 2023 uit de gemeenschappelijke regeling.

Vennootschappen en coöperaties

Twence

Het doel van Twence is de terugwinning van

grondstoffen en energie uit afval door duurzame en betaalbare verwerking van afval en bevordering van de samenwerking op het gebied van innovatief afvalbeleid (circulaire economie). Het huidige strategische beleidsplan is vastgesteld voor de periode 2020-2023. De komende periode wordt aan de actualisatie van het beleidsplan gewerkt.

De nieuwe leveringsovereenkomst is in 2022 door alle aandeelhouders afgesloten. De wens van een aantal gemeenten die hebben aangegeven niet langer aandeelhouder te willen zijn blijft onderwerp van gesprek. Daarnaast loopt er een juridische procedure, die door Afvalverwerking Rijnmond (AVR) is gestart, tegen Twence en de aandeelhoudende gemeenten ten aanzien van de bestaande investering-constructie.

Twente Milieu

Twente Milieu is actief op het gebied van afvalinzameling, om uitvoering te geven aan de wettelijke zorgplicht van de deelnemende gemeenten. Daarnaast voert men het beheer van de

openbare ruimte uit voor enkele van die gemeenten. Bij het verzamelen van afval richt Twente Milieu zich op hergebruik van grondstoffen. Het huidige strategisch beleidsplan is vastgesteld voor de periode 2020-2023.

Cogas

Cogas zorgt voor het beheren, onderhouden en verbeteren van infrastructuur in Oost-Nederland. Dit doen ze voor gas, elektriciteit, stadsverwarming en duurzame energie. Het is de ambitie van Cogas om in de energietransitie een belangrijke rol voor haar aandeelhouders en daarmee voor de regio te blijven vervullen.

De Wet Voortgang Energietransitie (VET) legt daarbij beperkingen op aan de activiteiten die een netwerkbedrijf mag ontwikkelen. De verwachte benodigde investeringen in de energietransitie kunnen de vermogenspositie en het dividendbeleid wel onder druk zetten.

Vitens

Het waterleidingbedrijf wil op een duurzame basis een uitstekende kwaliteit drinkwater leveren met een excellente dienstverlening (leveringszekerheid).

Door de toenemende vraag naar drinkwater staat Vitens voor een enorme investeringsopgave waardoor het resultaat onder druk staat. De mogelijkheid van tariefstijgingen is beperkt doordat die zijn gekoppeld aan de renteontwikkeling. Daarom kan Vitens geen dividend uitkeren.

BNG Bank

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De BNG biedt financiële diensten op maat zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen.

In 2022 is besloten om het kantoorpand in Den Haag te renoveren.

Wadinko

Wadinko is een participatiemaatschappij, die vooral in Overijssel actief is. Het voornaamste doel is bevordering van de regionale werkgelegenheid.

Ontwikkelingsmaatschappij Zenkeldamshoek

Het industrieterrein Zenkeldamshoek in Goor wordt in het kader van een publiekrechtelijke samenwerkingsovereenkomst ontwikkeld door de gemeente en BNG Gebiedsontwikkeling. De verdere ontwikkeling geschiedt vanuit de samenwerkingsovereenkomst Ontwikkelingsmaatschappij Zenkeldamshoek (OMZ). De gemeente heeft hierbij 50% zeggenschap en is voor 20% risicodragend. Zie ook paragraaf 7. Grondbeleid.

Enexis

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De

vennootschap heeft als doel het realiseren van een duurzame energievoorziening en regie nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen en excellent netbeheer uit te voeren. De energietransitie heeft grote impact op de activiteiten en investeringsniveau van Enexis. De huidige (tarief)regulering faciliteert deze groei in investeringen onvoldoende. Om de groei als gevolg van de energietransitie ook in de toekomst te kunnen financieren, kijkt Enexis kritisch naar haar eigen efficiency en is de organisatie in gesprek met de reguleringsinstanties.

Overige deelnemingen naar aanleiding van verkoop

Essent (PBE en CSV)

De vennootschappen Publiek Belang Elektriciteitsproductie (PBE) en Claim Staat Vennootschap (CSV) zijn opgericht ter afwikkeling van zaken die voortkomen uit de verkoop van Essent in 2008. De verwachting is dat PBE in 2023 kan

worden opgeheven. CSV zal voorlopig nog voortbestaan.

Zuiver Hof van Twente

Doel van de gemeente is een energieneutraal Hof van Twente in 2035. Zuiver BV beoogt hieraan een bijdrage te leveren door het ontwikkelen van projecten die gericht zijn op de lokale opwek van duurzame energie.

In 2020 is het eerste project opgeleverd, namelijk Zonnepark Entersestraat. Voor het zonnepark Herike-Elsen wordt met ECHT, Hof op Rozen en de buurtcoöperatie toegewerkt naar een gezamenlijke realisatie van het zonnepark.

Stichtingen en verenigingen

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

De VNG behartigt de belangen van alle gemeenten bij andere overheden, waaronder de provinciale overheden, de Tweede Kamer en het kabinet.

Daarnaast adviseert de VNG alle leden over actuele ontwikkelingen.

VNG Overijssel

Provinciale afdeling van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Zorgt voor Behartiging van de gezamenlijke Overijsselse belangen (adviseren, coördineren en stimuleren).

VEGANN

Vegann is de Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders binnen Noord-Nederland van netwerkbedrijf Enexis. Namens deze gemeenten is Vegann lid van de Aandeelhouderscommissie en Aandeelhoudersvergadering Enexis en verwoordt hierin de stem van de aandeelhoudende noordelijke gemeenten.

P10

De P10 is een samenwerkingsverband tussen, inmiddels 31, plattelandsgemeenten in Nederland.

Samen trekken deze gemeenten op in de behartiging van plattelandsbelangen richting de landelijke overheid, Brussel en de VNG.

In november 2022 is Ellen Nauta benoemd als nieuwe voorzitter van de P10. Vanaf 2023 valt daarmee de uitvoeringsorganisatie ook onder beheer van Hof van Twente.

Financiële gegevens verbonden partijen

Verbonden partij	Indeling risico	Aandeel Hof van Twente	Eigen vermogen 31-12-2021	Eigen vermogen 31-12-2022	Eigen vermogen 31-12-2023	Vreemd vermogen 31-12-2021	Vreemd vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 31-12-2023	Resultaat 2021	Resultaat 2022	Resultaat 2023	Dividend / Bijdrage (-) 2021	Dividend / Bijdrage (-) 2022	Dividend / Bijdrage (-) 2023
------------------	-----------------	------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------	----------------	----------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------

Gemeenschappelijke regelingen														
Samen Twente	Hoog	5,53%	16.055.000	7.138.000	6.939.000	21.833.000	19.242.000	17.190.000	489.000	-	-	-2.200.000	1.828.000	-1.774.000
Veiligheidsregio Twente	Hoog	5,53%	2.034.000	915.000	176.000	57.791.000	64.838.000	67.660.000	1.300.000	-	-	-2.550.000	-2.622.000	-2.751.000
Omgevingsdienst Twente	Hoog	8,30%	2.347.000	631.000	631.000	1.914.000	1.362.000	1.362.000	1.217.000	-	-	-1.017.000	-1.492.000	-1.259.000
Recreatieschap Twente	Laag	5,53%	-	1.018.000	740.000	-	3.420.000	3.482.000	-	-	-	-	-158.000	-165.000
SWB	Gemiddeld/ Hoog	33,33%	5.670.000	4.188.000	3.588.000	6.110.000	6.110.000	6.110.000	591.000	-	-	-6.600.000	-6.600.000	-6.433.000
Stadsbank Oost Nederland	Gemiddeld	4,55%	971.000	1.088.000	892.000	14.781.000	14.829.000	14.591.000	-117.000	-	-	-227.000	-272.000	-270.000
Euregio	Laag	0,76%	2.523.000	2.523.000	2.523.000	12.189.000	12.189.000	12.189.000	218.000	-	-	-13.000	-13.000	-13.000
Crematoria Twente	Laag	5,00%	1.550.000	1.579.000	1.579.000	31.000	-	-	136.000	360.000	360.000	-	-	-

Vennootschappen en coöperaties														
Twence	Gemiddeld	5,46%	149,6 mln	-	-	168,1 mln	-	-	12,1 mln	-	-	382.000	335.000	195.000
Twente Milieu	Gemiddeld	7,87%	12,6 mln	-	-	18,1 mln	-	-	1,3 mln	-	-	68.000	-	-
Cogas	Gemiddeld/ Hoog	13,15%	144,771 mln	-	-	116,7 mln	-	-	5,5 mln	-	-	5.270.000	1.326.000	1.326.000
Vitens	Gemiddeld	1,16%	600,3 mln	-	-	1.387,8 mln	-	-	19,4 mln	-	-	-	-	-
BNG Bank	Laag/ Gemiddeld	0,28%	5.062 mln	-	-	143,995 mln	-	-	236 mln	-	-	285.000	359.000	200.000
Wadinko	Laag	6,00%	74,1 mln	-	-	6 mln	-	-	8,7 mln	-	-	-	181.000	72.000

Financiële gegevens verbonden partijen

Verbonden partij	Indeling risico	Aandeel Hof van Twente	Eigen vermogen 31-12-2021	Eigen vermogen 31-12-2022	Eigen vermogen 31-12-2023	Vreemd vermogen 31-12-2021	Vreemd vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 31-12-2023	Resultaat 2021	Resultaat 2022	Resultaat 2023	Dividend / Bijdrage (-) 2021	Dividend / Bijdrage (-) 2022	Dividend / Bijdrage (-) 2023
Ontwikkelings- maatschappij Zenkeldamshoek BV	Gemiddeld	20%/ 50%	47.000	-	-	41.000	-	-	1.000	-	-	-	-	-
Ontwikkelings- maatschappij Zenkeldamshoek CV	Gemiddeld	20%/ 50%	5,4 mln	-	-	1,9 mln	-	-	640.000	-	-	-	-	-
Enexis	Gemiddeld	0,28%	4.241 mln	-	-	5.154 mln	-	-	199 mln	-	-	210.000	279.000	140.000
PBE	Laag	0,28%	1,5 mln	-	-	7.000	-	-	-37.000	-50.000	-	-	-	-
CSV Amsterdam	Laag	0,28%	312.000	-	-	23.000	-	-	-43.000	-100.000	-	-	-	-
Zuiver Hof van Twente	Gemiddeld	100,00%	245.000	-	-	9.000	-	-	75.000	-	-	-	-	-

* Financiële informatie verbonden partijen voor zover (actueel) bekend opgenomen.

* Dividend betreft de uitkering over het jaar waarin het resultaat wordt uitgekeerd.

* Het eigen en vreemd vermogen ultimo 2022 en 2023 is gebaseerd op het verwachte vermogen. Dit geldt ook voor het resultaat en bijdrage 2023.

Paragraaf 7: Grondbeleid

Perspectiefnota grondexploitaties

Beleid

Uitgangspunt vormt de in 2015 vastgestelde [Nota Grondbeleid](#). Het uitgangspunt hierbij is dat de gemeente actief sturing wenst te geven aan ruimtelijke ontwikkelingen. Hierbij past een actieve en regisserende rol, waarbij gemeente uitgezonderd de ontwikkeling van eigen gronden, een voorkeur heeft voor een faciliterend grondbeleid. Als de gemeentelijke regie zeer gewenst is, kan de gemeente een actieve rol innemen en gebruik maken een budget voor strategische verwerving. In november 2021 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin is aangegeven de faciliterende rol los te laten en over te gaan naar een actief grondbeleid. De keuze zal worden opgenomen in de actualisatie van de nota grondbeleid in 2023. Dit betekent dat we naast het faciliterend grondbeleid vaker actief grondbeleid zullen toepassen.

Strategische verwerving

Jaarlijks wordt bij de vaststelling van de begroting door de raad een raamkrediet (€1,0 miljoen) voor strategische verwerving van gronden beschikbaar gesteld, bedoeld om slagvaardig te kunnen handelen. In 2022 is er één verwerving geweest. Dit betrof de beëindiging van het erfpachtrecht van het café behorend bij de sporthal de reiger in Delden.

Particuliere Plannen

Daar waar gekozen wordt voor faciliterend grondbeleid wordt gebruik gemaakt van het daarbij behorende instrumentarium. Daarbij wordt meestal gebruik gemaakt van een (anterieure) overeenkomst, waarbij het kostenverhaal voor de gemeente wordt geregeld. In 2022 zijn de volgende exploitatie-overeenkomsten gesloten:

- Delden, Noordwal 72, realisatie 15 appartementen;
- Hengevelde Diepenheimsestraat 63, realisatie 1 woning;
- Bentelo, Kastanjestraat 33, realisatie 1 woning;

- Delden, Langestraat 127b, realisatie 1 woning.

Grondprijzen

In 2022 zijn de grondprijzen verhoogd met 1%. Daarmee gelden voor 2022 de volgende grondprijzen (excl. BTW). Het prijspeil beweegt zich tussen € 214 en € 262 per m².

Winstneming grondexploitaties

In de vastgestelde nota grondbeleid van 2015 zijn ook de richtlijnen bij (tussentijds) winstneming vastgesteld. Bij het nemen van resultaten wordt het Percentage of completion toegepast. Resultaten van winstgevendende complexen worden genomen en afgezet tegen de raming van kosten en opbrengsten. Het voordelige saldo van de grondexploitaties voor 2022 op basis van deze methode is bepaald op € 731.370. Daarnaast vindt er een afboeking plaats voor het perceel Bentinck van € 84.283 omdat het perceel te veel beperkingen kent voor het realiseren van een woning.

Weerstandsvermogen (zie ook paragraaf 2)

Het noodzakelijk weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's binnen de grondexploitaties wordt binnen de reserve grondexploitatie afgedekt. De omvang van de reserve grondexploitatie komt bij de jaarrekening 2022 uit op ca. € 2,55 miljoen en de benodigde weerstandscapaciteit op € 1,19 miljoen. Hierdoor is het mogelijk om (bij de zomerbrief 2023) € 0,9 miljoen te laten vrijvallen naar de algemene reserve. De ratio voor het aanwezige weerstandsvermogen komt daarna uit op 1,4 en bevindt zich daarmee binnen de geformuleerde marge tussen 1,0 en 1,4.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 is de invoering van de vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven een belangrijke wijziging die veel gevolgen heeft voor met name de opzet van en administratie rond grondexploitaties. Inmiddels hebben we voor de jaren 2016 t/m 2021 aangifte gedaan. Voor deze aangiften is een jaarwinstberekeningssystematiek uitgewerkt

die in lijn is met de vaststellingsovereenkomst gemeentelijke grondbedrijven (VSO). De jaarlijkse kosten komen ten laste van de reserve grondexploitatie. Voor 2022 waren deze kosten ca. € 77.000.

BBV- verslaggeving regels rondom grondexploitaties

Voor een goede uitvoering van deze nieuwe belastingplicht heeft de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een Notitie Grondexploitaties opgesteld. Vanaf juli 2019 is een nieuwe [Notitie Grondexploitaties](#) van de commissie BBV van toepassing.

Stand van zaken Grondexploitaties

Onderstaand wordt de stand van zaken van de grondexploitaties gegeven. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in Gronden in exploitatie en Materiële vaste activa.

Gronden in exploitatie

Bentelo buiten

In maart 2022 is de exploitatieopzet van Bentelo buiten door de gemeenteraad vastgesteld met een negatief resultaat van € 96.000. Vanuit de woonwensen is er, in een participatief traject middels collectie particulier opdrachtgeverschap met potentiële bewoners, gewerkt aan de invulling van dit gebied.

Dit heeft geresulteerd in een plan van 12 woningen en in 2022 zijn alle kavels ook verkocht.

De exploitatieopzet is bij de behandeling van de begroting in november 2022 herzien met een positief resultaat van € 53.000 als gevolg van een gunstig aanbestedingsresultaat bij het bouwrijpmaken. Nadat de woningen gerealiseerd zijn, wordt gestart met het woonrijpmaken. Het risicoprofiel is beperkt omdat alle kavels zijn verkocht.

Heeckeren 1a

In 2020 zijn de laatste kavels verkocht. Het woonrijpmaken is in 2022 afgerond en daarmee kan het complex worden afgesloten met een aanvullend

resultaat van € 76.000. Het totale resultaat komt daardoor uit op € 341.000 en dit is € 54.000 hoger dan het geraamde resultaat in 2022.

Hemmelweg

Bij dit complex moet nog één perceel worden verkocht, waarna het woonrijpmaken kan worden afgerond. Voor deze kavel is een koopovereenkomst gesloten en verkoop zal plaatsvinden in 2023. Het risicoprofiel is beperkt.

De Marke 3

Bij dit complex zijn in 2022 33 kavels verkocht. Voor de resterende 18 kavels van fase 2 wordt verwacht dat deze in 2023 worden verkocht. In 2023 zal gestart worden met de bestemmingsplanprocedure voor fase 3. Hier kunnen ca. 20 woningen worden gerealiseerd. Nadat de woningen van fase 2 zijn gerealiseerd kan in 2024 gestart worden met het woonrijpmaken.

In 2022 is de grondexploitatie herzien en deze voorziet in een positief resultaat van € 1.810.000. Op basis van de systematiek van winstneming is een aanvullend resultaat gerealiseerd van € 655.000. Het risicoprofiel voor dit complex is op dit moment beperkt.

De vastgestelde exploitatieopzet kent een positief resultaat dat ruim voldoende is om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen.

Materiële vaste activa

De Esch III

Het perceel ten behoeve het plan de Esch gebied 3 in Markelo is al jaren in gemeentelijk bezit. Medio 2022 zal is gestart met de voorbereidingen van de bestemmingsplanprocedure voor ca. 3 ha. Dit plan maakt onderdeel uit van het plan Markelo Noord. Het betreft een gezamenlijk plan met de gronden ten westen van de Noordachtersweg die in eigendom zijn bij een ontwikkelaar. Het is de bedoeling om in het gezamenlijke gebied de Esch 3 en Markelo Noord

ca. 110 woningen te realiseren met een ontsluitingsweg naar de Holterweg voor de nieuwe woningen en de bestaande woningen op de Esch. Verwacht wordt dat het bestemmingsplan in de 2e helft van 2023 door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Aangezien de andere 3,6 ha van de Esch vooralsnog niet in ontwikkeling wordt genomen is dit deel afgeboekt bij de jaarrekening 2020 en toegevoegd aan de overige ruilgronden.

Hemmelweg (kwekerij)

In het voorjaar van 2019 is gestart met de planvorming voor deze locatie. In overleg met de dorpsraad is een groep starters geformeerd, die een voorkeur voor deze locatie hebben. Deze starters hebben geparticipeerd bij de ontwikkeling van dit gebied dat heeft geresulteerd in een plan voor 12 woningen. Het bestemmingsplan is in 2021 door de raad vastgesteld en in maart onherroepelijk. De exploitatieopzet komt medio 2023 in de gemeenteraad aan de orde, waarna gestart gaat worden met het bouwrijpmaken. De meeste kavels

worden verkocht aan de eerste groep starters die betrokken waren bij de planvorming.

Schoollocaties Delden met sporthal de Reiger

In Delden is een nieuw integraal kindcentrum en een nieuwe sporthal gerealiseerd. Hierdoor zijn de schoollocaties Toonladder en Rannink en de locatie van de sporthal de Reiger vrijgekomen voor woningbouw. De locatie van de Toonladder wordt in samenhang met de sporthal ontwikkeld in één bestemmingsplan. Deze gezamenlijke locatie is ca. 10.000 m² groot. Dit bestemmingsplan dat voorziet in ca. 40 sociale huurappartementen en 17 grondgebonden woningen op de locatie van de Toonladder is in het 1e kwartaal van 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Afhankelijk van de reacties kan de exploitatieopzet eind 2023 door de gemeenteraad worden vastgesteld, waarna gestart kan worden met het bouwrijpmaken. Het bestemmingsplan voor de locatie van de Ranninkschool komt medio 2023 in de gemeenteraad. Deze locatie is ca. 4.000 m² en

afhankelijk van de invulling kunnen ca. 12 woningen worden gerealiseerd.

Schoollocatie in Markelo

In Markelo is een nieuw integraal kindcentrum gerealiseerd. Hierdoor is de locatie de Welp beschikbaar gekomen voor woningbouw. Vanaf begin 2023 wordt deze locatie tijdelijk gebruikt ten behoeve van de opvang voor asielzoekers. Verwacht wordt dat in 2024 gekozen wordt voor de toekomstige invulling van de locatie.

Locatie Kerkegaarden in Diepenheim

De locatie is bijna 2.000 m² en begin 2023 is een bestemmingsplan door de gemeenteraad vastgesteld dat voorziet in 7 grondgebonden woningen voor starters. Verwacht wordt dat de exploitatieopzet in de eerste helft van 2023 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd en dat daarna gestart wordt met de sloop en het bouwrijpmaken van de voormalige slooplocatie.

Gronden en terreinen

De locaties **Bentinck** en Enterseweg wachten op definitieve afwikkeling. De locatie aan de Enterseweg is in 2022 verkocht tegen een lager bedrag dan de boekwaarde. Het verschil van ca. € 300.000 is in 2020 reeds ten laste van de Reserve grondexploitatie gebracht. De locatie Bentinck betrof een voormalige woning in eigendom van gemeente die een aantal jaren geleden gesloopt is. Daarna is het perceel een aantal jaren in de verkoop geweest. Het perceel kent echter te veel beperkingen waardoor potentiële kopers steeds afhaken. Financieel is er daarom voor gekozen om de boekwaarde van dit perceel ter grootte van € 84.283 af te boeken ten laste van de reserve Grondexploitatie.

Bedrijfslocatie TSB-terrein

Vanaf oktober 2020 is dit gebied in eigendom van de gemeente. Het gaat hierbij 14 ha (waarvan 8 ha bedrijventerrein en 6 ha grasland). Aangevuld met het zwembadterrein, perceel Wheeweg, perceel Bouwens gaat het om 17,5 ha. Onder de werknaam

Op Stoom wordt het gebied in delen ontwikkeld ten behoeve van Wonen, werken, behoud erfgoed, infrastructuur, biodiversiteit grond en water.

De rentelasten en overige exploitatielasten worden jaarlijks afgedekt door de huurinkomsten.

In 2021 zijn belangrijke stappen gezet door de aanleg van de ontsluitingsweg die Enterseweg verbindt met Bunschotenstraat en de werkzaamheden voor het masterplan.

In 2022 is het masterplan door de gemeenteraad vastgesteld. Tevens is gestart met de invulling van de zwembadlocatie en de parkrand zuid. Dit bestemmingsplan dat voorziet in de realisatie van 110 woningen wordt medio 2023 aan de gemeenteraad voorgelegd. In 2022 is een subsidie vanuit het rijk (Woningbouwimpuls, WBI) van € 1.800.000 binnengehaald. Deze subsidie en de eerder toegekende subsidie van de provincie en het saldo van de huuropbrengsten zijn toegevoegd aan de Reserve TSB. Deze reserve is op per 31-12-22 € 2.468.000 en is bedoeld voor toekomstige onrendabele onderdelen die gesaneerd moeten

worden en het stadspark. In 2023 wordt ook gestart met de invulling van de noordelijke sportrand waar een locatie wordt aangewezen voor ca. 5 woonwagens. Tevens wordt in 2023 een start gemaakt met de ruimtelijke invulling van de fabriek

Overige ruilgronden

De locaties Waterlanden en Entersestraat worden inmiddels gebruikt ten behoeve van zonneparken voor een periode van 15 jaar. Daarmee worden de rentekosten afgedekt door de huurinkomsten.

Daarnaast heeft de raad op 29 juni 2021 ingestemd met de aankoop van ca. 2 ha aan de Herikerweg in Markelo voor de aanleg van een zonnepark. Verwacht wordt dat dit zonnepark in 2023 in gebruik kan worden genomen.

Daarnaast heeft de gemeente nog ruim 12 ha agrarische grond in bezit. Deze gronden zijn gewaardeerd tegen een agrarische waarde en daarmee zijn de risico's beperkt.

Ontwikkelingsmaatschappij Zenkeldamshoek (OMZ)

Dit betreft geen gemeentelijke grondexploitatie maar een publiek private Samenwerking (PPS) en valt onder de deelnemingen (zie ook paragraaf verbonden partijen). De gemeente heeft hierbij 50% zeggenschap en is voor 20% risicodragend.

De laatst vastgestelde grondexploitatie van december 2022 kent een positief resultaat van € 1.200.000. Het bestemmingsplan voor de 2^e fase van Zenkeldamshoek (ca. 7 ha) is in 2022 onherroepelijk geworden. In 2023 wordt gestart met het bouwrijpmaken waarna gestart kan worden met het woonrijpmaken.

De risico's voor deze deelneming zijn beperkt.

Resultaten

Het eindresultaat van de actuele grondexploitaties zoals eerder genoemd, wordt geraamd op € 806.000 (exclusief effecten vennootschapsbelasting, maar na tussentijdse winstneming van € 731.000). Bij de paragraaf 7 van de begroting 2024 wordt ingegaan

op de gerealiseerde en verwachte resultaten van de grondexploitaties. Geconcludeerd wordt dat de risico's van de plannen die in exploitatie zijn beperkt zijn.

Bij de complexen voor de langere termijn worden de herziene exploitatieopzetten jaarlijks aan de gemeenteraad voorgelegd. Kleinere en binnenstedelijke plannen kennen financieel hogere risico's. Er is sprake van een minder gespannen woningmarkt dan de laatste jaren. Het blijft zaak de veranderende marktomstandigheden te blijven volgen.

Paragraaf 8: Wet open Overheid

Wet open overheid

Vanaf 1 mei 2022 is een gedeelte van de Wet open overheid in werking getreden. Dit deel van de wet is een vervanging van, en een aanvulling op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Dit betekent dat vanaf 1 mei 2022 de Wob-verzoeken zijn vervangen door Woo-verzoeken. Een van de verplichtingen per 1 mei 2022 was het aanwijzen van een of meer Woo-contactpersonen voor de beantwoording van vragen over de beschikbaarheid van publieke informatie. Het college heeft besloten het serviceteam aan te wijzen als Woo-contactpersoon voor onze gemeente.

Daarnaast hebben we er in 2022 voor gezorgd dat personen via een digitaal aanvraagformulier informatie kunnen opvragen. Vanaf augustus 2022 zijn er 10 Woo verzoeken ingediend bij de gemeente.

Het tweede gedeelte van de wet verplicht overheidsorganisaties om bepaalde informatiecategorieën actief openbaar te maken.

Denk hierbij aan raadstukken en bestuursstukken maar ook klachten en diverse beschikkingen.

Het maakt deel uit van een verandering naar een meer open en transparante overheid. Voor de implementatie van de tweede fase van de Woo is in 2022 een analyse gemaakt van wat er precies nodig is om dit goed in de organisatie te implementeren.

Bestuurlijke projecten en programma's

Onderstaand wordt per project/programma een toelichting gegeven. Daarna wordt dit hoofdstuk afgesloten met een financieel overzicht van de financiële stand van zaken.

1. Project Herstructurering Gijmink (A)

In een raadsbrief van 9 februari 2022 is vermeld, dat Viverion en de gemeente de samenwerking in dit project hebben afgerond door samen een afsluitend document te ondertekenen. Door de verkoop van bouwpercelen door Viverion worden nog 4 locaties door nieuwe ontwikkelaars bebouwd. Ook realiseert Avelijn nog een nieuw zorgcomplex.

Het bestuurlijke project (en daarmee ook het daarvoor beschikbaar gestelde krediet) wordt via dit jaarverslag per einde 2022 afgesloten met een positief saldo per einde 2022 € 163.554. Dit bedrag komt ten gunste van de Algemene reserve. In 2023 worden nog enkele afrondende werkzaamheden

uitgevoerd, zoals het verplaatsen van speeltoestellen en een hondenspeelveld. Hiervoor wordt via een mutatie in de 1^e berap 2023 een bedrag van € 52.500 ingezet. Met deze uitgave is al rekening gehouden in de berekening van het eindsaldo van het project.

2. Project Spoorpark

Op 3 maart 2021 is de nieuwe Jumbo supermarkt geopend en vervolgens heeft de sloop van de voormalige supermarkt plaatsgevonden. Ook de inrichting van het nieuwe parkeerterrein gereed. Het laatste projectresultaat is het Spoorpark zelf. Deze bestaat uit een kwaliteitsimpuls door herinrichting van de zone tussen de Van Kollaan en Roerdompstraat. Het overleg met de eigenaar van het bedrijfsverzamelgebouw aan de Van Kollaan 11 heeft in 2020 geleid tot overeenstemming over de aankoop van het pand met bijbehorende grond.

Op 19 januari 2021 heeft de raad ingestemd met de aankoop van het bedrijfsverzamelgebouw. Daarnaast heeft een ontwikkelaar eind 2020 overeenstemming bereikt met de eigenaren van de garageboxen en het garagebedrijf aan de Roerdompstraat om deze te

ontwikkelen ten behoeve van woningbouw met een knipoog naar het oude station Goor-West. Het college heeft op 13 april 2021 ingestemd met het plan en een exploitatieovereenkomst met de ontwikkelaar gesloten.

Op 13 januari 2022 is het benodigde bestemmingsplan 'Goor, herziening Spoorpark' onherroepelijk geworden. Op 8 maart 2022 is de vergunning voor het woningbouwplan verleend. De ontwikkelaar is in 2022 gestart met de uitvoering (sloop, sanering, bouw). De gemeente is gestart met de uitvoering van de civieltechnische werken. De planning is dat zowel de woningbouw als het park zelf in 2023 worden opgeleverd.

Dit bestuurlijke project wordt per einde 2022 afgesloten. Het dan nog resterende bedrag van het beschikbaar gestelde budget wordt vanuit de lijnorganisatie ingezet voor de uitvoering van civieltechnische werkzaamheden.

3. Programma Sociaal Economische Visie

Afgelopen jaar heeft de SEV een afrondend karakter gehad, door de vorming van een nieuwe

gemeenteraad en coalitievisie. Dit in afwachting van de naar de nieuwe Themanotities die in 2023 aan de gemeenteraad zullen worden aangeboden.

Er heeft in 2022 overleg plaatsgevonden over het verbeteren van de centrumgebieden, waarbij de verplaatsing van de Lidl in Goor een prominente plek heeft gehad. Zo zijn er verkenningen geweest met de ondernemers om de achtergebleven locatie te gebruiken voor het verbeteren van het centrum. Ook hebben we de samenwerking in Goor en Delden voortgezet om het bestuur van de ondernemersverenigingen te blijven ondersteunen met extra inzet.

Het aantal banen is in onze gemeente gestegen naar 16.670, een groei van 290 stuks ten opzichte van 2021. De grootste groei zat in de sector 'Vervoer en opslag' (+ 50 banen) en de sector 'Bouw' (+110 banen). De werkeloosheid is met 2.8% nog steeds historisch laag, zelfs nog heel iets lager dan in 2021 (2.9%).

Qua toerisme zijn de cijfers van 2022 nog niet bekend, die lopen altijd een jaar achter. Hierdoor is

nu inzichtelijk geworden dat de toeristische overnachtingen weer fors gestegen zijn, naar het hoogste aantal ooit met bijna 410.000 overnachtingen in 2021. De grootste groei zat bij de bungalowparken en de campings.

4. Project Op Stoom (TSB-terrein)

Sinds de aankoop van het terrein in 2020 wordt er hard gewerkt aan de uitvoering van het Masterplan Op Stoom. Deze is in februari 2022 unaniem vastgesteld door de gemeenteraad. Aan de hand van dit Masterplan worden de benoemde deelgebieden stuk voor stuk uitgewerkt om het project overzichtelijk en beheersbaar te ontwikkelen.

Er is afgelopen jaar gewerkt aan het eerste woningbouwplan met ca. 110 woningen. Hiervoor zijn diverse inloopmomenten met de buurt geweest, waarna de plannen steeds verder zijn aangescherpt.

Het betreffen hierdoor ca. 30 sociale huurwoningen voor Viverion, 55 projectwoningen en verder de uitgifte van bouw kavels via de gemeente. Ook is er

gezocht naar een locatie voor de woonwagendplaatsen.

2022 is ook financieel een goed jaar geweest voor Op Stoom. Zo zijn alle hallen en kantoren het gehele jaar verhuurd geweest, wat een positief resultaat van € 145.000 heeft opgeleverd. Daarnaast is een forse Rijkssubsidie van ongeveer €1.8 miljoen toegekend aan het project, voor de bouw van 310 woningen tot 2032. Beide bedragen zijn toegevoegd aan de Reserve TSB die tegenvallers in het project moeten opvangen.

Daarnaast heeft er besluitvorming over de nieuwe Evenementenlocatie plaatsgevonden. Deze plek moet een impuls geven aan de bekendheid van het gebied en zorgen voor extra levendigheid in de plannen vanaf het voorjaar van 2023.

5. Programma Omgevingswet

Het programma Omgevingswet wordt per 1 januari 2023 afgesloten. Vanuit de lijnorganisatie wordt uiteraard verder gewerkt aan de omgevingsvisie en het omgevingsplan.

In onderdeel 1.2 van programma 1: Burger en bestuur wordt een inhoudelijke toelichting gegeven op de Omgevingswet.

6. Project ICT

Dit project heeft betrekking op de aanpak van de gevolgen van de hack. De inrichting van het Regiebureau I&A maakt geen deel uit van het project.

6a. Crisisfase

De uitgaven in 2022 hebben betrekking op de juridische kosten die we hebben gemaakt in het kader van schadeclaims die we hebben ingediend om de gemaakte kosten voor de hack (deels) te verhalen.

Daarom is er per einde 2022 sprake van een negatief saldo op dit onderdeel van € 50.170.

6b Wederopbouw

Zoals al aangekondigd in de 1e en tweede bestuursrapportage is dit onderdeel in 2022 definitief afgerond. Er is sprake van een positief saldo van € 7.863.

De overdracht naar de lijnorganisatie (Regiebureau

I&A) heeft plaatsgevonden. De resultaten van de eerste (interne) audit zijn verwerkt en geïmplementeerd.

6c. Uitgaven i.v.m. kwetsbaarheid log4j

Tijdens de uitvoering van het project bleek er in landelijk gebruikte software sprake te zijn van een kwetsbaarheid (log4j). Daarom zijn er maatregelen getroffen om de veiligheid van de gemeentelijke systemen te borgen.

De daarvoor gemaakte kosten leiden tot een negatief saldo van € 62.236.

Het project ICT (en daarmee het krediet en de verliesvoorziening) wordt per einde 2022 afgesloten. Het totale saldo van het project ICT komt daarmee uit op een tekort van € 104.542. In dit saldo is al het voordeel op de kapitaallasten (als gevolg van een lager investeringsbedrag dan eerder geraamd) zijnde (afgerond) € 36.000 verwerkt.

In 2023 zullen nog wel kosten worden gemaakt in het kader van de schadeclaims. Deze zullen verantwoord

worden in de berap's 2023 of bij de jaarrekening 2023.

7. Project Rupertserf Delden

Dit is een nieuw bestuurlijk project.

De doelstelling van het project is het creëren van een gezonde en prettige leefomgeving. Dit doen we door de wijk duurzaam, klimaatbestendig en toekomstbestendig in te richten, samen met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Binnen de missie is het van belang om in het bijzonder invulling te geven aan onderwerpen die momenteel (breed) in de belangstelling staan zoals energietransitie, warmtetransitie, verduurzaming, energiebesparing etc.

Het project verkeert nog in een voorbereidende fase. Momenteel wordt een projectplan opgesteld.

8. Agenda Biodiversiteit

In onderdeel 2.4.2 van programma 2: Wonen en werken wordt een inhoudelijke toelichting gegeven op de Agenda Omgevingswet.

9. Agenda Digitalisering

De agenda digitalisering zal in 2023 nog tot onze

beschikking staan. Deze agenda kent 3 pijlers namelijk: Digitale Dienstverlening, Data/Informatie gedreven overheid en informatieveiligheid. Deze drie pijlers zijn gebouwd op “een ondergrond” van de basis op orde. Tijdens de wederopbouw van onze gehele ICT is er veel ingezet op de pijlers: de basis op orde en informatieveiligheid. Dit is uitgevoerd onder het programma De Nieuwe Werkelijkheid. In 2023 willen we met elkaar gaan bepalen waar we ons vanuit de agenda digitalisering op gaan inzetten. De terugkoppeling hiervan zal plaatsvinden via de berap's in 2023.

10. Agenda Herstructurering openbare ruimte

De bezuinigingstaakstelling van € 950.000 op beheer en onderhoud Openbare Ruimte is vanaf 2022 structureel ingevuld door een aantal dingen niet of anders te doen en verlaging van het kwaliteitsniveau B onderhoud openbare ruimte naar C. Om deze bezuiniging te behalen is een Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) opgesteld. Hierbij is ook uitdrukkelijk een beroep gedaan op onze uitvoeringsorganisatie Gildebor. Het IBOR verbindt niet alleen de huidige beleid- en beheerplannen maar

koppelt deze ook aan de actuele thema's zoals duurzaamheid, biodiversiteit en mensgericht werken. Met de implementatie van het IBOR wordt daarmee ook een verdere invulling van integraal werken nagestreefd, door beleid, beheer en dagelijkse keuzes, te koppelen aan de gemeente brede ambities op het gebied van deze thema's.

Het IBOR vormt daarmee de basis vormen voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte 2023-2025 waarin kwaliteitsniveau en middelen in overeenstemming zijn.

Op 14 september is het programma herstructurering, waarvan het IBOR deel uitmaakt, aan uw raad toegelicht. Bij de jaarrekening 2022 wordt de bestuurlijke Agenda afgesloten en overgedragen aan de lijnorganisatie ter verder implementatie. Voor de jaren 2023 en 2024 worden nog wel kosten gemaakt; deze worden nog uit de reserve herstructurering openbare ruimte gedekt; de aangegeven verplichtingen ultimo 2022.

Financiële stand van zaken

In de volgende tabel is een samenvatting opgenomen van de financiële stand van zaken van de bestuurlijke projecten, programma's en agenda's.

Overzicht projecten	Soort	Dekkings middels besluit	In 2022 Uitgegeven/ Ingekomen	T/m 2022 Uitgegeven/ Ingekomen	Aangegane verplichtingen	Verplichtingen nog aan te gaan	Verwacht Totaal Uit/In	Verwacht Tekort (-) of Overschot (+)
1. Herstructurering Gijmink	uitgaven	€ 6.866.719	€ 38.043	€ 7.408.812		€ 52.500	€ 7.461.312	€ -594.593
	inkomsten	€ 6.866.719		€ 7.558.530	€ 66.336		€ 7.624.866	€ 758.147
	saldo project							€ 163.554
2. Spoorpark	uitgaven	€ 150.000	€ 119.098	€ 742.239		€ 124.487	€ 866.726	€ -716.726
	inkomsten	€ 150.000	€ 108.192	€ 866.726			€ 866.726	€ 716.726
	saldo project							€ 0
3. Sociaal Economische Visie	uitgaven	€ 2.186.892	€ 163.404	€ 1.689.810	€ 9.773	€ 230.500	€ 1.930.083	€ 256.809
	inkomsten	€ 20.000	€ 10.000	€ 19.000			€ 19.000	€ -1.000
	saldo programma							€ 255.809
4a. TSB-terrein - krediet (excl aankoop)	uitgaven	€ 637.000	€ 187.892	€ 511.785		€ 125.215	€ 637.000	€ 0
	inkomsten	€ 437.000	€ 51.330	€ 109.830		€ 327.170	€ 437.000	€ 0
	saldo project							€ 0
4b. TSB-terrein - beheer	uitgaven	€ 300.000	€ 380.740	€ 380.740			€ 380.740	€ -80.740
	inkomsten	€ 300.000	€ 2.771.307	€ 2.771.307			€ 2.771.307	€ 2.471.307
	saldo beheer							€ 2.390.567
De omvang van de reserve TSB was per 1-1-2022 € 77.879. Deze stijgt per einde 2022 (t.g.v. toevoeging saldo beheer 2022) naar € 2.468.446. Van dit saldo heeft € 2.245.300 betrekking op subsidieinkomsten.								
5. Omgevingswet	uitgaven	€ 661.600	€ 166.257	€ 476.772	€ 104.993	€ 88.235	€ 670.000	€ -8.400
	inkomsten	€ 0	€ 8.400	€ 8.400			€ 8.400	€ 8.400
	saldo programma							€ 0
6a. Project ICT - crisisfase	uitgaven	€ 1.584.997	€ 128.438	€ 1.635.167			€ 1.635.167	€ -50.170
	inkomsten						€ 0	€ 0
	saldo project						€ 0	€ -50.170
6b. Project ICT - wederopbouw	uitgaven	€ 2.584.508	€ 468.180	€ 2.576.645			€ 2.576.645	€ 7.863
	inkomsten						€ 0	€ 0
	saldo project							€ 7.863
6c. Uitgaven i.v.m. kwetsbaarheid log4j	uitgaven	€ 0	€ 1.418	€ 62.236			€ 62.236	€ -62.236
	inkomsten	€ 0					€ 0	€ 0
	saldo project							€ -62.236
7. Rupertserve Delden (project verkeert in opstartfase, daarom nog geen financiële info)	uitgaven							
	inkomsten							
	saldo project							
8. Agenda Biodiversiteit	uitgaven	€ 1.319.364	€ 218.062	€ 531.118	€ 67.351	€ 720.895	€ 1.319.364	€ 0
	inkomsten	€ 1.319.364	€ 5.000	€ 237.322	€ 82.042		€ 1.319.364	€ 0
	saldo agenda							€ 0
9. Agenda Digitalisering	uitgaven	€ 1.300.000	€ 99.474	€ 931.381	€ 23.400	€ 345.219	€ 1.300.000	€ 0
	inkomsten						€ 0	€ 0
	saldo agenda							€ 0
10. Agenda Herstructurering openbare ruimte	uitgaven	€ 1.100.000	€ 434.434	€ 983.024	€ 116.976		€ 1.100.000	€ 0
	inkomsten						€ 0	€ 0
	saldo agenda							€ 0

Bijlage 1: beleidsindicatoren

Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is een wettelijk kader dat de regels en voorschriften vaststelt voor de begroting en verantwoording van gemeenten in Nederland. Het BBV stelt eisen aan de wijze waarop gemeenten hun financiële informatie presenteren en verantwoorden. Een belangrijk onderdeel hiervan is het gebruik van beleidsindicatoren.

In de BBV is voorgeschreven dat gemeenten een basisset van beleidsindicatoren opnemen in de begroting. Doel hiervan is de begrotingen inzichtelijker maken en een betere onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeentebegrotingen mogelijk te maken.

Op de volgende pagina's wordt inzicht geboden in deze verplichte indicatoren. Deze zijn overgenomen van de website waarstaatjegemeente.nl. Wel wordt opgemerkt dat niet alle beleidsindicatoren even relevant zijn voor onze gemeente. De

indicatoren zijn, met uitzondering van de indicatoren die betrekking hebben op de bedrijfsvoering, afkomstig van externe instanties.

Ontwikkeling 'eigen' indicatoren

Hoewel het BBV gemeenten verplicht om bepaalde indicatoren te gebruiken hebben gemeenten de mogelijkheid om daarnaast eigen indicatoren te formuleren. Dit stelt gemeenten in staat om indicatoren te ontwikkelen die beter aansluiten bij hun specifieke doelstellingen en ambities.

Het formuleren van eigen beleidsindicatoren vereist zorgvuldige afweging en betrokkenheid van raadsleden, collegeleden en ambtenaren. Het is belangrijk om indicatoren te selecteren die een duidelijke relatie hebben met de beoogde beleidsdoelen en die meetbaar en realistisch zijn. Het is ook essentieel om indicatoren regelmatig te evalueren en waar nodig aan te passen om ervoor te zorgen dat ze nog steeds relevant en effectief zijn.

In het raadsvoorstel over de themanotities zijn een aantal indicatoren genoemd. Deze zijn opgenomen na de verplichte (basisset) indicatoren.

Nr.	Indicator	Omschrijving	Eenheid	Bron	Programma of paragraaf	Periode 2020		Periode 2021		Periode 2022	
						Hof van Twente	NL	Hof van Twente	NL	Hof van Twente	NL
1	Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen	Programma 1	0,4	2	0,4	1,8	0,6	2,3
2	Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	per 1.000 inwoners	CBS - Criminaliteit	Programma 1	1,4	4,6	2	4,3	1,7	4,6
3	Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.	per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen	Programma 1	1,3	1,8	1,1	1,3	1,7	1,4
4	Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.	per 1.000 inwoners	CBS - Criminaliteit	Programma 1	3,7	6,3	3,1	6,1	3,7	6
5	Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	per 1.000 jongeren	Stichting Halt	Programma 1	8	11	5	8	NB	NB
6	Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	%	CBS Jeugd	Programma 1	1%	1%	0%	NB	NB	NB
7	Nieuw gebouwde woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.	per 1.000 woningen	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research	Programma 2	2,9	8,9	4,1	8,9	NB	NB
8	Demografische druk	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.	%	CBS - Bevolkingsstatistiek	Programma 2	85,4%	70%	85%	70,1%	NB	NB
9	Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.	per 1.000 inwoners 15-64 jaar	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	Programma 2	626,2	679,7	630,5	685,8	NB	NB
10	Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	per 1.000 inwoners 15-64 jaar	LISA	Programma 2	184,2	158	190,1	165,1	NB	NB

Nr.	Indicator	Omschrijving	Eenheid	Bron	Programma of paragraaf	Periode 2020		Periode 2021		Periode 2022	
						Hof van Twente	NL	Hof van Twente	NL	Hof van Twente	NL
11	Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	%	CBS - Arbeidsdeelname	Programma 2	69,8%	68,4%	72,5%	70,4%	NB	NB
12	Funciemenging	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	%	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	Programma 2	51,5	53,3	51,6	53,3	NB	NB
13	Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	%	Berekening	Programma 2	19%	26,8%	NB	NB	NB	NB
14	Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	kg per inwoner	CBS statistiek Huishoudelijk afval	Programma 3	91	170	90	169	NB	NB
15	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (svs-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2019" staat voor schooljaar "2018/2019".	%	DUO/Ingrado	Programma 4	,9%	1,7%	NB	1,9%	NB	NB
16	Absoluut verzuim	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding '2019' staat voor schooljaar '2018/2019'.	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	Programma 4	0	2,7	0	2,7	NB	NB
17	Relatief verzuim	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding '2019' staat voor schooljaar '2018/2019'.	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	Programma 4	15	NB	0	20	NB	NB
18	Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	%	Gezondheidsmonit or volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Programma 4	49,1%	49,3%	NB	NB	NB	NB
19	Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	per 10.000 inwoners	CBS - Participatiewet	Programma 5	279,9	460,2	234,8	431,7	NB	NB
20	Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	per 10.000 inwoners 15-64 jaar	CBS - Participatiewet	Programma 5	260,4	199,1	NB	197,7*	189,2*	197,7*
21	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.	per 10.000 inwoners	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Programma 5	710	700	720	NB	660	NB
22	Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	%	CBS Jeugd	Programma 5	3%	6%	3%	6%	NB	NB

Nr.	Indicator	Omschrijving	Eenheid	Bron	Programma of paragraaf	Periode 2020		Periode 2021		Periode 2022	
						Hof van Twente	NL	Hof van Twente	NL	Hof van Twente	NL
23	Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	%	CBS Jeugd	Programma 5	1%	2%	1%	200%	NB	NB
24	Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS Jeugd	Programma 5	10,6%	11,9%	11,2%	13,2%	NB	NB
25	Jongeren met jeugdbescherming	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.	%	CBS Jeugd	Programma 5	1,1%	1,2%	1,2%	1,2%	NB	NB
26	Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.	%	CBS Jeugd	Programma 5		0,4%			NB	NB
27	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouder betaalt aan woonlasten.	euro	COELO, Groningen	Paragraaf 1	748	700	808	733		
28	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouder betaalt aan woonlasten.	euro	COELO, Groningen	Paragraaf 1	778	773	840	810		
29	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	duizend euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	Paragraaf 1	267	271	281	290		
30	Formatie	Aantal formatieplaatsen per 1.000 inwoners	per 1.000 inwoners	Gemeente	Paragraaf 5	Begroot 6,04	-	6,11	-	6,32	-
31	Bezetting	Aantal formatieplaatsen per 1.000 inwoners	per 1.000 inwoners	Gemeente	Paragraaf 5	Begroot 6,07	-	5,85	-	5,86	-
32	Apparaatskosten	Kosten (euro) per inwoner	euro	Gemeente	Paragraaf 5	Begroot 531,76	-	560,04	-	611,03	-
33	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	%	Gemeente	Paragraaf 5	Begroot 3,3%	-	8,4%	-	17,79%	-
34	Overhead	Aandeel van totale lasten	%	Gemeente	Paragraaf 5	Begroot 11,7%	-	10,9%	-	11,84%	-

Beleidsindicatoren genoemd in het raadsvoorstel over de Themanotities

	Beleidsindicatoren	Ambitie
	THEMA SOCIAAL DOMEIN	
1.1	Percentage inwoners dat deelneemt in het verenigingsleven	Handhaven 78% (landelijk 67%)
1.2	Percentage gezinnen met een jeugdbeschermingsmaatregel	Handhaven 1,1% (landelijk 1,1%)
1.3	Percentage jongeren met jeugdhulp	Handhaven maximaal 9,4% (landelijk 10,3%)
1.4	Percentage inwoners dat haar eigen gezondheid als 'goed' ervaart	Handhaven percentage 2020
1.5	Percentage inwoners dat voldoet aan de bewegingsnorm	70% (2024)
1.6	Leeftijd waarop jongeren beginnen met roken	2024 gemiddeld 2 jaar later
1.7	Percentage inwoners met overgewicht (BMI boven de 25)	2032 minder dan 50% (nu 54%).
1.8	Percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin op bijstandsniveau opgroeit	Handhaven 3 %
1.9	Percentage huishoudens met problematische schulden	Handhaven 5,2 %
1.10	Percentage ouderen dat zich eenzaam voelt	2024 gedaald met 7% ten opzichte van 2020 (32%)
1.11	Percentage ouderen dat haar woning levensloopbesteding vindt	Handhaven 63% (niveau 2020)

	THEMA AGRARISCHE SECTOR	
2.1	Percentage Agrarische bedrijven die planmatig werken aan kringlooplandbouw	25% (100 bedrijven)
2.2	Uitwerken en uitvoeren gebiedsprocessen Provinciaal Prgramma Landelijk Gebied (PPLG)	10 a 12 gericht op o.a. kringlooplandbouw, 10% groen&blauwe dooradering, 2 Biogashubs, 3 pilots CO2 vastlegging
2.3	Aantal hectares vrijwillige kavelruil per jaar	gemiddeld 50
2.4	Aantal erfeigenaren dat i.k.v. toekomstbestendige erven door erfcoach wordt geholpen per jaar	25 a 50
2.5	Aantal lokale Leader projecten dat bijdraagt aan leefbaarheid platteland	10 a 15
2.6	Signalering sociale problemen (platform Stilleed) en hulpverlening (coachingstrajecten) per jaar	10
2.7	Kennisuitwisseling met agrariërs per jaar	2 bijeenkomsten, 4x nieuwsbrief en 4 minidocu's over boeren in onze gemeente
	THEMA ONDERNEMEN	
3.1	Aantal banen	Minimaal 1 % groei
3.2	MKB vriendelijkste gemeente	Positie in de top 5 van Overijssel
3.3	Aantal toeristische overnachtingen	Structurele groei

	THEMA VEILIGHEID	
4.1	Aantal delicten gemeld en geregistreerd bij de politie	Reductie 10% in 2026 ten opzichte van 2019
4.2	Percentage mensen dat zich veilig voelt in de eigen woonomgeving	Stijging 10% in 2026 ten opzichte van 2023.
4.3	Score van de Weerbaarheidsscan RIEC	Minimaal fase 4 op 1 januari 2028
4.4	Snelheid waarmee signalen van ondermijning worden opgepakt tot een herleidbaar besluit	Binnen 14 dagen
4.5	Snelheid waarmee acties uit PVA Ondernijning worden opgepakt en uitgevoerd	Vóór 1 januari 2026
4.6	Keurmerk veilig buitengebied verkrijgen en behouden	2024
4.7	Keurmerk veilig ondernemen verkrijgen en behouden	2024
4.8	Waardering van ondernemers voor de samenwerking keurmerk veilig ondernemen	minimaal rapportcijfer 7.5
	THEMA DUURZAAMHEID	
5.1	Het percentage gerealiseerde laadpunten van de meest recente prognose voor het benodigde aantal laadpunten in openbare ruimte van Hof van Twente in 2035.	Dekkend netwerk van laadpunten in openbare ruimte van Hof van Twente in 2035.
5.2	Energieneutraal Hof van Twente	2035

5.3	Energieneutraal gemeentelijke gebouwen	2030
	THEMA WONEN	
6.1	Aantal nieuw gebouwde woningen per jaar tot en met 2030	85-95 per jaar (Woonvisie) / 110-120 (Woondeal Twente)
6.2	Realiseren woonwagenlocatie op Stoom	Uiterlijk gereed 2024
6.3	Percentage nieuw gebouwde betaalbare woningen	30% sociale huur en 40% Middenhuur en betaalbare koop
6.4	Percentage gerealiseerde flexwoningen voor spoedzoekers	10% van de opgeleverde woningproductie (conform woonvisie).
6.5	Percentage nieuwgebouwde woningen dat circulair is gebouwd	50% tot en met 2030 circulair (conform Woondeal Twente)
6.6	Verdeling aantal gebouwde woningen over diverse kernen	Evenredig verdeeld
6.7	Snelheid waarmee woningen worden gebouwd	Starten met bouwen voor 2026